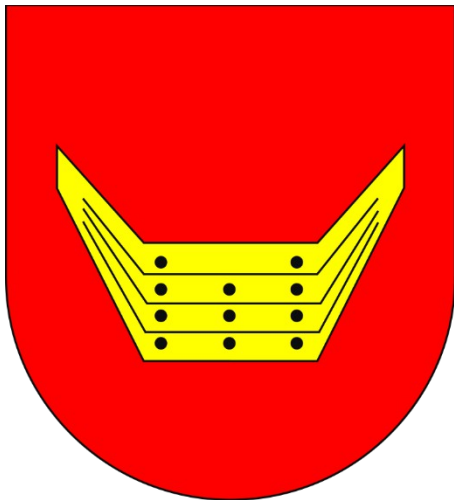

Załącznik do Uchwały nr XXII/199/2016

Rady Miejskiej w Nowym Tomysłu

z dnia 23 czerwca 2016 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NOWY TOMYŚL NA LATA 2015 – 2025

NOWY TOMYŚL, 2015

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	4
I. Ogólna charakterystyka gminy.....	6
1. Położenie gminy.....	6
2. Rys historyczny.....	8
3. Uwarunkowania przyrodnicze.....	10
3.1. Ukształtowanie powierzchni.....	10
3.2. Budowa geologiczna.....	10
3.3. Hydrologia.....	12
3.3.1. Wody powierzchniowe.....	12
3.3.1.1. Stan wód powierzchniowych.....	13
3.3.2. Wody podziemne.....	15
3.3.2.1. Stan wód podziemnych.....	16
3.4. Gleby.....	17
3.5. Klimat.....	17
3.6. Powietrze atmosferyczne.....	17
3.7. Flora i fauna.....	19
3.7.1. Stan flory i fauny.....	20
3.8. Formy ochrony przyrody.....	21
4. Gminne dokumenty dotyczące ochrony środowiska.....	22
II. Sfera społeczna.....	23
1. Demografia.....	23
2. Lokalny rynek pracy oraz bezrobocie.....	27
3. Oświata.....	28
4. Ochrona zdrowia.....	32
5. Pomoc społeczna.....	32
6. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa.....	37
6.1. Ochotnicza Straż Pożarna - ochrona przeciwpożarowa.....	37
6.2. Straż miejska.....	38
6.3. Monitoring.....	39
7. Kultura.....	39

7.1. Zabytki kultury materialnej.....	44
8. Sport.....	45
9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	48
III. Infrastruktura techniczna.....	49
1. Sieć komunikacyjna.....	49
2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna.....	49
3. Sieć gazowa.....	51
4. Energetyka i ciepłownictwo.....	53
5. Zasoby mieszkaniowe.....	55
6. Gospodarka odpadami.....	55
IV. Gospodarka.....	60
1. Przedsiębiorczość.....	60
2. Rolnictwo oraz użytkowanie gruntów.....	64
3. Turystyka.....	66
4. Inwestycje zrealizowane ze środków zewnętrznych.....	68
V. Analiza SWOT.....	72
VI. Analiza potencjału jakości życia.....	74
VII. Strategiczny program rozwoju.....	75
1. Wizja i misja gminy.....	75
2. Cele strategiczne i operacyjne.....	76
VIII. Spójność Strategii z dokumentami wyższego szczebla.....	83
IX. Finansowanie Strategii.....	93
X. Wdrażanie i monitorowanie strategii.....	95
XI. Ważność i prawdopodobieństwo celów.....	101
Spis tabel.....	102
Spis wykresów.....	103
Spis rysunków.....	103
Załącznik nr 1: Raport z konsultacji społecznych.....	104

Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Tomyśl na lata 2015-2025 powstała z inicjatywy władz lokalnych, dostrzegających potrzebę wypracowania celów i kierunków działań niezbędnych do zapewnienia długofalowego, zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy oraz poprawy jakości i warunków życia jej mieszkańców. Strategia jest kluczowym elementem planowania rozwoju lokalnego (realizującym ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o strategiczne planowanie); dokumentem określającym: wizję rozwoju gminy, cele, jakie należy osiągnąć by rozwój ten mógł postępować oraz odpowiadające im działania. Jest ona zatem narzędziem polityki samorządu terytorialnego, które umożliwia wspieranie procesów rozwojowych jednostki.

Strategia jest najważniejszym dokumentem strategicznym będącym odpowiedzią na zmieniające się uwarunkowania wewnętrzne, jak i zewnętrzne, a tym samym wyzwania jakie niosą ze sobą wspomniane zmiany oraz najistotniejsze potrzeby mieszkańców. Mieszkańcy tworzą wspólnotę samorządową, a zaspokajanie ich potrzeb to nadrzędne zadanie własne samorządu. Strategia stanowi więc swojego rodzaju scenariusz zmian, które mają charakter celowy i prowadzą do poprawy stanu obecnego, a tym samym do osiągnięcia nakreślonej wizji gminy w roku 2025:

„Nowoczesna i przedsiębiorcza gmina zamieszkała przez świadome i wykształcone społeczeństwo, której kapitał ludzki stanowi kluczową wartość docenianą przez inwestorów zewnętrznych. Rozwijająca się z poszanowaniem wielowiekowej kultury i tradycji rolnej opartej na uprawie chmielu i wikliniarstwie, której ślady stanowią pozostałości olęderskiej zabudowy wiejskiej, co stwarza przyjazny klimat, zachęcający do wypoczynku odwiedzających to miejsce gości, przybyłych zarówno z kraju jak i z zagranicy”.

Założenia projektowanego dokumentu są spójne z założeniami dokumentów na poziomie regionalnym, krajowym i unijnym. Ponadto Strategia jest podstawowym dokumentem do ubiegania się o środki finansowe ze źródeł zewnętrznych, w tym przede wszystkim o dofinansowanie z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Tomyśl jest dokumentem wieloaspektowym, a jej konstrukcję oparto na modelu partycypacyjno-eksperyckim. W jej tworzenie zaangażowano lokalną społeczność, której znajomość występujących w gminie problemów była jednym z najcenniejszych źródeł informacji o najpilniejszych potrzebach i dążeniach, natomiast wsparcie ekspertów zewnętrznych umożliwiło odpowiednie ich zdefiniowanie.

W spotkaniach konsultacyjnych uczestniczyli przedstawiciele: władz samorządowych, nowotomyskich instytucji, jednostek gminnych, organizacji pozarządowych, radni, sołtysi, przedsiębiorcy oraz zainteresowani mieszkańcy gminy Nowy Tomyśl. Podczas wspomnianych spotkań, ich uczestnicy, m.in. oceniali jakość i warunki życia w gminie, istotność podejmowanych działań, wskazywali jej walory oraz problemy z jakimi się zmagają. Podejmowano także dyskusje na temat wyznaczonych celów i kierunków działań, odzwierciedlających wyzwania stojące przez gminą Nowy Tomyśl na najbliższe lata.

Podsumowując, niniejszy dokument jest scenariuszem rozwoju gminy – rozwoju długofalowego i zrównoważonego, uwzględniającego potrzeby lokalnej społeczności. Efektywna realizacja założeń Strategii pozytywnie wpłynie na sytuację społeczno-gospodarczą gminy i wzmocni jej pozycję w regionie.

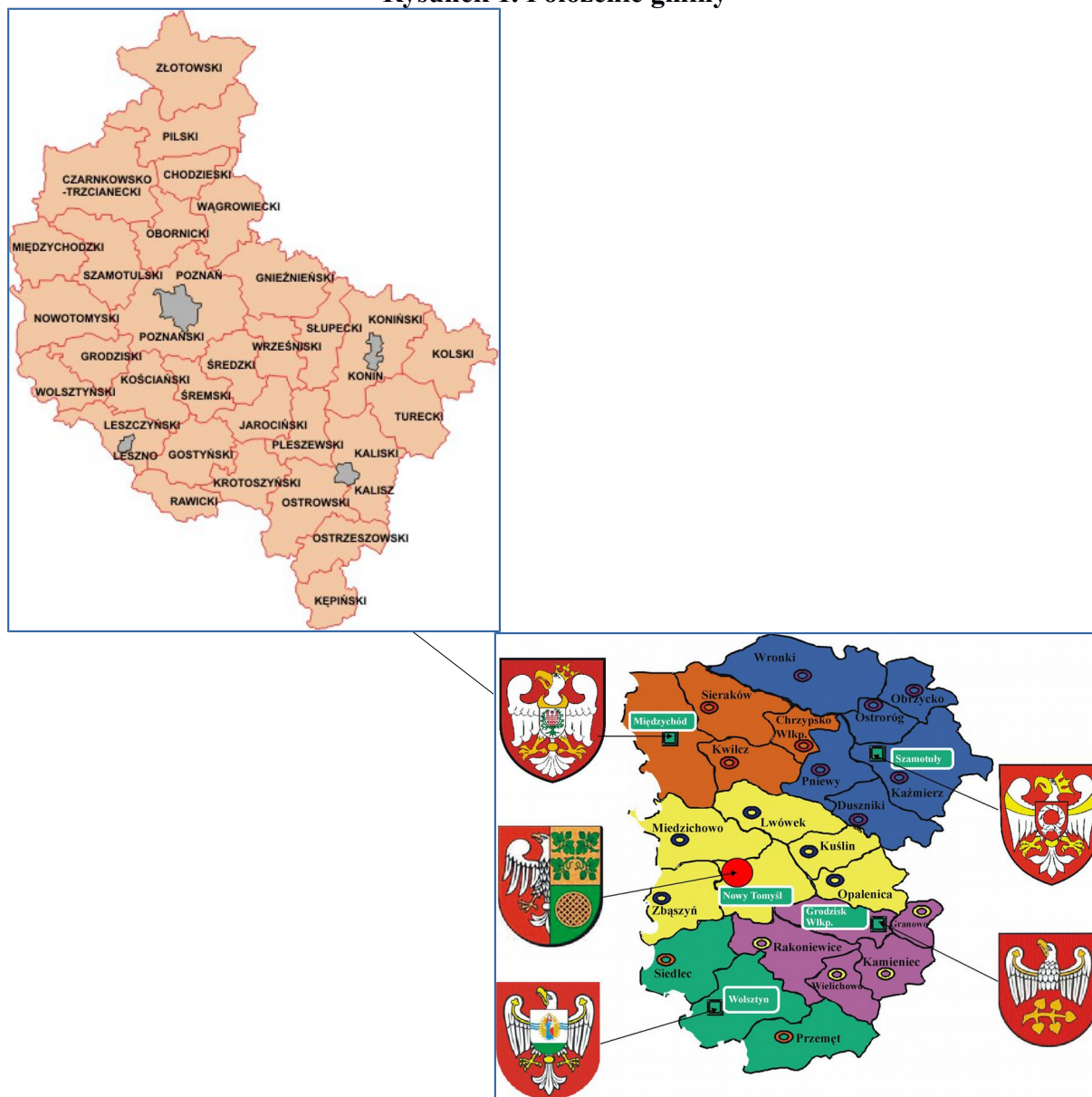

I. Ogólna charakterystyka gminy

1. Położenie gminy

Gmina Nowy Tomyśl to gmina miejsko-wiejska położona w zachodniej części województwa wielkopolskiego w powiecie nowotomyskim. Od północy graniczy ona z gminami Miedzichowo i Lwówek, od południa z gminami Siedlec i Grodzisk Wielkopolski, od zachodu z gminą Zbąszyń, a od wschodu z gminami Kuślin i Opalenica.

Rysunek 1. Położenie gminy

Źródło: www.gminy.pl

Zajmująca 18 606,75 ha powierzchni, gmina jest podzielona na 18 sołectw:

- Boruja Kościelna - obecny sołtys to Anna Szymkowiak
- Boruja Nowa - obecny sołtys to Adam Drożdzał
- Bukowiec - obecny sołtys to Leszek Drażkowiak
- Cicha Góra - obecny sołtys to Marek Bińkowski
- Chojniki - obecny sołtys to Maria Starosta
- Glinno - obecny sołtys to Roman Pawłowski
- Grubsko- obecny sołtys to Stefan Schulz
- Jastrzębsko Stare - obecny sołtys to Henryk Krzeszowski
- Kozie Laski- obecny sołtys to Marcelina Spychała
- Paproć - obecny sołtys to Ewa Szkudlarska
- Przyłęk - obecny sołtys to Bogusław Nawrot
- Róża - obecny sołtys to Mieczysław Szczechowiak
- Nowa Róża - obecny sołtys to Henryk Jędrzejczak
- Sękowo - obecny sołtys to Piotr Protas
- Sątopy - obecny sołtys to Maria Piekarczyk
- Stary Tomyśl - obecny sołtys to Karol Wicher
- Szarki - obecny sołtys to Bożena Pierzyńska
- Wytomyśl - obecny sołtys to Danuta Sobieraj

Miejskie centrum gminy stanowi Nowy Tomyśl, zlokalizowany w odległości 60 km od Poznania, 200 km od Berlina, 120 km od przejścia granicznego w Świecku i 360 km od stolicy. Z innymi aglomeracjami jest on połączony poprzez następujące szlaki komunikacyjne: drogi wojewódzkie: 302, 305 i 307, zapewniające odpowiednio dojazd do Zbąszynia (302), Wolsztyna (305) i Poznania (307), drogę krajową nr 2, a przede wszystkim przebiegającą przez teren gminy autostradę A-2, zapewniającą połączenie z resztą kraju i obszarami poza granicami Polski. Węzeł autostradowy znajduje się zaledwie trzy kilometry od miasta. Ponadto Nowy Tomyśl jest położony przy międzynarodowej linii kolejowej, łączącej Paryż, Berlin, Warszawę i Moskwę. Expressem "Lubuszanin", który zatrzymuje się w Nowym Tomyślu można dojechać do stolicy Polski w 3,5 godz. Kontakt z resztą świata zapewniają natomiast położone w niewielkiej odległości od Nowego Tomyśla dwa porty lotnicze: w Poznaniu i Babimście.

Nowy Tomyśl leży nad rzeką Szarką, dopływem Obry, przynależącej do dorzecza Odry.

W skład gminy, poza miastem powiatowym, wliczają się następujące miejscowości: Boruja Kościelna, Boruja Nowa, Bukowiec (w tym osiedle Trzy Dęby), Chojniki, Cicha Góra, Glinno, Grubsko, Jastrzębsko Stare, Kozie Laski, Nowa Róża, Róża, Paproć, Przyłęk, Sątopy, Sękowo, Stary Tomyśl, Szarki, Wytomyśl.

2. Rys historyczny

Dzieje całej gminy Nowy Tomyśl, podobnie jak samego miasta, są nierozzerwalnie związane z osadnictwem olęderskim. Tereny obecnej gminy Nowy Tomyśl pokrywały niegdyś słabo zaludnione obszary leśne. Dopiero osiemnastowieczna kolonizacja ludności, przeważnie niemieckiej, stała się przyczynkiem powstania osad, a w konsekwencji również i miasta.

Pierwszą zasiedloną wsią było obecne Sękowo, dawniej znane jako Senkowo, a także Zinskowo. Jej powstanie datuje się na lata 1692-1700. W wyniku wyrębu lasu zapoczątkowano kolejno Glinno i Paproć (1701), następnie Przyłęk (1704) Boruję Starą (1705), Jastrzębsko Stare w 1710 r., Grubsko, Szarki (1724), Cichą Górę (1757), Nową Różę (1765), Kozie Laski (1767), Nową Boruję (1795) i Chojniki. Wg dokumentów z lat 1789- 1790 na terenie 15 osad olęderskich znajdowało się 636 gospodarstw.

Wśród przybyłych przeważali osadnicy z Brandenburgii, Pomorza i Śląska, w związku z tym aż do 1945 r. Polacy stanowili mniejszość w nowotomyskim. Wynika z tego nietypowy rys w historii gminy. Jako że na obszarach tych dominowali protestanci, niemal do końca XIX w. Nowy Tomyśl był jedynym miastem w Wielkopolsce, w którym nie było kościoła katolickiego.

Nowy Tomyśl wyróżnia również fakt, iż należy on do najmłodszych miast w Wielkopolsce. Założył je Feliks Szoldrski, herbu Łódzia, na mocy przywileju lokacyjnego wydanego 8 kwietnia 1786 roku przez Króla Stanisława Augusta. Jego powstanie poprzedziła budowa świątyni protestanckiej na terenie jednej z osad, zwanej nova colonia Glinki, która zaważyła na decyzji o powstaniu miasta. Nowy Tomyśl pierwotnie był ośrodkiem o charakterze rzemieślniczo-usługowym, a jego centralne położenie w stosunku do pozostałych osad olęderskich wyznaczyło mu także rolę lokalnego ośrodka handlowego. Organizowane w Nowym Tomyślu jarmarki i targi cieszyły się dużą popularnością i pełniły ważną rolę w jego rozwoju gospodarczym. W związku z powstaniem miasta, dawnej wsi wzmiankowanej w 1296 r. jako Thomisle (Tomyśl), dodano przedrostek stary. I tak powstała wieś Stary Tomyśl obok nowego ośrodka miejskiego.

Po II rozbiorze Polski, w 1793 r., stosunkowo młody i dobrze rozwijający się Nowy Tomyśl został włączony w granice Prus i Niemiec. Początkowo należał do powiatu babimojskiego w zaborze pruskim. W latach 1807-1815 znalazł się jednak w nowopowstałym Księstwie Warszawskim, ale po upadku Napoleona i likwidacji tej namiastki niepodległej Polski, miasto ponownie powróciło do zaborcy. Pierwotnie włączono je do powiatu

bukowskiego, jednak po jego rozwiązaniu, w odwecie za udział w Wiośnie Ludów w 1848 r., Nowy Tomyśl stał się miastem powiatowym.

Powstańcy wielkopolscy wyzwolili miasto 3 stycznia 1919 r. W dwudziestoleciu międzywojennym pełniło ono rolę ośrodka usługowego dla regionu rolniczego.

Podczas II wojny światowej obszar ten był terenem wzmożonej działalności germanizacyjnej, Nowy Tomyśl włączony został do Rzeszy, a mieszkańców polskiego pochodzenia często wywożono na przymusowe roboty do Niemiec. Szczególnie tragicznym wydarzeniem tego okresu było zamordowanie ośmiu niewinnych zakładników w budynku szkolnym przy placu Chopina. Walki o oswobodzenie miasta zakończyły się 27.01.1945 r.

Po wojnie miejsce nowotomyślan narodowości niemieckiej zajęli Polacy pochodzący z innych części Wielkopolski, z terenów zabużańskich, a także reemigranci z kresów wschodnich. Wraz z dawnymi mieszkańcami stworzyli oni nową i prężną społeczność, a Nowy Tomyśl bardzo szybko zaczął się rozwijać.

Obecnie miasto stanowi znaczący ośrodek przemysłu, ale również szkolnictwa ponadpodstawowego. Nowy Tomyśl jest także znaną w kraju i za granicą "stolicą" wzornictwa przemysłowego i artystycznego wikliny. Co roku w drugiej połowie sierpnia w Nowym Tomyślu organizowany jest Jarmark Chmielo -Wikliniarski, który łączy promocję miasta ze znakomitą rozrywką. Odbywa się wówczas wiele imprez kulturalnych i sportowych, a także wiele oryginalnych i charakterystycznych wydarzeń i konkursów związanych z wikliną i chmielem. Teren wiejski gminy słynie z upraw chmielu, wikliny czy produkowanych na eksport szparagów.

3. Uwarunkowania przyrodnicze

3.1. Ukształtowanie powierzchni

Krajobraz gminy Nowy Tomyśl ukształtował łądolód skandynawski około 15 tysięcy lat temu, w okresie tzw. zlodowacenia bałtyckiego. Jej powierzchnię stanowią głównie równiny

sandrowe i wzniesienia morenowe o niewielkich nachyleniach, a także sandry, terasy piaszczyste, sandry pojezierne oraz rynny jeziorne o specyficznym, wydłużonym kształcie i wyrównanym dnie, ale zmiennej szerokości. Dominującym elementem tego obszaru jest Sandr Nowotomyski, który stanowi największy w Wielkopolsce równinny obszar sandrowy. Rozciąga się on na wysokości około 70-80 m n.p.m. między środkowo - poznańską moreną czołową (w części północnej), a Pradolina Warciańsko – Odrzańską na południe od Wolsztyna.

Pozostałością wcześniejszego okresu lodowego są *ostańce wysoczyznowe*, zbudowane z glin i iłów. Największy z nich, o wysokości 101 m n.p.m., położony jest 6 km od Nowego Tomysła w kierunku północno-zachodnim. W celu jego ochrony powstał Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Glińskie Góry”. Występują tutaj także wydmy, które powstały w skutek działalności wiatru, bezpośrednio po ustąpieniu lodowca. Niektóre z nich wznoszą się nawet na 20 m ponad otaczający teren. Deniwelacje terenu w obrębie całej gminy Nowy Tomyśl są dość duże i kształtują się w granicach 5 – 37 m, przy czym najniżej położony punkt znajduje się 67,9 m n. p. m. w okolicach Sękowa, a najwyżej położony punkt 105,0 m n. p. m. w pobliżu wsi Nowa Róża¹.

3.2. Budowa geologiczna

Obszar gminy Nowy Tomyśl pod względem geologicznym usytuowany jest na styku dwóch jednostek geologiczno-strukturalnych: Monokliny Przedsudeckiej i Synklorium Szczecińskiego. Granica między nimi przebiega wzdłuż linii: Jezioro Lutol – Łomnica – Jastrzębsko Stare. Na obszarze Monokliny głębokie podłoże zbudowane jest z piaskowców i iłów jury dolnej (liasu), mułowców jury środkowej (doggeru) oraz wapieni i margli jury górnej (malmu). W podłożu Synklinorium przeważają dolnokredowe osady turonu i cenomanu.

Warunki gruntowe gminy Nowy Tomyśl są zróżnicowane. W podłożu obszarów wysoczyznowych niemal powszechnie występują utwory bezpośredniej akumulacji lodowca, a więc: gliny, gliny piaszczyste i piaski gliniaste, najczęściej o konsystencji twaroplastycznej i półzwartej (często z ok. 1÷2 m warstwą gruntów plastycznych i miękkoplastycznych,

¹ Opracowanie na podstawie: Programu Ochrony Środowiska Gminy Nowy Tomyśl na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011. i strony: www.powiatnowotomyski.pl/PL/820/Przyroda/ - dostęp 30.08.2015

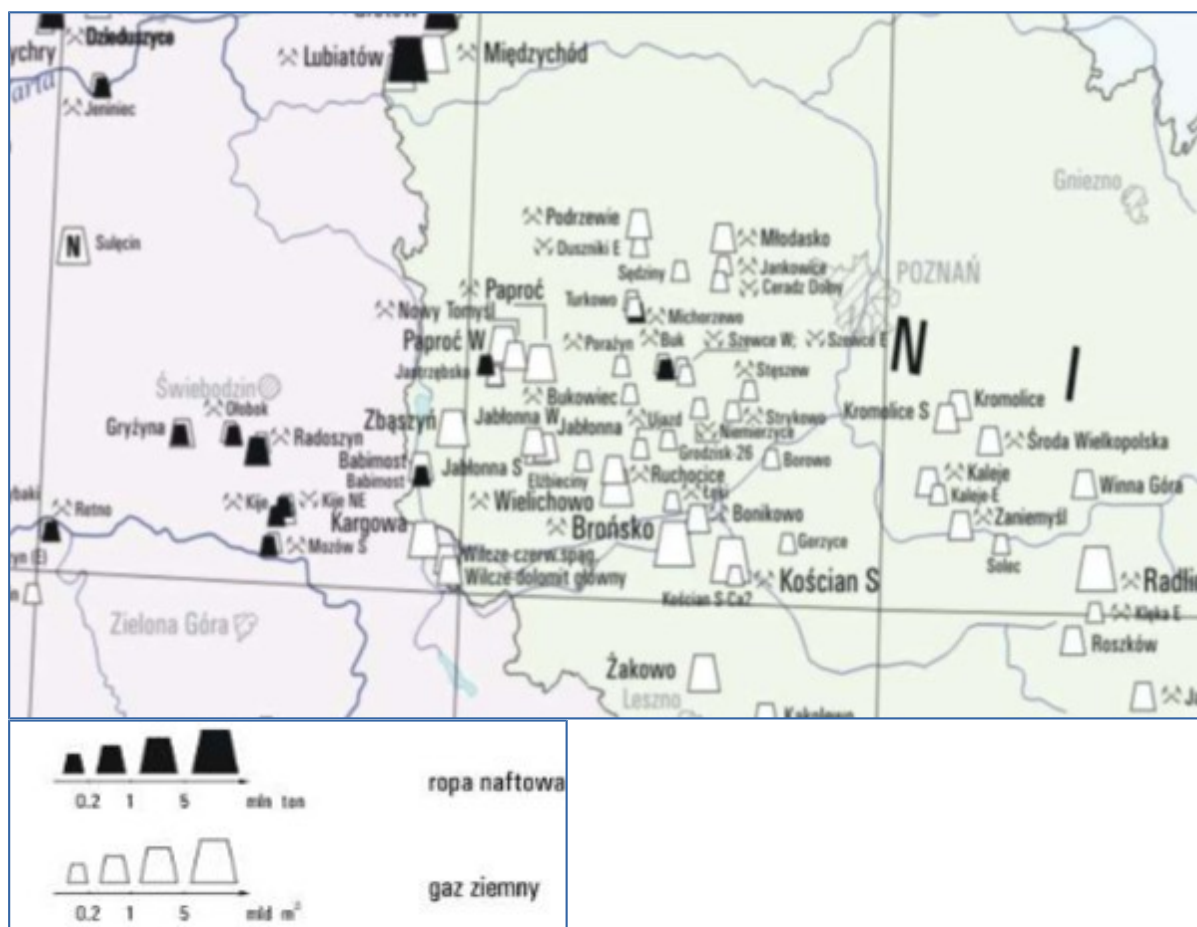

w strefie występowania wody gruntowej). W wielu miejscach glina zwałowa przykryta jest cienką warstwą osadów wód płynących (wodnolodowcowych i rzecznych) – warstwowanych piasków i żwirów. Występują one m.in. na obszarze równiny sandrowej oraz w obrębie rozległych powierzchni terasowych. Większość zalegających w podłożu piasków i żwirów to grunty średnio zagęszczone i zagęszczone, o zmiennej miąższości z wkładkami i przewarstwieniami gruntów tiksotropowych, bardzo wrażliwych na zmiany wilgotności, przemarzanie i drgania (zastoiskowych mułków). Jedynie na obszarze terasy zalewowej, w stropowej części podłoża przeważają piaski luźne, często z licznymi przewarstwieniami i domieszkami próchnicy. Niedużą na ogół miąższością odznaczają się osady holoceniowe, reprezentowane przez piaski próchniczne i namuły organiczne².

Takie ukształtowanie geologiczne jest przyczyną występowania złóż kopalin na terenie gminy. Udokumentowane zostały złoża ropy naftowej, gazu ziemnego, torfu, kredy oraz kruszywa naturalnego. Złoża gazu wydobywa się w kopalni w Paproci i Cichej Gorze zarządzanej przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo - Oddział w Zielonej Górze. W 2011 roku zakończono rozbudowę KGZ Paproć – Cicha Góra. Funkcjonowanie kopalń przewidziano na 25 lat. Udokumentowane złoża gazu oszacowano na ponad 4 mld m³ gazu.

Rysunek 2. Mapa rozmieszczenia złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w okolicach gminy

² Opis na podstawie Programu Ochrony Środowiska Gminy Nowy Tomyśl na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011.

Źródło: http://surowce-mineralne.pgi.gov.pl/mapy/Ropa_mala.html

3.3. Hydrologia

3.3.1. Wody powierzchniowe

Wszystkie rzeki płynące przez teren gminy należą do systemu wodnego środkowej Obry, jednego z największych dopływów rzeki Warty.

Głównym ciekim powierzchniowym jest rzeka Szarka. Jej długość w obrębie gminy wynosi około 15,2 km. Szarka wypływa koło Kozich Lasów, przepływa m. in. przez Nowy Tomyśl oraz Boruję i po 33 km kończy bieg w Jeziorze Grójeckim na obszarze gminy Siedlec. Rzeka posiada uregulowane koryto o szerokości od 3-6 m i dobrej przepustowości. Wraz z szeregiem rowów melioracyjnych odprowadza z terenu gminy większość wód powierzchniowych. Szarka jest typowo nizinny ciek o niewielkim spadku. Maksymalne stany jej wód przypadają na wiosnę, najniższe natomiast na lato i jesień.

Kolejną, pod względem długości odcinka na obszarze gminy, jest rzeka Kościółek - 14,4 km. Dalej rzeka Bobrówka, będąca dopływem Czarnej Wody, o długości 7,3 km i powierzchni zlewni w gminie wynoszącej 29,7 km² i wypływająca z sandrów nowotomyskich Dojca o długości w gminie 5,6 km. Wzdłuż tej rzeki wybudowano w powiecie nowotomyskim, grodziskim i wolsztyńskim kilka zespołów stawów hodowlanych. Najkrótszy przebieg w gminie ma Rów Wargański, dopływ Szarki - zaledwie 3,1 km.

Całą sieć rzeczną gminy, podobnie jak Szarkę, charakteryzuje śnieżno – deszczowy system zasilania, z dwoma wysokimi stanami wody w ciągu roku oraz jednym minimum. Po osiągnięciu wiosennego maksimum (w okresie pomiędzy styczniem a kwietniem), stany wody i przepływy rzek zmniejszają się. Wezbrania letnie (lipiec, sierpień) są zdecydowanie mniejsze od wiosennych. Minimum przypada generalnie pomiędzy lipcem i październikiem. Przejścia od stanów najwyższych do najniższych są łagodne, a różnice pomiędzy średnimi miesięcznymi stanami maksymalnymi i średnimi miesięcznymi stanami minimalnymi wynoszą niewiele, około 0,2 - 0,5 m.

Pomimo położenia na Pojezierzu Wielkopolskim na terenie gminy brak naturalnych jezior, występują natomiast mniejsze zbiorniki wodne: stawy, śródpolne oczka wodne oraz wyrobiska poeksploatacyjne, wypełnione wodą³.

3.3.1.1. Stan wód powierzchniowych

Monitoring wód powierzchniowych na terenie gminy Nowy Tomyśl przeprowadzono w 2013 r. w ramach „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2013–2015”. Badano wówczas stan wód całego powiatu nowotomyskiego. Stan wód płynących określono odpowiednio:

- dla rzeki Szarki: jako dobry pod względem chemicznym, nie oceniono stanu ekologicznego wód;
- dla rzeki Dojcy: stan chemiczny określono jako poniżej stanu dobrego, gdyż stwierdzono przekroczenia dla wskaźników z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (suma benzo(g,h,i)peryleny i indeno (1,2,3-cd)pirenu), tym samym stan wód uznano za zły⁴.

Analogiczne badania z roku 2012 wykazały rezultaty:

³ Opis na podstawie Programu Ochrony Środowiska Gminy Nowy Tomyśl na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011.

- dla rzeki Szarki: ekologiczny stan wód określono jako słaby i stwierdzono zły stan wód. O ocenie zdecydowały makrobezkręgowce bentosowe. Z elementów fizykochemicznych wartości graniczne dla stanu dobrego przekroczyły jedynie fosforany. Rzeką nie spełnia wymagań postawionych dla obszarów chronionych.
- dla rzeki Dojcy: stwierdzono słaby potencjał ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego a tym samym zły stan wód. O ocenie zdecydowały elementy biologiczne: makrobezkręgowce bentosowe i ichtiofauna, a o ocenie stanu chemicznego zdecydowały przekroczenia wartości granicznych dla stanu dobrego przez rtęć oraz sumę benzo(g,h,i)peryleny i indeno(1,2,3-cd)pirenu. JCW nie spełnia wymagań postawionych dla obszarów chronionych⁵.

Stan wód rzeki Szarki uległ więc nieznacznej poprawie w stosunku do 2012r.

Do głównych powodów złego stanu wód powierzchniowych w gminie należą:

- bezpośrednie zrzuty surowych ścieków bytowo-gospodarczych do cieków wodnych (na nieskanalizowanych obszarach) oraz zrzuty niedostatecznie oczyszczonych ścieków (nie spełniających obowiązujących norm prawnych) - choć stan infrastruktury kanalizacyjnej stale się poprawia, obecnie nie można jeszcze uznać go za wystarczający, ponadto wciąż brakuje przydomowych oczyszczalni ścieków;
- zanieczyszczenia wód w wyniku uprawy roli i hodowli zwierząt, m.in. poprzez niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy oraz ich zbyt duże lub zbyt częste stosowanie na polach;
- zanieczyszczenia trafiające do wód powierzchniowych w wyniku stosowania nawozów sztucznych i naturalnych, a także środków ochrony roślin,
- zmienności i niedobory stanu wód.

3.3.2. Wody podziemne

4 Na podstawie: <http://poznan.wios.gov.pl/monitoring-srodowiska/stan%20srodowiska%20w%20powiatach/dane%20za%20rok%202013/Powiat-nowotomyski-2013%20rok.pdf> - dostęp 31.08.2015

5 Źródło -<http://poznan.wios.gov.pl/monitoring-srodowiska/stan%20srodowiska%20w%20powiatach/dane%20za%20rok%202012/Powiat-nowotomyski-2012%20rok.pdf> - dostęp 31.08.2015

Na terenie gminy i miasta Nowy Tomyśl wodę podziemną czerpie się przede wszystkim z utworów czwartorzędowych, za pomocą studni głębinowych. W utworach czwartorzędowych znajdują się bowiem aż trzy warstwy wodonośne:

- poziom wód gruntowych - zlokalizowany w osadach piaszczystych pradolin i dolin rzecznych, sandrów i rynien jeziornych oraz w piaszczystych partiach glin morenowych, którego zwierciadło znajduje się na głębokości 0,0 – 7,5 m. Poziom ten zasila niżej zalegające wody wgłębne poprzez przesączanie przez gliny lub bezpośrednio w oknach hydrogeologicznych. Wody gruntowe nie są na ogół wykorzystywane do zaopatrywania w wodę mieszkańców gminy Nowy Tomyśl;
- poziom międzyglinowy górny - związany z występowaniem piasków i żwirów pomiędzy glinami morenowymi zlodowacenia bałtyckiego i środkowopolskiego. Nie jest wykorzystywany do zaopatrywania w wodę mieszkańców gminy.
- poziom międzyglinowy środkowy – poziom Wielkopolskiej Doliny Kopalnej – związany z osadami rzecznyymi interglacjału mazowieckiego i fluwioglacjałami zlodowacenia środkowopolskiego, zbudowany ze żwirów w spągu warstwy wodonośnej oraz z piasków drobnych w stropie warstwy wodonośnej, o zwierciadle na głębokości 30-40 m. Poziom jest zasilany przez przesączanie wód z sandru poprzez gliny morenowe i dopływy boczne dolin dopływowych.

Gmina Nowy Tomyśl znajduje się w zachodniej części Wielkopolskiej Doliny Kopalnej – w podsystemie Obry, ograniczonym:

- od wschodu – działem Wału Lwóweckiego wyniesionym 100-138 m n.p.m.,
- od zachodu – rzeką Obrą na odcinku Zbąszyn – Trzciel,
- od północy i południa – granicami strukturalnymi (bocznymi).

Dolina kopalna jest eksploatowana przez wszystkie ujęcia komunalne oraz większość ujęć wody zlokalizowanych na terenie gminy Nowy Tomyśl. Stanowi Główny Zbiornik Wód Podziemnych i jest objęta ochroną⁶.

3.3.2.1. Stan wód podziemnych

⁶ Opis na podstawie Programu Ochrony Środowiska Gminy Nowy Tomyśl na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011.

Analizę stanu wód podziemnych na terenie powiatu nowotomyskiego, w tym również gminy Nowy Tomyśl, przeprowadzono w 2013 r. w ramach "Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2013–2015".

Tabela 1. Charakterystyka Doliny Kopalnej Wielkopolskiej

GZWP	Nazwa zbiornika	Wiek utworów	Typ zbiornika	Średnia głębokość	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne
				m	m tys. m ³ /d
144	Dolina Kopalna Wielkopolska	utwory czwartorzędu	porowy	60	480

Źródło: WIOS Poznań

Badania przeprowadzono dwa razy w roku – wiosną i jesienią, w jednym punkcie badawczym. Jakość wód mieściła się w granicach III klasy (wody zadowalającej jakości). Ich rezultaty obrazuje poniższa tabela.

Tabela 2. Monitoring jakości wód podziemnych w powiecie nowotomyskim

Nr otworu	Lokalizacja otworu	Wody	Stratygrafia	JCWPd	Klasa jakości wód	Wskaźniki decydujące o klasie jakości wód	Użytkowanie terenu
2558	Wojnowice gmina Opalenica	Wgłębne	czwartorzęd.	62	III	Niska zawartość tlenu, żelazo wodorowęglany,	Zabudowa wiejska zwarta

Źródło: WIOS Poznań

W roku 2013 nie prowadzono badań jakości wód podziemnych w aspekcie zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego⁷.

Głównymi przyczynami zanieczyszczeń wód podziemnych w gminie są:

- zużyte i nieeksploatowane otwory studzienne - konieczna jest likwidacja wszystkich nieczynnych i nienadających się już do eksploatacji lub renowacji otworów studziennych,
- możliwe erupcje solanki, gazu ziemnego, ropy naftowej i w związku z tym prawdopodobieństwo wystąpienia zanieczyszczenia gleby i wód podziemnych.

3.4. Gleby

⁷ <http://poznan.wios.gov.pl/monitoring-srodowiska/>

W gminie Nowy Tomyśl przeważają gleby piaszczyste o różnych typach genetycznych: rdzawe, bielcowe oraz brunatne kwaśne. Przeważnie są one nadmiernie zakwaszone, przy czym jest to cecha związana częściowo z charakterem skał macierzystych i przebiegiem procesu glebotwórczego. Na zakwaszenie gleb wpływ mają również związki siarki i azotu z atmosfery, kwaśne nawozy sztuczne oraz naturalne. W związku z zakwaszeniem, gleby wymagają wapnowania. Stąd są to gleby słabo lub średnio urodzajne, w większości zaklasyfikowane do średnich i niższych klas bonitacyjnych⁸.

3.5. Klimat

Dla klimatu gminy Nowy Tomyśl typowe są wilgotne i ciepłe lata oraz łagodne zimy, przeważnie z małą ilością śniegu. Średnia wieloletnia temperatura roczna wynosi 7,8°C. Przymrozki zdarzają się od 10 października do 15 maja. Okres wegetacyjny trwa przeciętnie 214 dni. Opadów jest niewiele (rocznie zaledwie 500 mm) i mają specyficzny rozkład: okres od maja do sierpnia przypomina afrykańską porę deszczową - spada wówczas 49% rocznej normy opadów, przy czym apogeum owej pory przypada na lipiec. Cechą charakterystyczną nowotomyskiego mikroklimatu są również mgły i duża wilgotność z powodu płytkiego występowania wód gruntowych.

3.6. Powietrze atmosferyczne

O stanie powietrza decyduje przede wszystkim rozmieszczenie i wielkość źródeł emisji zanieczyszczeń na danym obszarze i poza nim, przy czym dominującą rolę pełnią zanieczyszczenia emitowane lokalnie na niewielkiej wysokości. Duże znaczenie mają również lokalne warunki meteorologiczne, od których zależy usuwanie emitowanych lokalnie zanieczyszczeń.

Na terenie gminy Nowy Tomyśl głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego są zanieczyszczenia komunikacyjne – liniowe oraz pochodzące ze źródeł niskiej emisji, generowanej przede wszystkim w gospodarstwach domowych. Jakość powietrza w Nowym Tomyślu należy do najgorszych w Wielkopolsce. Badania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska z 2014 r. wykazały na jego obszarze największą ilość przekroczeń dopuszczalnego poziomu pyłu PM10 w powietrzu. Pył ten to

⁸ http://satopy.eu/pliki/plan_odnowy_miejscowosci_satopy.pdf

mieszanina cząstek zawieszonych w powietrzu, składających się z substancji organicznych i nieorganicznych. Może on zawierać niebezpieczne dla zdrowia substancje toksyczne czy metale ciężkie, a także alergeny, takie jak pyłki roślin lub zarodniki grzybów. Pył PM10 zawiera cząstki o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów, które mogą docierać do górnych dróg oddechowych i płuc. Największą emisję tego typu pyłów powoduje właśnie spalanie węgla w starych i często źle wyregulowanych kotłach czy piecach domowych oraz komunikacja.

Kontrola emisji pyłu PM10 prowadzona w 2015 roku dotychczas nie wykazała poprawy sytuacji w nowotomyskim. Jej rezultaty ukazuje poniższa tabela.

Tabela 3. Liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu pyłu PM10 w poszczególnych miastach województwa wielkopolskiego

Lokalizacja stacji	Liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu, dla czasu uśredniania 24 godziny, w poszczególnych miesiącach roku 2015 (dopuszczalna liczba przekroczeń w roku – 35)												Suma przekroczeń
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Poznań, ul. Polanka	3	14	9	4	0	0	0	1	3	10	10	0	54
Poznań, ul. Dąbrowskiego	4	18	8	2	0	0	0	0	1	10	10	2	55
Kalisz, ul. H. Sawickiej	6	15	12	2	0	0	0	0	2	11	9	3	60
Gniezno, ul. Paczkowskiego	9	18	10	2	0	0	0	0	0	11	11	0	61
Nowy Tomyśl	8	15	14	3	0	0	2	6	2	22	8	5	85
Ostrów Wlkp., ul. Wysocka	5	20	15	6	0	0	0	0	2	19	11	3	81
Piła, ul. Kusocińskiego	2	13	7	1	0	0	0	0	0	5	7	3	38
Pleszew	8	18	12	7	0	0	0	0	0	15	12	3	75
Wągrowiec, ul. Lipowa	7	17	10	3	0	0	0	0	0	15	10	5	67

Źródło: WIOS Poznań⁹

Rezultaty monitoringu czystości powietrza prowadzonego w 2015 roku w Wielkopolsce wyraźnie pokazują, iż problem zanieczyszczeń atmosfery dotyczy całego regionu. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż liczba przekroczeń dopuszczalnych norm w Nowym Tomyślu jest wysoka na tle innych aglomeracji miejskich województwa. Do obniżenia poziomu zanieczyszczenia nowotomyskiego powietrza atmosferycznego,

⁹ <http://poznan.wios.gov.pl/liczba-przekroczen-dopuszczalnego-poziomu-pylu-pm10-w-powietrzu/>

przyczyni się zapewne modernizacja kotłowni przydomowych i redukcja technologii opartych na spalaniu węgla kamiennego oraz budowa instalacji, które będą wykorzystywały energię odnawialną.

3.7. Flora i fauna

Flora gminy Nowy Tomyśl nie należy do zbyt bogatych i zróżnicowanych. Ze względu na małą ilość opadów i warunki gruntowe na terenie nowotomyskiego występują głównie lasy sosnowe o sztucznym pochodzeniu oraz jednorodne zbiorowiska upraw rolnych, zadrzewione dość mocno przy drogach, nad kanałami i strumieniami. Lasy porastają duży obszar gminy. Zajmują niemal 33 % ogólnej powierzchni gminy. Dla porównania lasy w województwie wielkopolskim zajmują 25,3 %, a na terenie kraju 28,4 % ogólnej powierzchni. Największy kompleks leśny znajduje się na północny - zachód od Nowego Tomysła i sięga aż po dolinę Obry i skraj Pojezierza Międzychodzko – Sierakowskiego. Wszystkie tereny leśne gminy znajdują się pod zarządem Nadleśnictwa Grodzisk Wlkp.

Uzupełnieniem zespołów roślinności naturalnej jest roślinność cmentarzy, ogrodów działkowych oraz liczne zadrzewienia przywodne, śródpolne i przydrożne. Te ostatnie pełnią niezwykle ważną funkcję -zabezpieczają tereny rolnicze przed procesami erozyjnymi.

Osobną grupę zieleni stanowią parki. Na terenie gminy zlokalizowane są dwa kompleksy zieleni parkowej o założeniu krajobrazowym z końca XVII i początku XIX w. Są to parki dworskie:

- w Wytomyślu, obejmujący powierzchnię 2,1 ha, w dniu 12.09.1984 r. wpisany do rejestru zabytków nieruchomych pod kodem: 1954/A
- w Starym Tomyslu, obejmujący powierzchnię 7,1 ha, w dniu 08.08.1985 r. wpisany do rejestru zabytków nieruchomych pod kodem: 201 I/A

Drzewostan obu parków jest różnorodny i składa się m. in. z kasztanowców białych, grabów, klonów, jesionów, jaworów, lip drobno i szerokolistnych, świerków, dębów, wierzb i olch. Wiele z tych drzew zostało wpisanych do rejestru konserwatora przyrody jako pomniki przyrody.

Na terenie gminy znajdują się również dwa inne parki, które podlegają ochronie, choć nie mają charakteru zabytkowego, mianowicie: Nowotomyski Park Kultury i Wypoczynku (o pow. 34,0 ha) i park miejski przy ul. Musiała. W Parku Kultury i Wypoczynku znajduje się

ogród zoologiczny o pow. 3,7 ha, w którym przebywa ok. 200 zwierząt pochodzących z różnych stron świata i reprezentujących ok. 42 różne gatunki.

Podobnie fauna tego obszaru nie odbiega od typowej dla całego regionu wielkopolskiego. Na terenie gminy żyją: jelenie, kuny, dziki, lisy, sarny i zające. Ptactwo jest typowe dla obszarów rolnych i leśnych¹⁰.

3.7.1. Stan flory i fauny

Roślinność i zwierzęta przebywające na terenie gminy Nowy Tomyśl są narażone na następujące zagrożenia:

- pożary lasów i wypalanie traw,
- zanieczyszczenia powiązane z ruchem komunikacyjnym, m.in. emisja gazów i pyłów do atmosfery,
- zanieczyszczenia punktowe z dzikich wysypisk śmieci, które powodują zmianę siedlisk, a w następstwie przekształcenie szaty roślinnej,
- rozwój terenów zurbanizowanych oraz hałas,
- nierekultywowanie przekształconych obszarów przez eksploatatorów, którzy nie wywiązują się z nałożonych prawem zobowiązań,
- niszczenie siedlisk zwierzyny przez ich zamianę na tereny zamieszkałe, drogi.

Do podstawowych czynników zagrażających lasom na terenie gminy Nowy Tomyśl należą:

- zanieczyszczenia powietrza,
- zagrożenia pożarowe,
- obniżanie poziomu wód gruntowych,
- presja turystyczna,

Jako potencjalne zagrożenia należy również wymienić:

- szkody powodowane przez owady,
- szkody powodowane przez patogeniczne grzyby,
- szkody powodowane przez zwierzęta łowne.

Drzewostany leśne występujące na terenie gminy Nowy Tomyśl zakwalifikowane zostały głównie do stref pozbawionych zagrożeń przemysłowych. Stan zdrowotny lasów niepaństwowych określono jako dobry, nie wyodrębniono żadnych stref zagrożeń

¹⁰ Opracowanie na podstawie: <http://www.powiatnowotomyski.pl/PL/820/Przyroda/>

przemysłowych. Zanotowano sporadyczne występowanie ognisk szkodników pierwotnych i wtórnych. Środkiem zaradczym, który przyczyni się do poprawy stanu sanitarnego lasów znajdujących się w strefach zagrożeń jest przebudowa drzewostanów w kierunku bardziej odpornych gatunków. Natomiast w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych na terenie gminy prowadzone powinny być następujące działania:

- utrzymywanie pasów przeciwpożarowych wzdłuż głównych dróg i torów kolejowych,
- porządkowanie terenów leśnych wzdłuż szlaków komunikacyjnych,
- utrzymywanie punktów czerpania wody do celów gaśniczych,
- oznakowanie zagrożonych drzewostanów tablicami ostrzegawczymi,
- patrolowanie lasów przez Straż Leśną,
- wprowadzanie okresowych zakazów wstępu na tereny leśne.

3.8. Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Nowy Tomyśl brak obszarów Natura 2000 i rezerwatów przyrody. Znajduje się tu natomiast obszar przyrodniczo - krajobrazowy *Glińskie Góry* - jedyny w gminie oraz występuje wiele drzew pomnikowych.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy *Glińskie Góry* powstał w celu ochrony ciągu wydm parabolicznych na terenie Sandru Nowotomyskiego, powstałego w skutek eolicznej działalności wiatru bezpośrednio po ustąpieniu lodowca. Osobliwością obszaru jest występowanie rozległych powierzchni piaszczysto-żwirowych akumulacji podstokowej Wału Lwówecko-Rakoniewickiego, urozmaiconej wzniesieniami wydmowymi i pokrywowymi piaskami eolicznymi. Główną atrakcją są wydmy znajdujące się w okolicach Przyłęku. Zwraca uwagę również ostaniec wysoczyzny znajdujący się 6 kilometrów na północ od Nowego Tomysła, który osiąga wysokość 101 m n.p.m. Cały zespół przyrodniczo-krajobrazowy zajmuje powierzchnię 1 141,30 ha i znajduje się na terenie gmin Nowy Tomyśl i Miedzichowo¹¹.

¹¹ Opracowanie na podstawie:

http://bip.lasy.gov.pl/pl/bip/px_dg~rdlp_poznan~nadm_grodzisk~zespole_przyrodniczo_krajobrazowy_glinские_gory.pdf oraz <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

Pomniki przyrody występują licznie na obszarze gminy Nowy Tomyśl. Łącznie grup drzew, pojedynczych drzew czy użytków ekologicznych o charakterze pomnikowym jest 67: jeden na terenie Borui Kościelnej, 6 w Borui Nowej, 2 w Sękowie, 6 w Bukowcu, 1 w Jastrzębsku Starym, 2 w Paproci, 1 w Kozich Laskach, 6 w Starym Tomyślu, 4 w Przylęku, 4 w Glininie, 16 w Nowym Tomyślu i aż 22 w Wytomyślu¹².

4. Gminne dokumenty dotyczące ochrony środowiska

Gmina Nowy Tomyśl posiada Program Ochrony Środowiska, opracowany na lata 2004 – 2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008 – 2011. Wymóg sporządzenia programu ochrony środowiska wprowadziła Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. i Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 25 poz. 150 z późniejszymi zmianami), przy czym taki program powinien określać:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- poziomy celów długoterminowych,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów.

W 2012 roku została opracowana Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowy Tomyśl na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019.

Gmina jest także objęta Programem Ochrony Środowiska Dla Powiatu Nowotomyskiego na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015. Raport z wykonania aktualizacji tegoż programu jest dostępny na stronie powiatu: <http://bip.powiatnowotomyski.pl/>.

Obecnie opracowywany jest Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Nowy Tomyśl.

II. Sfera społeczna

1. Demografia

Demografia to dziedzina nauki zajmująca się prawidłowościami w rozwoju ludności w konkretnych warunkach gospodarczych i społecznych badanego terytorium. Badania

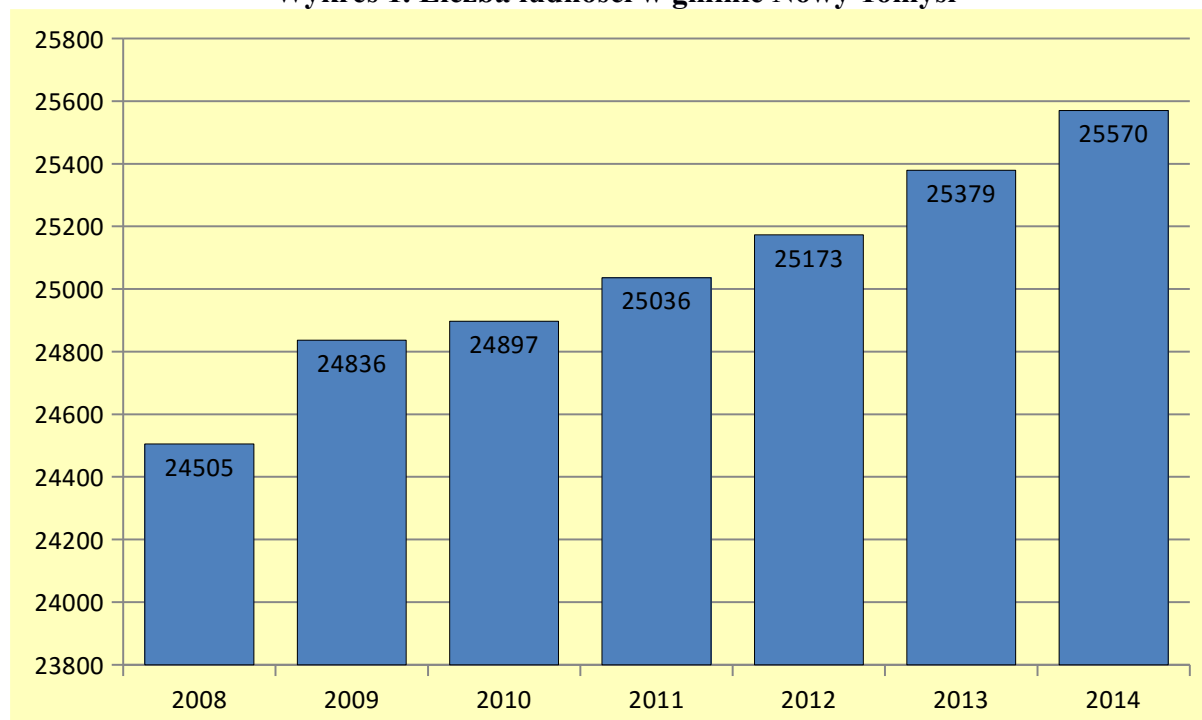
¹² Opracowanie własne na podstawie GDOŚ 2010 - <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

demograficzne oparte są na materiałach ilościowych dostarczanych przez statystykę ludności, obejmują one zjawiska przeszłe, współczesne i przyszłe.

W latach 2008-2014 liczba ludności w gminie Nowy Tomyśl charakteryzuje się stałą tendencją zwyżkową. Co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 1. Liczba ludności w gminie Nowy Tomyśl

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Nowym Tomyszu

Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż owa tendencja zwyżkowa dotyczy wyłącznie terenów wiejskich, podczas gdy liczba mieszkańców Nowego Tomysza w analizowanych latach stale spada. Liczbę ludności w poszczególnych miejscowościach gminy zestawia poniższa tabela:

Tabela 4. Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach gminy Nowy Tomyśl

Nazwa jednostki osadniczej	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Boruja Kościelna	972	1000	1024	1052	1101	1140	1174
Boruja Nowa	575	585	592	598	596	607	612
Bukowiec	1022	1015	1018	1009	1001	1009	1008

Nazwa jednostki osadniczej	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Chojniki	118	125	127	129	132	137	139
Cicha Góra	411	418	426	431	449	456	469
Glinno	1256	1406	1482	1589	1710	1867	1974
Grubsko	101	98	97	96	95	97	91
Jastrzębsko Stare	651	666	686	700	698	700	694
Kozie Łaski	171	164	136	160	164	171	180
Nowa Róża	134	128	127	126	128	134	133
Nowy Tomyśl	15258	15147	14964	14892	14764	14654	14624
Paproć	799	921	977	1028	1006	1118	1162
Przyłęk	585	629	629	640	660	679	690
Róża	186	196	194	197	200	195	202
Sątopy	599	607	618	635	628	632	642
Sękowo	419	434	438	439	451	458	461
Stary Tomyśl	594	627	635	642	656	656	648
Szarki	137	138	139	132	133	128	126
Wytomyśl	517	532	543	541	541	541	541
RAZEM	24505	24836	24897	25036	25173	25379	25570

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Nowym Tomyślu

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego gęstość zaludnienia w gminie Nowy Tomyśl w 2014 roku wynosiła 140 osób/km². Wartość ta jest wyższa niż wartość tego wskaźnika dla powiatu nowotomyskiego (74 osoby na 1 km²), województwa wielkopolskiego (116 osoby na 1 km²), a także dla całego kraju (123 osoby na 1 km²).

Tabela 5. Gęstość zaludnienia wybranych jednostek terytorialnych

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	122	122	123	123	123	123	123
województwo wielkopolskie	114	114	116	116	116	116	116
powiat nowotomyski	72	72	73	73	73	73	74
gmina Nowy Tomyśl	133	133	135	136	137	138	140
gmina Nowy Tomyśl - obszar wiejski	54	54	56	57	58	60	61

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 6. Liczba ludności, wg płci, w gminie Nowy Tomyśl w latach 2008-2014

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
mężczyźni	11924	11980	12245	12340	12457	12552	12697
kobiety	12815	12894	13003	13083	13158	13212	13354

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powyższa tabela prezentuje liczbę ludności wg płci, w latach 2008 – 2014. W każdym roku, na przestrzeni analizowanych lat, liczba kobiet jest większa niż liczba mężczyzn. Współczynnik feminizacji w gminie Nowy Tomyśl osiągnął najwyższy pułap w 2009 roku i wyniósł 108 kobiet na 100 mężczyzn, by w roku następnym zmaleć do 106, a w kolejnych latach utrzymywać się na stałym poziomie. W roku 2013 ponownie uległ obniżeniu i wyniósł 105 kobiet na 100 mężczyzn. Podobny wynik osiągnął w roku ubiegłym.

Tabela 7. Ruch naturalny ludności gminy Nowy Tomyśl w latach 2008 - 2014

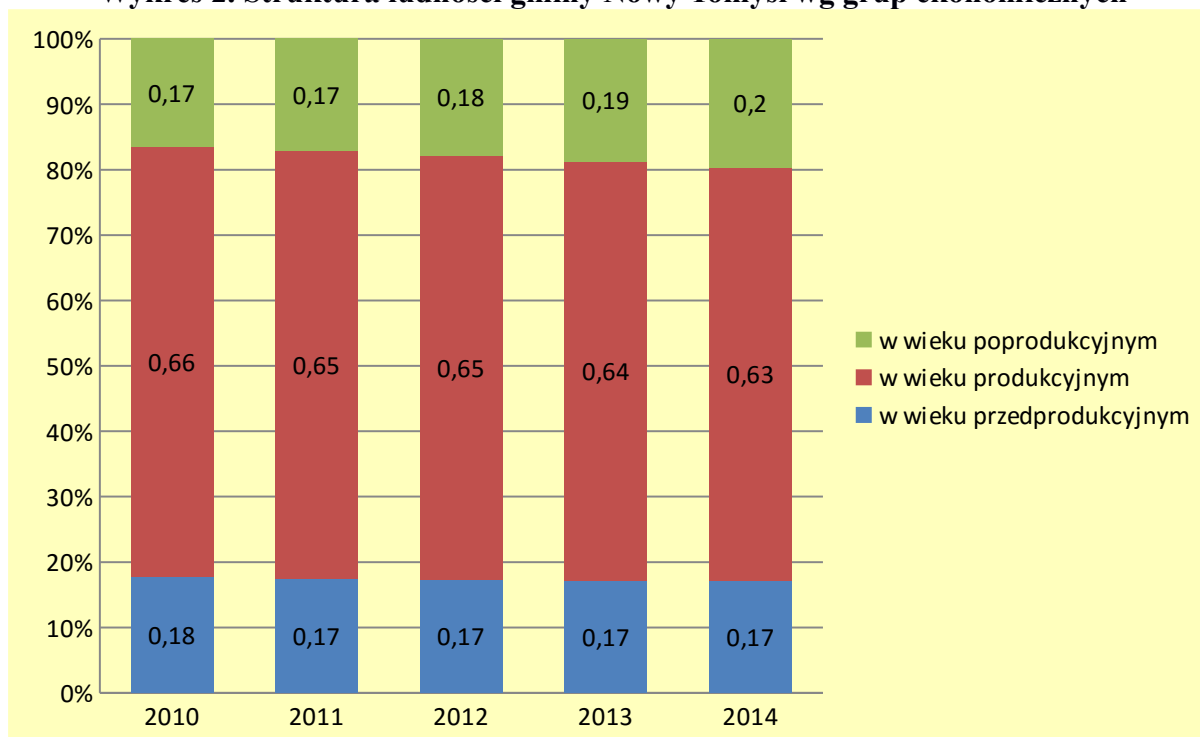
Wyszczególnienie	2008	2009	2010 (do 30.09.2010)	2011	2012	2013	2014 (do 06.2014)
Liczba urodzeń	759	922	646	575	416	521	266
Liczba zgonów	298	325	243	322	313	349	176
Przyrost naturalny	461	597	403	253	103	172	90

Źródło: Dane Urzędu Stanu Cywilnego w Nowym Tomyślu

W latach 2008 – 2014 przyrost naturalny w gminie Nowy Tomyśl był dodatni. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż liczba urodzeń maleje, a zgonów rośnie w analizowanym okresie. Poniżej zamieszczono wykres obrazujący procentowo strukturę społeczeństwa gminy Nowy Tomyśl wg ekonomicznych grup ludności na przestrzeni lat 2010-2014. Wykres ten wyraźnie ukazuje tendencję zwyżkową w grupie osób w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 2. Struktura ludności gminy Nowy Tomyśl wg grup ekonomicznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Tabela 8. Struktura ekonomicznych grup ludności w gminie Nowy Tomyśl w latach 2008 - 2014

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ludność w wieku przedprodukcyjnym - poniżej 14 roku życia	4278	4318	4367	4393	4375	4470	4560
Ludność w wieku produkcyjnym: kobiety w wieku 15-	17304	17300	17474	17452	17494	17327	17314

59 lat, mężczyźni od 15-64 roku życia							
Ludność w wieku poprodukcyjnym	3157	3256	3407	3578	3746	3967	4177

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najliczniejszą grupę ludności stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Ich liczba do roku 2012 rosła. Od roku 2013 liczba ludności w wieku produkcyjnym maleje. Osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią drugą najliczniejszą grupę osób. W analizowanym okresie liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym wykazuje tendencję wzrostową. Najmniej liczną grupą są osoby w wieku poprodukcyjnym. Ich liczba jednak stale rośnie. W roku 2014 wynosiła ona 4177 i wzrosła o 24,5% w porównaniu do roku bazowego. Struktura ekonomiczna ludności gminy świadczy o występowaniu zjawiska starzenia się społeczeństwa. Konsekwencjami tego są: zwiększenie obciążenia ludności w wieku produkcyjnym, wzrost zapotrzebowania na usługi związane z opieką medyczną, służbą zdrowia, dostosowywanie infrastruktury społecznej do potrzeb osób starszych, niepełnosprawnych.

Tabela 9. Migracje mieszkańców gminy w latach 2008 - 2014

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zameldowania ogółem	443	375	396	351	425	518	437
Wymeldowania ogółem	357	365	365	296	365	448	334
Saldo migracji	+86	+10	+31	+55	+60	+70	+103

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Nowy Tomyśl w latach 2008 - 2014 odnotowuje się dodatnie saldo migracji. Liczba zameldowań ogółem waha się: najwyższa była w roku 2013, najniższa natomiast w 2009.

2. Lokalny rynek pracy oraz bezrobocie

Pojęcie rynku pracy obejmuje swym zakresem zarówno poszukujących pracy, jak i przedsiębiorców, tworzących dla nich miejsca pracy. Przy czym określenie lokalny zawęża zakres mobilności szukających pracy do dystansu 60-70 km od miejsca zamieszkania. W gminie Nowy Tomyśl liczba osób poszukujących pracy nie wykazuje stałej tendencji wzrostowej czy spadkowej. Do roku 2009 utrzymywała się na niskim poziomie. W roku następnym gwałtownie wzrosła. Na przestrzeni lat 2010 – 2011 utrzymywała się na stałym wysokim poziomie (powyżej 600 zarejestrowanych), by w roku 2012 osiągnąć apogeum i w następnych latach maleć. W analizowanym okresie przeważała liczba kobiet wśród wszystkich osób bezrobotnych.

Tabela 10. Liczba bezrobotnych, według płci, w gminie Nowy Tomyśl w latach 2008 - 2014

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
bezrobotni ogółem	369	694	663	626	730	649	467
mężczyźni	133	305	314	288	356	327	211
kobiety	236	389	349	338	374	322	256

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Sytuacja, kiedy stopa bezrobocia wśród kobiet jest wyższa niż stopa bezrobocia wśród mężczyzn jest negatywnym zjawiskiem. Jest to trend obserwowany także w innych jednostkach na terenie kraju. Kobiety są na ogół w gorszej sytuacji zawodowej. Mężczyznom łatwiej podjąć pracę fizyczną. Lokalne władze muszą skupiać się na podejmowaniu działań, dążących do aktywizacji gospodarczej kobiet oraz tworzenia nowych miejsc pracy dla nich.

3. Oświata

W polskim systemie oświaty gminy spełniają bardzo istotną rolę, gdyż są one organami prowadzącymi dla jednostek oświatowych (przedszkoli, szkół podstawowych, szkół gimnazjalnych).

W gminie funkcjonują następujące szkoły:

- Gimnazjum im. Feliksa Szołdrskiego w Nowym Tomyślu

- Gimnazjum w Borui Kościelnej
- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Nowym Tomyślu
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Marii Skłodowskiej - Curie w Nowym Tomyślu
- Szkoła Podstawowa w Borui Kościelnej
- Zespół Przedszkolno - Szkolno - Gimnazjalny w Bukowcu
- Szkoła Podstawowa w Jastrzębsku Starym
- Szkoła Podstawowa w Sątopach
- Szkoła Podstawowa w Wytomyślu.

Tabela 11. Liczba szkół podstawowych i dzieci uczęszczających do szkół podstawowych w latach 2008- 2013/2014

Rok	Szkoly wiejskie			Szkoly miejskie			Razem		
	Liczba szkół	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba szkół	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba szkół	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
2008	5	35	520	2	48	1207	7	83	1727
2009	5	35	497	2	48	1195	7	83	1692
2010	5	34	440	2	49	1169	7	83	1609
2011	5	33	438	2	50	1156	7	83	1594
2012	5	33	433	2	49	1192	7	82	1625
2013/ 2014	5	34	471	2	49	1224	7	83	1695

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Nowym Tomyślu

Liczba uczniów szkół podstawowych w gminie Nowy Tomyśl w roku szkolnym 2013/2014 zmalała w stosunku do analogicznej liczby z roku 2008, wzrosła natomiast w stosunku do lat ubiegłych. Innymi słowy na przestrzeni lat 2008 - 2012 liczba uczniów sukcesywnie spadała, aby w 2013 roku wzrosnąć. Tendencja ta dotyczy zarówno liczby uczniów z terenów miejskich, jak i wiejskich.

Tabela 12. Liczba gimnazjów i młodzieży uczęszczającej do gimnazjów w latach 2008 – 2013/2014

Rok	Szkoly wiejskie			Szkoly miejskie			Razem		
	Liczba szkół	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba szkół	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba szkół	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
2008	1	8	159	1	32	860	2	40	1019
2009	1	9	189	1	32	814	2	41	1003
2010	2	10	211	1	32	755	3	42	966
2011	2	10	196	1	31	697	3	41	893

2012	2	9	186	1	29	658	3	38	844
2013/ 2014	2	9	171	1	29	611	3	34	782

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Nowym Tomyślu

Liczba uczniów gimnazjów w gminie Nowy Tomyśl na przestrzeni lat 2008 – 2013 stale spada. Wyjątkiem był rok 2010, kiedy nastąpił wzrost o 22 uczniów w gimnazjach wiejskich. Od tego roku sukcesywnie spada liczba uczniów na tym poziomie nauczania. Podobną tendencję spadkową odnotowuje się na terenie całego kraju. Związane jest to z sytuacją demograficzną (model rodziny z jednym dzieckiem) oraz niżem demograficznym.

Na terenie gminy w roku szkolnym 2013/2014 funkcjonowało 8 publicznych placówek przedszkolnych i 2 punkty niepubliczne. Umieszczona poniżej tabela ukazuje ile procent z dzieci w wieku przedszkolnym było objętych opieką tychże placówek.

Tabela 13. Wskaźnik procentowy objęcia dzieci wychowaniem przedszkolnym w latach szkolnych: 2010/2011 - 2013/2014

Rok szkolny	Roczniki urodzeń	Liczba dzieci		Wskaźnik procentowy objęcia dzieci wychowaniem przedszkolnym w gminie Nowy Tomyśl
		Ogółem zamieszkałych	Uczęszczających do przedszkola	
2010/2011	2004-2007	1161	966	83%
2011/2012	2005-2008	1280	1012	79%
2012/2013	2006-2009	1319	1032	78%
2013/2014	2007-2010	1405	1152	82%

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Nowym Tomyślu

Sieć publicznych i niepublicznych przedszkoli w pełni zabezpiecza miejsca dla dzieci rodziców pracujących. Od 2008 r. wzrasta liczba urodzeń dzieci, w związku z tym gmina stworzyła możliwość objęcia nauczaniem przedszkolnym dzieci młodszych, w wieku od 3 do 4 lat, poprzez utworzenie dodatkowych oddziałów przedszkolnych.

Opiekę dla dzieci poniżej 3 lat zapewnia gminny żłobek „Złoty Promyk”, zlokalizowany w mieście Nowy Tomyśl. Żłobek dysponuje 75 miejscami dla dzieci, od ukończenia 20 tygodnia życia do 3 lat, z podziałem na trzy grupy wiekowe. W ramach realizacji zadań statutowych, w latach 2011-2014, opieką w żłobku objęto prawie 500 dzieci

z gminy Nowy Tomyśl. Dzięki profesjonalnemu przygotowaniu personelu - pielęgniarek i opiekunek, żłobek cieszy się dużą popularnością i zaufaniem rodziców.

Tabela 14. Liczba komputerów w szkołach w gminie w latach 2008 – 2012

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba komputerów w szkołach podstawowych	141	162	185	212	230
w tym z dostępem do Internetu	116	153	172	196	202
Liczba komputerów w gimnazjach	131	177	182	209	204
w tym z dostępem do Internetu	119	177	182	209	204

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z danych zamieszczonych w powyższej tabeli wynika, iż poprawia się poziom komputeryzacji szkół w gminie Nowy Tomyśl. Liczba komputerów w szkołach w analizowanym okresie sukcesywnie rośnie. Ponadto w 2012 roku wszystkie komputery znajdujące się w gimnazjach posiadały dostęp do Internetu.

W 2013 roku wszystkie komputery w szkołach podstawowych w Nowym Tomyślu miały dostęp do Internetu, w latach 2013-2015 ich liczba stale wzrastała, ponadto od 2010 roku w Szkole Podstawowej nr 2 w Nowym Tomyślu uczniowie korzystają nie tylko z komputerów stacjonarnych, ale również z laptopów, notebooków i iPadów. Podobne możliwości uzyskali uczniowie nowotomyskiego gimnazjum w 2011 roku (zakupiono 46 iPadów). Nieco gorzej przedstawia się sytuacja w szkołach na terenach wiejskich gminy - brak innych urządzeń niż stacjonarne, w Borui Kościelnej niespełna połowa komputerów ma dostęp do Internetu. Stan komputeryzacji szkolnictwa gminy Nowy Tomyśl w latach 2013-2015 prezentuje zamieszczona poniżej tabela.

Tabela 15. Liczba komputerów w poszczególnych szkołach w gminie Nowy Tomyśl w latach 2013-2015

Nazwa szkoły/ lokalizacja	Liczba komputerów					
	2013 ogółem	2013 z dostępem do Internetu	2014 ogółem	2014 z dostępem do Internetu	2015 ogółem	2015 z dostępem do Internetu
Szkoła Podstawowa nr 1 w Nowym Tomyślu	47	47	76	76	76	76
Szkoła Podstawowa nr 2 w Nowym Tomyślu	83 + 14 notebooków uczniowskich	83	85+ 14 notebooków uczniowskich	85	komputery stacjonarne - 41 szt., laptopy - 40 szt., Notebooki - 14 szt.,	komputery stacjonarne - 41 szt., laptopy - 40 szt., ClassMate PC - 26

Nazwa szkoły/ lokalizacja	Liczba komputerów					
	2013 ogółem	2013 z dostępem do Internetu	2014 ogółem	2014 z dostępem do Internetu	2015 ogółem	2015 z dostępem do Internetu
					iPady - 15 szt.	iPady - 15 szt.
Szkoła Podstawowa w Borui Kościelnej	49	32	37	21	46	21
Szkoła Podstawowa w Jastrzębsku Starym	14	14	14	14	14	14
Szkoła Podstawowa w Sątopach	9	9	24	24	24	24
Szkoła Podstawowa w Wytomyślu	14	14	21	21	21	21
Zespół Przedszkolno- Szkolno- Gimnazjalny w Bukowcu	25	25	35	35	35	35
Gimnazjum w Nowym Tomyślu	155 + 99 iPaków	155 + 99 iPaków	155 + 122 iPady	155 + 122 iPady	155 + 144 iPady	155 + 144 iPady
Gimnazjum w Borui Kościelnej	36	36	34	34	32	32

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Nowym Tomyślu

4. Ochrona zdrowia

W gminie istnieją następujące przychodnie, świadczące ambulatoryjną opiekę zdrowotną:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, wraz ze Szpitalnym Oddziałem Ratunkowym, ul. Poznańska 30 Nowy Tomyśl;
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Przychodnia Zespołu Lekarza Rodzinnego "Panaceum", Poznańska 30, os. Batorego 52 Nowy Tomyśl;
 - Centrum Medyczne „Zdrovita” Sp. z o.o., ul. Zbąszyńska 9 Nowy Tomyśl.
- Dostęp do leków zapewnia 12 aptek. Jedna z nich pełni dyżury całodobowe.

5. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna należy do zadań jednostek samorządu terytorialnego. Zakres działań pomocy społecznej obejmuje wsparcie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz umożliwienie im przezwyciężenia problemów.

W Nowym Tomyślu funkcjonuje Ośrodek Pomocy Społecznej. W latach 2008-2014 realizował on zadania wynikające z ustaw rządowych, programów pomocy społecznej i programów osłonowych, mające na celu ochronę poziomu życia mieszkańców gminy.

Jednym z zadań OPS określonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, było utworzenie Domu Dziennego Pobytu. Został on otwarty w lutym 2009 r., dom stał się odpowiedzią na dotychczasowy brak placówki, która kompleksowo zaspokajałaby potrzeby seniorów i byłaby miejscem nie tylko spotkań, ale przede wszystkim różnych form terapii zajęciowej i rehabilitacji, sprzyjającej poprawie jakości życia seniorów. Miejsce to, od dnia oddania do użytku, cieszy się dużym zainteresowaniem osób starszych i stale rozszerza swoją ofertę programową. Najlepiej o popularności domu świadczy liczba korzystających z jego usług, od 52 osób w 2009 r. do aż 82 w 2010 r.

Ustawa o pomocy społecznej z 12 marca 2004 roku (Dz.U. 2004 nr 64 poz. 593) stanowi, iż pomocy udziela się osobom i rodzinom z określonych powodów trudnej sytuacji życiowej. Powody te ujęto w tabeli poniżej.

Tabela 16. Najczęściej występujące powody przyznania pomocy społecznej w latach 2008-2010

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinie		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Ubóstwo	317	289	277	1065	897	797
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	2	6	7	2	7	10
Potrzeba ochrony macierzyństwa	114	122	112	580	599	551
Bezrobocie	117	159	172	393	516	551
Niepełnosprawność	230	246	246	598	604	558
Długotrwała lub ciężka choroba	225	240	234	558	564	516
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,	27	25	23	114	113	93
w tym rodziny wielodzietne						
Przemoc w rodzinie	11	9	7	47	43	24
Alkoholizm	24	36	39	67	88	90

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinie		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Narkomania	0	1	1	0	2	2
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	10	9	4	13	12
Zdarzenie losowe	0	5	6	0	10	25
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa	31	0	1	98	0	1
RAZEM	1112	1157	1140	3587	3513	3269

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu.

W latach 2008-2010 do najczęstszych powodów przyznawania pomocy należały: ubóstwo, długotrwała choroba i niepełnosprawność. Osobom starszym, niepełnosprawnym, długotrwale i ciężko chorym, pozostającym w domu, pomoc udzielana była w formie usług opiekuńczych obejmujących zabezpieczenie opieki, pielęgnację oraz pomoc w codziennych czynnościach. Wg danych z tabeli liczba osób korzystających z pomocy w analizowanym okresie sukcesywnie malała.

Tabela 17. Najczęściej występujące powody przyznania pomocy społecznej w latach 2011-2014

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinie			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Ubóstwo	280	326	358	333	756	863	956	872
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	12	18	15	17	13	18	16	21
Potrzeba ochrony macierzyństwa	109	116	121	108	536	567	571	506
Bezrobocie	172	202	214	181	534	607	666	561
Niepełnosprawność	246	256	265	263	562	559	592	566
Długotrwała lub ciężka choroba	238	238	254	254	518	496	559	505
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,								
<i>w tym rodziny wielodzietne</i>	4	7	10	10	28	41	59	60
Przemoc w rodzinie	6	5	5	3	22	17	16	12
Alkoholizm	34	41	45	34	72	75	81	53

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinie			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Narkomania	0	1	1	0	0	1	1	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	15	14	16	18	15	14	18	26
Zdarzenie losowe	1	2	4	3	7	2	9	7
Sytuacja kryzysowa	1	0	1	0	3	0	3	0
Kłęska żywiołowa	3	0	0	0	12	0	0	0
RAZEM	852	1250	1339	1251	3171	3362	3675	3301

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu.

W latach 2011-2014 do najczęstszych powodów przyznawania pomocy (podobnie jak w okresie poprzedzającym) należały: ubóstwo, długotrwała choroba i niepełnosprawność. Wg danych z tabeli liczba korzystających z pomocy sukcesywnie rosła w okresie 2010-2013, a w 2014 roku zmniejszyła się.

Należy zwrócić uwagę na stosunkowo małą liczbę rodzin, objętych pomocą z powodu alkoholizmu. Na terenie gminy prężnie działa Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień. Podstawę prawną dla jego działalności stanowi Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (Dz.U. 1982 nr 35 poz. 230), określająca działania, które powinny być uwzględnione w programach.

Najważniejsze z nich to:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków;
- udzielanie pomocy psychospołecznej rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i przemoc;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Pomoc społeczna ze strony Ośrodka realizowana jest w zależności od indywidualnych przypadków: w formie pieniężnej, niepieniężnej, usług opiekuńczych i pracy socjalnej, w zależności od sytuacji osoby ubiegającej się o pomoc.

Tabela 18. Formy pomocy społecznej udzielonej przez Ośrodek Pomocy Społecznej

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Pieniężne	337	303	289	341	383	413	388
Rzeczowe	333	359	312	382	400	453	383
Schronienie	0	0	0	0	0	0	0
usługi opiekuńcze	64	66	65	68	63	69	71
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	1
Forma pomocy	Liczba rodzin						
praca socjalna	436	417	393	388	410	468	453
poradnictwo specjalistyczne	15	11	21	20	17	29	69

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu.

Na przestrzeni analizowanych lat najwięcej rodzin korzystało z zasiłków pieniężnych i rzeczowych, wg danych OPS-u, pomoc ta miała charakter celowy, a nie stały. Wiele rodzin korzystało też z programu dofinansowania posiłków realizowanego w szkołach. Poziom nakładów finansowych gminy przeznaczonych na pomoc społeczną przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Wielkość środków gminnych przeznaczonych na pomoc społeczną

Forma pomocy	Środki gminne						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Przeznaczone na pomoc społeczną	1688782,-	2039936,-	2393611,-	2561144,-	2665620,-	2933619,-	3222480,-

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu

Dane zamieszczone w tabeli wyraźnie pokazują, iż kwota przeznaczona w budżecie gminy Nowy Tomyśl na pomoc społeczną z każdym rokiem rośnie. Sugeruje to, iż liczba osób wymagająca stałej pomocy również rośnie. W związku z tym bardzo ważną formą świadczenia pomocy jest podejmowanie działań zmierzających do załagodzenia lub zlikwidowania trudnej sytuacji, a więc motywowanie osób i rodzin oraz wskazywanie możliwości rozwiązania problemów we własnym zakresie. Działania o takim charakterze wchodzi w zakres prowadzonej przez pracowników socjalnych pracy socjalnej, obejmującej m.in. udzielanie informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu szeregu trudnych

spraw życiowych, poradnictwa oraz wsparcia. W OPS prowadzone jest także poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne oraz wsparcie i terapia psychologiczna.

W ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet 7.1.1 – *Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej*, kontynuowano współfinansowany przez UE projekt pn. OTWARTE DRZWI. W latach 2011-2013 projektem tym objęto 81 osób, a dofinansowanie ze strony UE wynosiło 518 437,76 zł. Celem realizowanego projektu było podniesienie poziomu przygotowania zawodowego osób bezrobotnych, objętych pomocą społeczną oraz ich aktywizacja na rynku pracy i zmniejszenie ryzyka wykluczenia społecznego. Beneficjenci projektu uczestniczyli w zajęciach prowadzonych przez psychologa i doradcę zawodowego oraz szkoleniach i kursach zawodowych, m.in. szkoleniu informatycznym, telemarketingowym, kursie prawa jazdy kat. B i C, kursie obsługi kas fiskalnych, obsługi wózków jezdniowych z napędem silnikowym, spawania, kursie koparko-ładowarki, opieki nad osobą starszą lub dzieckiem. Prowadzone były zajęcia z zakresu gospodarowania budżetem domowym oraz zajęcia podnoszące kompetencje wychowawcze rodziców. W ramach projektu działał również Punkt Usług Doradczych dla mieszkańców gminy, w którym świadczone były bezpłatne, specjalistyczne porady z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, prawa pracy, pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz terapii i poradnictwa psychologicznego. Wartość projektu od 2008 r. do 2013 r. wyniosła 895 815,60 zł, w tym kwota dofinansowania stanowiła 801 754,93 zł.

Gmina Nowy Tomyśl posiada Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011-2020.

6. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

Na terenie gminy znajduje się Komenda Powiatowa Policji, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej oraz siedziba Straży Miejskiej. Wszystkie zlokalizowane w mieście Nowy Tomyśl.

6.1. Ochotnicza Straż Pożarna - ochrona przeciwpożarowa

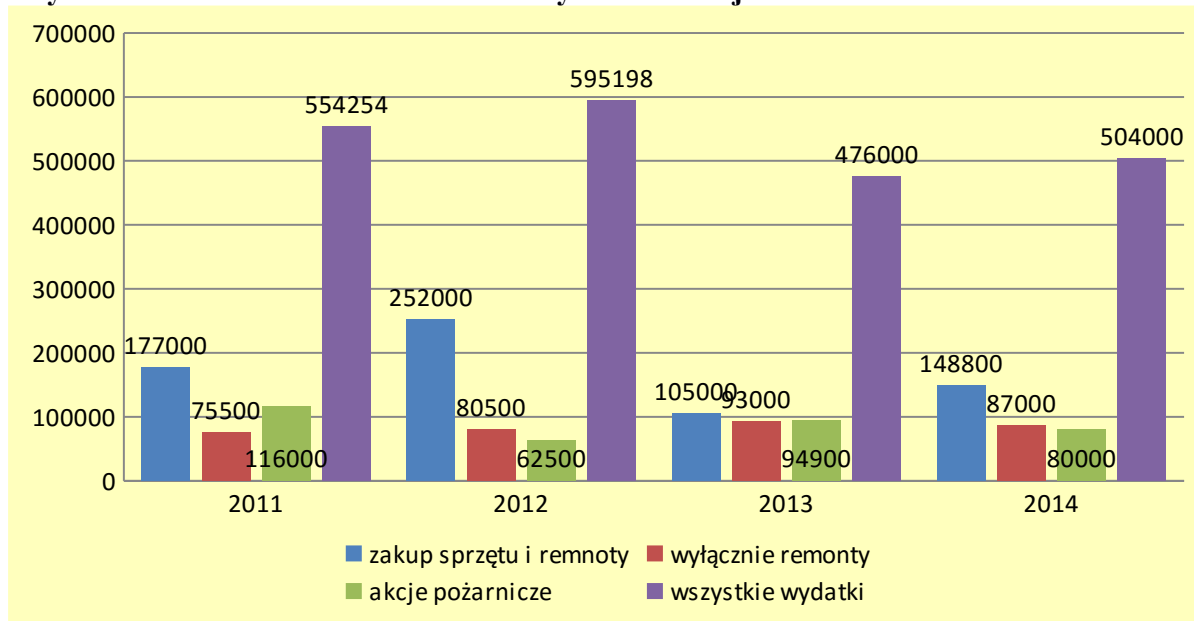
Na terenie gminy Nowy Tomyśl działa 6 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w następujących miejscowościach: Bukowiec, Boruja Kościelna, Jastrzębsko Stare, Róża,

Sątopy i Wytomyśl. Dwie pierwsze jednostki od 1995 r. włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Każda z jednostek dysponuje obiektem strażnicy oraz wozem strażackim, a niektóre nawet dwoma. Obecnie we wszystkich jednostkach OSP działa 143 strażaków (w ich gronie 8 druhen), którzy mogą brać udział w akcjach ratowniczych, są przeszkoleni, ubezpieczeni i mają aktualne badania lekarskie. Wszystkie jednostki gminne wyposażone są w radiostacje samochodowe i przenośne oraz w radiowy system alarmowania, alarmowanie odbywa się poprzez sygnał na telefon komórkowy do każdego strażaka (sms), co skraca bardzo jego czas. Obecnie funkcjonują trzy terminale DTG w: Bukowcu, Borui Kościelnej i Wytomyślu. Do terminala w Wytomyślu podłączone są cztery pozostałe jednostki, czyli oprócz Wytomyśla, OSP w Róży, Jastrzębsku Starym i Sątopach.

Systematycznie wzrastają planowane nakłady finansowe na funkcjonowanie jednostek OSP. Jest to związane zarówno z koniecznością zakupu specjalistycznego sprzętu pożarniczego, umundurowania, jak i wydatkami na remonty, badania lekarskie, szkolenia, akcje ratownicze, a także wzrostem cen za energię elektryczną, gaz czy wodę. Wielkość rzeczywistych nakładów finansowych na działalność OSP przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Wielkość nakładów finansowych na funkcjonowanie OSP w latach 2011-2014

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Nowym Tomyślu

Urząd Miejski, wspólnie z Oddziałem Miejsko-Gminnym Związku OSP RP organizuje systematycznie gminne zawody sportowo-pożarnicze, które co roku odbywają się na terenie

innej jednostki. Ponadto w ostatnich latach gmina Nowy Tomyśl była dwukrotnie współorganizatorem Powiatowego Dnia Strażaka.

6.2. Straż miejska

Celem działania Straży Miejskiej w Nowym Tomyślu jest utrzymanie w gminie Nowy Tomyśl ładu i porządku oraz wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Od 1 stycznia 2011 r. do 31 maja 2014 r. strażnicy interweniowali łącznie 14 429 razy. Oprócz wykroczeń zakończonych ukaraniem sprawcy, strażnicy w 4405 przypadkach interweniowali w celu np. napraw oznakowania i nawierzchni dróg, zabezpieczenia zdarzeń, awarii, wypadków i kolizji, odłowienia psów agresywnych i dzikich zwierząt, zabezpieczenia imprez, przemarszów oraz w wielu innych czynnościach związanych z funkcjonowaniem Urzędu Miejskiego.

6.3. Monitoring

W latach 2006-2010 rozbudowano istniejący monitoring miasta, w skład którego weszło dodatkowo 5 kamer szybkoobrotowych rozlokowanych na terenie miasta. Aktualnie monitoring miejski obejmuje 11 kamer szybkoobrotowych (skrzyżowanie ul. Poznańskiej z wjazdem na pl. Chopina, skrzyżowanie ul. Piłsudskiego z wjazdem na pl. Chopina, ul. Mickiewicza od strony pl. Niepodległości, skrzyżowanie ul. Zbąszyńskiej z wjazdem na pl. Niepodległości, os. Batorego w ciągu pieszym tzw. deptaku przy bloku nr 11 oraz przy bloku nr 9, os. Północ - skrzyżowanie ul. Janusa z ulicą dojazdową do gimnazjum oraz przy parkingu WSPiA, Rondo Osiedlowe, skrzyżowanie ul. Musiała i Sczanieckiej i ul. Wiatrakowa). Jednocześnie zmodernizowane zostało stanowisko dozoru kamer mieszczące się na terenie Komendy Powiatowej Policji w Nowym Tomyślu.

7. Kultura

O rozwój kultury na terenie gminy dbają przede wszystkim Nowotomyski Ośrodek Kultury oraz Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna, prowadzi działalność na terenie miasta i gminy Nowy Tomyśl, tworzy sieć placówek bibliotecznych, obejmujących swym zasięgiem: księżnicę nowotomyską oraz 5 filii bibliotecznych we wsiach (w Bukowcu, Borui Kościelnej, Jastrzębsku Starym, Sątopach i Wytomyślu). Podstawową sferą działalności Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej, zgodną z zapisami ustawy o bibliotekach oraz nadanym jej statutem jest gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych. Ponadto biblioteka prowadzi działalność kulturalno-edukacyjną, w ramach której cyklicznie odbywają się:

- **Poranki w bibliotece** - inspirowane lekturą zajęcia interdyscyplinarne dla dzieci w wieku 3-5 lat nieuczęszczających do przedszkoli oraz ich opiekunów, będące okazją do pierwszych twórczych spotkań dzieci z książką;
- **Klub Małego Odkrywcy** - spotkania wzbogacające wiadomości przedszkolaków z różnych dziedzin wiedzy;
- **Godziny dla Rodziny** - prowadzone równolegle dla dzieci i rodziców zajęcia z zakresu edukacji czytelniczej i pedagogiki zabawy;
- **Pisarz nas gości** - spotkania autorskie dla poszczególnych grup wiekowych;
- **Nowotomyskie Piętro Wyrzów Literackich** – wieczory literackie promujące dokonania lokalnych twórców słowa;
- **Biblio-wyszukiwarka.talentów.pl** – pierwsze prezentacje lokalnych talentów artystycznych;
- **Czwartkowe wieczory literacko – muzyczne** – spotkania ze sztuką; widowiska słowno-muzyczne, biesiady literackie, koncerty i recitale, małe formy sceniczne;
- **Spotkania niebanalne** - spotkania z ciekawymi ludźmi, wykonującymi nietuzinkowe zawody, mającymi nietypowe zainteresowania i hobby lub niezwykle doświadczenia;
- **Klub Miłośników Podróży „Przez kontynenty”** – będące okazją do poznania fascynujących zakątków świata spotkania z podróżnikami, mające formę pokazów slajdów podróżniczych;
- **Dyskusyjny Klub Książki** - odbywające się raz w miesiącu spotkania grupy czytelników, których łączy pasja czytania i poznawania nowych książek oraz chęć rozmowy o nich i o własnych zainteresowaniach czytelniczych;
- **Dyskusyjny Klub Filmowy „16”** - spotkania w kręgu miłośników kina, mające charakter pokazu, prelekcji i dyskusji;

Biblioteka promuje również lokalną twórczość artystyczną oraz prowadzi działalność wydawniczą. W latach 2011 – 2014 odbywały się liczne wydarzenia kulturalne, takie jak:

- promocje książek,

- wieczory poetycko-muzyczne,
- spotkania z podróżnikami,
- wystawy artystów w Galerii na Piętrze,
- koncerty z udziałem nowotomyskich zespołów i solistów.

Działający od połowy lat 90. biblioteczny Ośrodek Wiedzy o Regionie gromadzi, opracowuje i udostępnia dokumenty życia społecznego. W bibliotece opracowywana jest Bibliografia Regionalna Powiatu Nowotomyskiego oraz dział Lokalny Punkt Informacji Europejskiej, do którego prowadzenia MiPBP posiada stosowny certyfikat Fundacji Edukacji Ekonomicznej w Warszawie.

W Rankingu Bibliotek, przeprowadzanym przez redakcję „Rzeczpospolitej” i Instytut Książki, MiPBP zajęła: w 2012 r. III miejsce w kraju w kategorii gmin miejsko-wiejskich i V miejsce w rankingu ogólnopolskim obejmującym wszystkie kategorie bibliotek; a w 2013 r. - znalazła się w gronie 10 najlepszych bibliotek w Polsce, zajmując X miejsce w skali ogólnopolskiej; V miejsce w kraju w kategorii gmin miejsko-wiejskich i III miejsce w regionie wielkopolskim

Zbiory biblioteczne w Nowym Tomyślu udostępnia także filia Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Poznaniu.

Drugim największym animatorem kultury na obszarze gminy jest Nowotomyski Ośrodek Kultury. Jest to instytucja, która jest nastawiona na wielokierunkowe działanie, tętni życiem kulturalnym i wyróżnia się dużą aktywnością. Dysponuje ona dużą bazą lokalową na terenie całej gminy, do której zalicza się:

- Nowotomyski Ośrodek Kultury z salą widowiskową na 314 miejsc oraz muszlą koncertową,
- dwie filie: Wiejski Dom Kultury w Bukowcu, Wiejski Dom Kultury w Borui Kościelnej,
- 11 świetlic wiejskich w:
 - Cichej Górze
 - Glinnie
 - Jastrzębsku Starym
 - Kozich Laskach
 - Paproci
 - Przyłęku
 - Borui Nowej

- Nowej Róży
- Sękowie
- Róży
- Wytomyślu.

Do głównych kierunków działalności Ośrodka należą:

- działalność merytoryczna (sekcje, kluby, koła zainteresowań),
- działalność edukacyjna (koncerty, spektakle, wystawy),
- rozwój i promocja amatorskiego ruchu artystycznego,
- działalność integracyjna (turnieje, śpiewniki, biesiady, kiermasze),
- działalność rozrywkowa (koncerty, bale, spotkania, spektakle teatralne, kabarety),
- działalność szkoleniowa(kursy, warsztaty, wystawy),
- działalność modernizacyjno-remontowa (remonty, modernizacja),
- pozyskiwanie środków z różnych programów operacyjnych i innych źródeł oraz od sponsorów.

Głównym zadaniem Ośrodka jest współpraca z mieszkańcami miasta i gminy, organizacjami i stowarzyszeniami, a także z zakładami pracy, szkołami, przedszkolami, parafiami i instytucjami kultury o zasięgu nie tylko gminnym, ale także wojewódzkim, np.: Teatrem Polskim, Teatrem Tańca, Teatrem Muzycznym, Wojewódzką Biblioteką Publiczną i Centrum Animacji Kultury, organizatorami Międzynarodowego Festiwalu Chórów Uniwersyteckich, Polską Akademią Gitary, Teatrem Edukacji Wrocław, itd. Owocem tej współpracy w ostatnich czterech latach jest wiele imprez kulturalnych, wśród których należy nadmienić:

- Światowe Festiwale Wikliny i Plecionkarstwa organizowane przez Ogólnopolskie Stowarzyszenie Plecionkarzy i Wikliniarzy, przy współpracy Gminy Nowy Tomyśl i Nowotomyskiego Ośrodka Kultury,
- Przegląd Małych Form Teatralnych „Teatr w walizce”,
- spektakle Polskiego Teatru Tańca,
- koncerty operetkowe – organizatorzy: Gmina Nowy Tomyśl, Powiat Nowotomyski przy współpracy z Nowotomyskim Ośrodkiem Kultury,
- spektakle Teatru Polskiego,
- Nowotomyskie Wieczory Kabaretowe,
- Kiermasze Świąteczne we współpracy z Pełnomocnikiem Burmistrza ds. Uzależnień oraz Polskim Czerwonym Krzyżem,
- Miejskie Grillowanie przy Wielkim Ekranie we współpracy z Muzeum Wikliniarstwa i Chmielarstwa w Nowym Tomyślu,
- Chóralny Podkociołek z udziałem ośrodków kultury z terenu powiatu nowotomyskiego,

- Turnieje Wsi przy współpracy Kół Gospodyń Wiejskich i sołtysów,
- Koncerty z cyklu „Karol Band i Przyjaciele” z udziałem osób nie tylko z terenu gminy,
- Pastoralki Nowotomyskie,
- Jarmark Chmielo-Wikliniarski i Dożynki Gminne,
- Gwiazdka dla dzieci specjalnej troski, organizowana wspólnie z Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- Wystawy organizowane we współpracy z artystami,
- Koncerty charytatywne,
- Dzień Dziecka - wspólnie z Nowotomyską Akademią Piłkarską,

W Nowotomyskim Ośrodku Kultury działają amatorskie zespoły artystyczne oraz sekcje:

- muzyczne: Big Band "Karol Band", zespół "Śpiewający Przyjaciele", zespół "Country Zenit", zespół "Niespodzianka" oraz zespoły młodzieżowe,
- teatralne: Teatrzyk Malutki, Teatr Tymczasowy, Amatorska Grupa Teatralna,
- pracownia witrażu,
- pracownia plastyczna,
- pracownia modelarstwa,
- zajęcia gimnastyczne,
- zajęcia taneczne,
- szachy,
- zumba dla dorosłych oraz dzieci,
- pracownia kreatywności.

Innymi instytucjami kulturalnymi, zlokalizowanymi na terenie gminy Nowy Tomyśl są: Klub Osiedlowy Spółdzielni Mieszkaniowej na os. Batorego w Nowym Tomyślu; Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Witolda Lutosławskiego oraz Muzeum Wikliniarstwa i Chmielarstwa w Nowym Tomyślu - oddział Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie (jest to jedyna taka placówka w Polsce). W muzeum, w ramach wystaw, można zobaczyć wykonane z wikliny meble, kosze i inne przedmioty codziennego użytku, a także formy artystyczne, poza tym narzędzia używane w warsztacie plecionkarskim oraz sprzęt stosowany w uprawie wikliny i chmielu. Ponadto można poznać historię wikliniarstwa i wziąć udział w warsztatach z wyplatania.

7.1. Zabytki kultury materialnej

Okolice Nowego Tomyśla są największym w Wielkopolsce obszarem kolonizacji olęderskiej. Jej śladem jest charakterystyczny układ zabudowy wiejskiej w okolicach miasta:

gospodarstwa są rozproszone na dużej przestrzeni, łączy je natomiast skomplikowana sieć dróg i ścieżek. W obszernych zagrodach do dziś można znaleźć wykonane z drewna budynki z XIX, a nawet XVIII wieku. Miejscowościami na terenie gminy Nowy Tomyśl, w których występuje zabudowa olęderskiej to: Sękowo, Glinno, Paproć, Przyłęk, Boruja Nowa, Szarki, Grubsko, Kozie Laski oraz Cicha Góra.

Na terenie gminy Nowy Tomyśl znajdują się m.in. następujące zabytki:

- **BORUJA KOŚCIELNA**

- poewangelicki kościół św. Wojciecha z 1781r.
- wiatrak koźlak z XVIII w. 1755r.
- zabudowania drewniane i szachulcowe.

- **BUKOWIEC**

- kościół św. Marcina z 1737 r. drewniany, obok krzyż z 1635 r. i 2 barokowe rzeźby świętych.

- **JASTRZĘBSKO STARE**

- neogotycki kościół Matki Boskiej Królowej Polski z 1914 r.

- **RÓŻA**

- zabudowania folwarczne i czworaki z XIX/XX w.,
- mauzoleum rodziny Schwarzkopf z ok. 1893 r.,
- krzyż z barokową rzeźbą Chrystusa.

- **SĄTOPY**

- stare drewniane i murowane domy, przy ul. Leśnej, Kościelnej, Nowotomyskiej, Ogrodowej.

- kościół poewangelicki z 1908 r. pod wezwaniem Andrzeja Boboli

- **STARY TOMYŚL**

- park założony w XVIII/XIX w. (na terenie parku pałac z 1916 r.)
- barokowy dwór z 2 poł. XVIII w.,
- zespół zabudowań folwarcznych.

- **WYTOMYŚL**

- klasycystyczny kościół św. Michała Archanioła z końca XVIII w.,
- zespół pałacowo-parkowy
- pałac z pocz. XIX w. odbudowany w zmienionej formie po pożarze w poł. XX w.,
- park rozplanowany na przełomie wieków XVIII/XIX, drzewa pomnikowe,
- zabudowania folwarczne.

- **NOWY TOMYŚL**

- kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa - wybudowany w latach 1778-1779 jako świątynia ewangelicka, jest to budowla murowana i otynkowana, ma plan krzyża greckiego o równych ramionach,
- neoromański kościół pw. Najświętszej Maryi Panny Nieustającej Pomocy z 1895 r., obok plebania z początku XX w.,

- ratusz z 1879 r. usytuowany na pl. Niepodległości (obecna siedziba Sądu Rejonowego),
- usytuowany przy placu Chopina budynek nr 17 z pocz. XX w. - czterokondygnacyjny, najwyższy w starej części miasta,
- dom nr 8 na narożniku ul. Poznańskiej (dawny hotel), zbudowany po połowie XIX w. architekuralnie neorenesansowy, z fasadą ozdobioną rzeźbami dwóch muz,
- budynek Urzędu Miejskiego z 1900 r.,
- młyn z ok. 1885 r. znajdujący się przy ul. Zbąszyńskiej,
- wieża ciśnień z pocz. XX w. o wysokości 27 m przy ul. Komunalnej,
- zespół jednolitych stylowo domów eklektycznych z pocz. XX w. o urozmaiconych elewacjach przy ul. 3 Stycznia,
- narożnikowa kamienica na ul. Mickiewicza pochodząca z 2 poł. XIX wieku,
- budynek poczty z 1884 r. przy ul. Piłsudskiego,
- obecna siedziba Komendy Powiatowej Policji przy ul. Piłsudskiego.

8. Sport

Uprawianiu sportu i rozwojowi kultury fizycznej w gminie Nowy Tomyśl sprzyja rozwinięta infrastruktura sportowa. Od 2009 roku przy nowotomyskim gimnazjum znajduje się kompleks sportowy Orlik składający z boiska do gry w piłkę nożną o nawierzchni z trawy sztucznej oraz wielofunkcyjnego boiska, przeznaczonego do gier zespołowych o nawierzchni poliuretanowej. Z obiektu nieodpłatnie mogą korzystać wszyscy mieszkańcy gminy. Ponadto w gimnazjum funkcjonuje duża hala sportowa, przydatna przy organizacji licznych imprez sportowych i mała siłownia. W sale sportowe wyposażone są również szkoły wiejskie, np. Szkoła Podstawowa w Borui Kościelnej. Przy wszystkich szkołach podstawowych i gimnazjach działają Uczniowskie Kluby Sportowe, o rozmaitych profilach, takich jak: lekkoatletyka, gry zespołowe, typu: unihokej, piłka nożna, piłka koszykowa i siatkowa, tenis stołowy, szachy, warcaby. Kluby te wspierane są gminnymi środkami finansowymi w ramach pożytku publicznego i nieodpłatnie mogą prowadzić zajęcia w obiektach szkolnych.

W mieście zlokalizowany jest stadion sportowy z płytą do gry w piłkę nożną, płytą asfaltową do gier zespołowych, bieżnią o długości 400 m, dwoma skoczniami do skoku w dal oraz dwoma kortami tenisowymi o nawierzchni ceglanej. W roku 2010 obiekt został zmodernizowany. Widownię wyposażono w 854 indywidualne miejsca siedzące, z wydzielonym na 96 miejsc siedzących sektorem dla kibiców drużyny przyjezdnej. Zakupiona została również nowa trybuna na 160 miejsc. Stadion miejski jest codziennie

udostępniany na szkolne zajęcia sportowe oraz zgodnie z zapotrzebowaniem na wojewódzkie, powiatowe i gminne zawody sportowe. Obiekt udostępniany jest również do przeprowadzania testów sprawnościowych służbom mundurowym gminy (policja, zawodowa straż pożarna). Ze stadionu korzysta również Nowotomyska Akademia Piłkarska i klub TS 05.

W Jastrzębsku Starym, Borui Kościelnej, Wytomyślu, Bukowcu i Sątopach także znajdują się boiska sportowe umożliwiające grę w piłkę nożną, koszykówkę i siatkówkę. Wiejskie obiekty sportowe również są modernizowane. W Bukowcu wybudowany został nowoczesny pawilon sportowy wyposażony w szatnie, toalety, natryski, magazyn sprzętu sportowego, pokój dla sędziów. W Wytomyślu część sportowo-socjalną dobudowano do wiejskiego domu kultury. Poprawiło to w znaczący sposób warunki do uprawiania sportu w tych wsiach.

Sport na terenie gminy Nowy Tomyśl można również uprawiać w Parku Kultury i Wypoczynku, gdzie zlokalizowane jest boisko do piłki koszykowej; plac asfaltowy o powierzchni ponad 600 metrów kwadratowych, przeznaczony do jazdy na deskorolce i rolkach, wyposażony w niezbędne urządzenia dla tego typu obiektów; trzy pełnowymiarowe boiska do gry w siatkówkę plażową oraz zewnętrzna siłownia. Na terenie parku miejskiego znajduje się również nowoczesne boisko treningowe do piłki nożnej z nawierzchnią z trawy syntetycznej.

Corocznie na terenie miasta Nowy Tomyśl organizowanych jest około 30 imprez przeznaczonych dla wszystkich mieszkańców gminy. Są to: turnieje halowe w piłce siatkowej mężczyzn i kobiet, turnieje piłkarskie w halach sportowych w okresie zimowym i na boiskach trawiastych wiosną i latem, tydzień z tenisem stołowym, turnieje piłki nożnej dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, turnieje piłki koszykowej i siatkowej dla kobiet i mężczyzn oraz turniej piłki ręcznej dla mężczyzn, zawody w siatkówce plażowej (familiada w piłce siatkowej), zawody w badmintonie, turnieje koszykówki ulicznej, wiosenne biegi przełajowe młodzieży szkolnej, rajdy rowerowe dla rodzin i indywidualnych cyklistów, mistrzostwa reprezentacji miejscowych zakładów pracy w piłce nożnej, turniej unihokeja, turnieje wiejskich zespołów sportowych. Z propozycji tych korzysta corocznie ponad 3000 uczestników.

Wybrane imprezy sportowo-rekreacyjne współorganizowane przez Ośrodek Oświaty i Sportu w latach 2010-2014:

- Wyścig kolarski „Bałtyk – Karkonosze Tour”,
- Bieg Uliczny „Chyża 10” - bieg kwalifikowany na 10 kilometrów,

- „Super Maraton – GWINT” - maraton na trasie 54. lub 110. kilometrów,
- „I Bieg z Motylkiem” - impreza biegowa zorganizowana wspólnie z Radą Sołecką wsi Boruja Kościelna (biegi młodzieżowe, nordic walking, bieg terenowy dla dorosłych),
- „Bieg z KORONĄ” - biegi terenowe organizowane w Bukowcu wspólnie z Uczniowskim Klubem Sportowym działającym przy Zespole Przedszkolno - Szkolno--Gimnazjalnym.
- Wiosenne i jesienne testy wydolnościowe dla biegaczy - testy Coopera,
- Wojewódzkie Zawody Łucznicze dla dzieci i młodzieży w Bukowcu

Wiele z proponowanych mieszkańcom wydarzeń sportowych trafia na stałe do gminnego czy wiejskich kalendarzy imprez.

W mieście i gminie funkcjonują liczne kluby sportowe zrzeszające miłośników piłki nożnej, koszykówki, siatkówki, podnoszenia ciężarów, tenisa ziemnego, sportów walki, biegania i innych dyscyplin sportowych.

9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

W gminie Nowy Tomyśl funkcjonuje wiele organizacji pozarządowych, które stanowią bazę dla rozwoju społeczności lokalnej i mają podstawowe znaczenie aktywizujące społeczeństwo. Budowa partnerskich relacji z trzecim sektorem stanowi ważny element lokalnej polityki społecznej nowotomyskiego samorządu.

Rada Miejska w Nowym Tomyślu corocznie uchwała Program współpracy gminy Nowy Tomyśl z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2003 nr 96 poz. 873.). Celem programu jest kształtowanie partnerstwa gminy z organizacjami pozarządowymi dla wspólnych działań służących rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych.

Współpraca z organizacjami trzeciego sektora może przyjmować różne formy, zarówno finansowe, jak i niefinansowe. Pierwsza z nich polega zwykle na udzielaniu pomocy finansowej w postaci dotacji na realizację zadań publicznych. Druga natomiast na wspieraniu organizacji pozarządowych poprzez informowanie o programach, szkoleniach i usługach

doradczych; pomocy w organizowaniu spotkań czy uroczystości lub nawiązywaniu kontaktów partnerskich albo międzynarodowych, konsultowaniu projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji, promocji działalności podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego m.in. na stronie internetowej Urzędu Miejskiego, organizowaniu szkoleń tematycznych i wiele innych.

W Gminie Nowy Tomyśl funkcjonuje ponad 70 organizacji pozarządowych. Działające one w takich dziedzinach jak: sport, turystyka, hobby, edukacja i wychowanie, kultura, pomoc społeczna, ochrona zdrowia i inne. Podmioty działające w sferze pożytku publicznego skupiają najaktywniejszych i najbardziej wrażliwych na sprawy społeczne obywateli nowotomyskiego środowiska.

W Gminie Nowy Tomyśl od 2013 roku funkcjonuje Gminna Rada Działalności Pożytku Publicznego. Jest to organ opiniodawczo-doradczy. Jego funkcjonowanie w Nowym Tomyślu stanowi ważną płaszczyznę współdziałania gminy z organizacjami pozarządowymi i narzędzie partycypacji społecznej.

III. Infrastruktura techniczna

1. Sieć komunikacyjna

Gmina i miasto Nowy Tomyśl leżą na trasie między Poznaniem a Berlinem oraz pomiędzy Wolsztynem i Międzychodem, w związku z tym Nowy Tomyśl stanowi węzeł drogowo - kolejowy o dużym znaczeniu regionalnym Sieć dróg, którymi zarządza gmina Nowy Tomyśl liczy ponad 421 km długości. Nie wszystkie z nich są jednak utwardzone asfaltem, szczególnie te położone na obszarach wiejskich.

Na terenie gminy występują następujące kategorie dróg:

- krajowe: droga krajowa nr 2, Autostrada A-2,
- wojewódzkie: 302, 305, 307 i 308, zapewniające odpowiednio dojazd do Zbąszynia (302), Wolsztyna (305), Poznania (307), Grodziska Wlkp. (308),
- powiatowe: 701 Nowy Tomyśl - Wąsowo, 703 Nowy Tomyśl- Lwówek, 755 Róża-Sątopy, 762 Bukowiec - Boruja Kościelna, 763 Sątopy - Cicha Góra, 765 Boruja

Kościelna - Kąkolewo, 760 Boruja Kościelna- Grubsko- Jastrzębsko Stare i 706

Boruja kościelna - Rakoniewice,

- gminne o łącznej długości 300 km i różnym typie nawierzchni.

Na terenie gminy znajdują się trzy stacje kolejowe: w Jastrzębsku Starym, Nowym Tomyślu i Sątopach. Nowy Tomyśl jest połączony przez międzynarodową linię kolejową z Paryżem, Berlinem, Warszawą i Moskwą. Zatrzymują się w nim także pociągi ekspresowe jadące do Warszawy. Kontakt z resztą świata zapewniają natomiast położone w niewielkiej odległości od Nowego Tomyśla dwa porty lotnicze: w Poznaniu i Babimoście.

2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Zapewnienie dostępu do sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej jest zadaniem własnym gminy, wyszczególnionym w Ustawie o samorządzie gminnym (Dz.U. 1990 nr 16 poz. 95.). Działanie to obejmuje: funkcjonowanie wodociągów, zaopatrzenie ludności w wodę, kanalizację, usuwanie i oczyszczanie ścieków komunalnych. Wyposażenie w sieć wodociągową i kanalizacyjną jest ważnym aspektem rozwoju infrastrukturalnego. Dzięki dostępowi do tej sieci zaspokajane są podstawowe potrzeby bytowe mieszkańców.

Gmina Nowy Tomyśl posiada pełny dostęp do sieci wodociągowej. Ujęcia wody na terenie gminy znajdują się w: Nowym Tomyślu - 2, Kozich Laskach i Sątopach, w tych miejscowościach zlokalizowane są również stacje uzdatniania wody, a także trzynaście studni głębinowych. Gminne oczyszczalnie ścieków działają w Nowym Tomyślu i Bukowcu. Oczyszczają średnio w roku 980.000 m³ ścieków, pochodzących z terenu całej gminy.

Produkcja wody średnio w roku wynosi 1.250.000 m³ i dostarczana jest do następujących miejscowości: Nowy Tomyśl, Kozie Laski, Sątopy, Róża, Nowa Róża, Boruja Kościelna, Boruja Nowa, Sękowo, Chojniki, Paproć, Stary Tomyśl, Wytomyśl, Glinno, Przyłęk, Cicha Góra, Szarki i Grubsko. Aktualna długość eksploatowanej sieci wodociągowej, w wyżej wymienionych miejscowościach, wraz z przyłączami wynosi 441,9 km. Aktualna długość eksploatowanej sieci kanalizacyjnej - w miejscowościach: Nowy Tomyśl, Bukowiec, Paproć, Glinno, Stary Tomyśl, Boruja Kościelna, Jastrzębsko Stare - wraz z przyłączami wynosi 97,9 km¹³.

Poniższa tabela prezentuje długość sieci wodociągowej oraz liczbę ludności z niej korzystającej.

13 Dane Urzędu Miejskiego w Nowym Tomyślu

Tabela 20. Długość sieci wodociągowej oraz liczba ludności z niej korzystająca

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Długość sieci wodociągowej w km	289,4	316,0	319,9	325,4	329,0	332,9	337,3
Orientacyjna liczba odbiorców	23300	23600	23800	24000	24400	24500	24900
Długość sieci kanalizacyjnej w km	11,8	13,3	14,1	14,7	18,7	21,4	22,6
Orientacyjna liczba odbiorców	16900	17100	17200	17300	17400	17500	17600

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Nowym Tomyszu

Długość czynnej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w gminie Nowy Tomyśl w latach 2008 – 2014 stale wzrasta. Podobną tendencję odnotowuje się wśród ludności korzystającej z tychże sieci. W latach 2011 – 2012 zostały skanalizowane wsie Jastrzębsko Stare i Boruja Kościelna, a łączna długość sieci, wraz z dziewięcioma przepompowniami ścieków, wyniosła $L = 19.299\text{m}$. Ścieki z kanalizacji sanitarnej w tych wsiach odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Nowym Tomyszu.

Za pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody, a także odbiór i oczyszczanie ścieków, konserwację sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, czyszczenie kanalizacji sanitarnej, budowę sieci wodociągowych oraz usuwanie awarii na sieciach: wodociągowej i kanalizacyjnej odpowiedzialne jest na terenie miasta i gminy Nowy Tomyśl Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Nowym Tomyszu Spółka z o.o.

3. Sieć gazowa

Na terenie gminy znajdują się złoża gazu ziemnego. Gaz eksploatowany jest z odwiertów w Paproci i Cichej Górze i wykorzystywany częściowo do zasilania Nowego Tomysza, jego pozostała ilość jest natomiast oddawana poprzez Mieszalnię Gazu Grodzisk do systemu przesyłowego.

Dostawcą gazu ziemnego dla Gminy Nowy Tomyśl jest Wielkopolska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. - Oddział Zakład Gazowniczy w Poznaniu, przy ul. Grobla 15. Zgodnie z danymi owej spółki: na terenie gminy zgazyfikowane są następujące miejscowości:

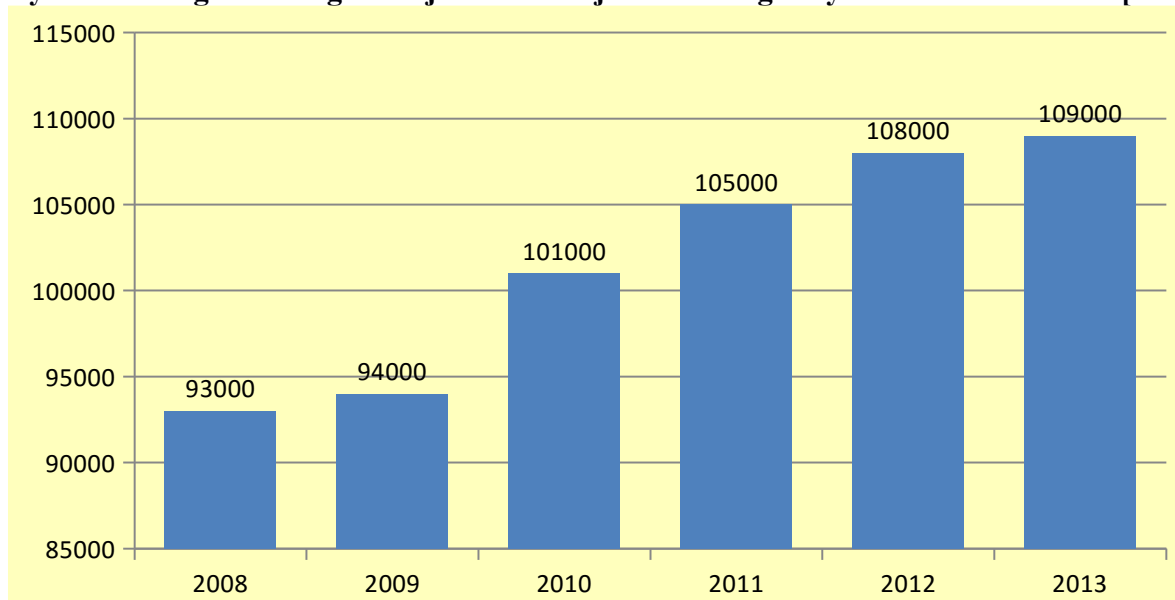
- Boruja Kościelna,

- Boruja Nowa,
- Bukowiec,
- Chojniki,
- Glinno,
- Nowy Tomyśl,
- Paproć,
- Przyłęk,
- Sątopy,
- Stary Tomyśl.

Gmina zaopatrywana jest w gaz ze strefy dystrybucyjnej nr 160 Nowy Tomyśl. Stan zgazyfikowania gminy wynosi 57,3%¹⁴.

Wykres 4. Długość sieci gazowej rozdzielczej na terenie gminy w latach 2008-2013 [w m]

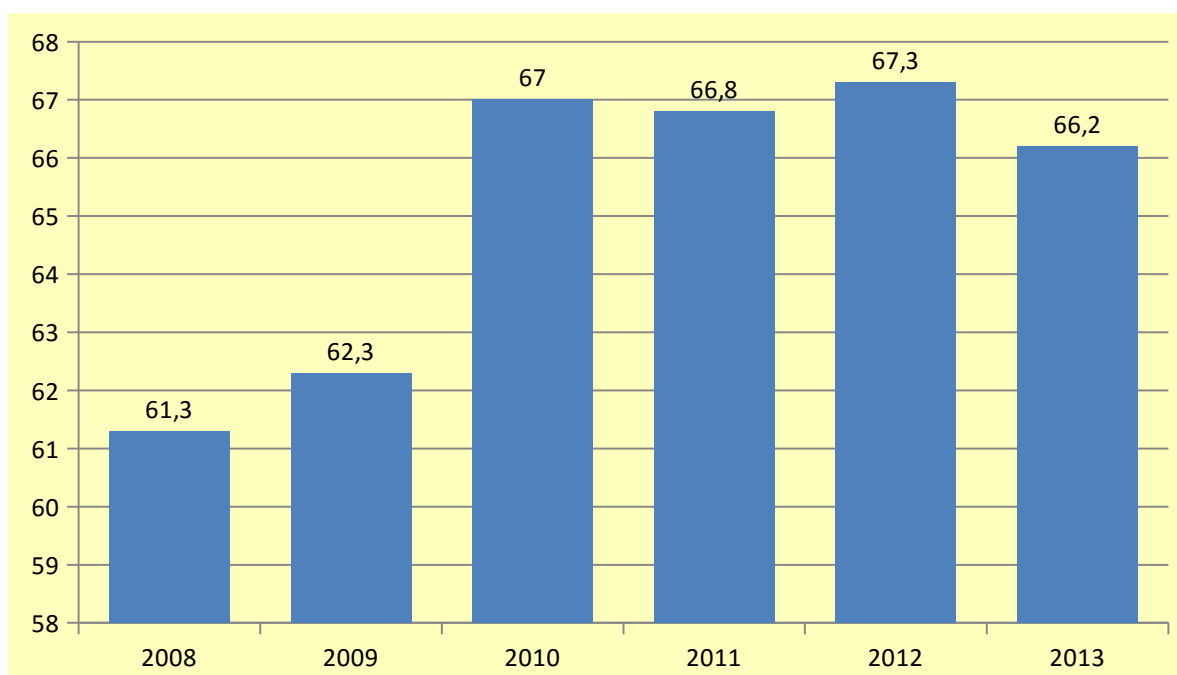

Źródło: Dane Wielkopolskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Poznaniu

Długość sieci gazowej na obszarze gminy systematycznie rośnie. Tendencja wzrostowa cechuje też liczbę osób korzystających z instalacji gazowej (jedynie w roku 2011 i 2013 odnotowano nieznaczne spadki). Obrazuje to poniższy wykres.

Wykres 5. Liczba korzystających z instalacji wyrażona w % z ogółu ludności

¹⁴ Dane Urzędu Miejskiego w Nowym Tomyślu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Najwięcej gazu w gminie Nowy Tomyśl zużywają gospodarstwa domowe, głównie w celu ogrzewania mieszkań. W ostatnich latach wzrasta jego zużycie na potrzeby przemysłu i budownictwa, usług oraz handlu.

4. Energetyka i ciepłownictwo

Na obszarze gminy Nowy Tomyśl energia elektryczna dostarczana jest przez sieć WN-110 kV w sposób pośredni - poprzez stacje transformatorowo-rozdzielcze 110/15 kV (Główny Punkt Zasilania - GPZ) oraz przez sieć SN-15 kV i NN-0,4 kV w sposób bezpośredni. Na terenie gminy znajduje się jedna stacja transformatorowo-rozdzielcza 110/15 kV (GPZ) Nowy Tomyśl. Odbiorcy zlokalizowani na terenie gminy zasilani są sieciami energetycznymi wyprowadzonymi z GPZ Nowy Tomyśl i GPZ Grodzisk. Na terenie gminy znajdują się następujące odcinki linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia (WN) 110 kV relacji:

- odcinek linii relacji GPZ Grodzisk - GPZ Nowy Tomyśl,
- odcinek linii relacji GPZ Nowy Tomyśl- GPZ Zbąszynek¹⁵.

W gminie funkcjonują elektrownie wiatrowe zlokalizowane:

- w miejscowości Przyłęk, na działce nr 379/2, produkująca energię w ilości przekraczającej potrzeby własne inwestora, całkowita wysokość instalacji wynosi 86 m, a generowana moc 600 kW,

¹⁵ Dane Urzędu Miejskiego w Nowym Tomyślu

- w miejscowości Paproć, na działkach o numerach ewidencyjnych: 635, 629/1, 713, w skład wchodzi dwa wiatraki o wysokości masztów - 210 m, a wysokości kratownicy - 160m (największe na świecie), generowana moc to 18 tysięcy MWh, co pozwoli na zaopatrzenie w prąd około 6 tysięcy gospodarstw domowych.

Na terenie gminy Nowy Tomyśl wytwarzaniem i przesyłaniem energii cieplnej zajmuje się Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Nowym Tomyślu Spółka z o.o. Przedsiębiorstwo to posiada sieci ciepłownicze o łącznej długości 10.736 m, w tym:

- sieć magistralną długości 3797,8 m,
- sieć rozdzielczą długości 4554,3 m,
- sieć przyłączeniową długości 2383,9 m.

35% sieci wykonane zostało w technologii preizolowanej - łączna długość 10,8 km.

Odbiór ciepła następuje poprzez wymiennikowe węzły cieplne, których spółka eksploatuje łącznie 103 (68 węzłów grupowych, 23 węzły indywidualne oraz 12 stanowiących własność odbiorców). Wszystkie węzły wyposażone są w układy pomiarowe oraz automatykę regulacyjno-pomiarową. Niestety z 63 węzłów na terenie Nowego Tomyśla zaledwie 21 spełnia wymagania do aktualnego zapotrzebowania mocy.

Przedsiębiorstwo systematycznie wykonuje remonty i konserwacje urządzeń ciepłowniczych oraz infrastruktury ciepłowniczej, dzięki czemu ich awaryjność jest znikoma¹⁶.

Główne źródła zasilania sieci ciepłowniczej to:

- **kotłownia rejonowa PEC** o mocy zainstalowanej 16 MW, opalana gazem ziemnym zaazotowanym GZ-35 i lekkim olejem opałowym;
- **kotłownia Aesculap-Chifa** o mocy zainstalowanej 2,451 MW, od 2014 r. opalana gazem, zamiast miałem węglowym. (PEC dokonuje zakupu energii cieplnej z firmy Aesculap Chifa)

Lokalne źródła zasilania gminnej sieci ciepłowniczej to:

- kotłownia nr 701 w Borui Kościelnej o mocy zainstalowanej 0,130 MW, opalana gazem ziemnym (GZ-35);
- kotłownia nr 704, ul. Nowa 6 Nowy Tomyśl o mocy zainstalowanej 0,380 MW, opalana węglem kamiennym;
- kotłownia nr 710, ul. Poznańska 27 Nowy Tomyśl o mocy zainstalowanej 0,740 MW, opalana gazem ziemnym (GZ-35);
- kotłownia nr 717, ul. Barteckiego 1 Nowy Tomyśl o mocy zainstalowanej 0,405 MW, opalana gazem ziemnym (GZ-35);

16 Dane Urzędu Miejskiego w Nowym Tomyślu

- kotłownia nr 722, ul. Komunalna 1 Nowy Tomyśl o mocy zainstalowanej 0,130 MW, opalana gazem ziemnym (GZ-35);
- kotłownia nr 723, Pl. Chopina 12 Nowy Tomyśl o mocy zainstalowanej 0,225 MW, opalana gazem ziemnym (GZ-35);
- kotłownia nr 728, ul. Długa 26 Nowy Tomyśl o mocy zainstalowanej 0,144 MW, opalana gazem ziemnym (GZ-35);
- kotłownia nr 731, ul. Ogrodowa 22 Nowy Tomyśl o mocy zainstalowanej 0,140 MW, opalana węglem kamiennym.

W kotłowniach wykorzystuje się kotły wodne 90/70 i 150/80°C. Sprawność kotłów gazowych wynosi ok. 88%, a węglowych ok. 60%. Wartość opałowa spalanego gazu wynosi 0,025955 GJ/Nm³, oleju – 36,12 GJ/m³, a węgla –27,508 GJ/t¹⁷.

5. Zasoby mieszkaniowe

Na przestrzeni lat 2008 – 2014 liczba mieszkań w gminie Nowy Tomyśl stale rosła. W roku 2014 wzrosła aż o 12,7% w stosunku do roku bazowego. W analizowanych latach powierzchnia użytkowa mieszkań wzrosła o 18,8%. Wzrastała także liczba budynków mieszkalnych. Przybyło aż 635 budynków, czyli 16,96%.

Tabela 21. Zasoby mieszkaniowe w gminie Nowy Tomyśl w latach 2008 - 2013

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Mieszkania	7467	7525	7755	7871	8043	8256	8421
Izby	30835	31187	32701	33286	34076	34936	35633
Powierzchnia użytkowa mieszkań	593382	601913	634326	649351	669160	689251	705495
Budynki mieszkalne w gminie ogółem	3744	3799	3873	4075	4178	4278	4379

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wiele budynków mieszkalnych znajdujących się na terenie gminy to budowle z końca XIX i początku XX wieku, a więc wymagające znacznych nakładów finansowych. Przy czym znaczna część przeprowadzanych w nich prac remontowych wymaga stosowania określonych technologii oraz uzgodnień z konserwatorem zabytków i nadzorem budowlanym.

6. Gospodarka odpadami

¹⁷ Dane z PROJEKTU ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWAGAZOWE DLA GMINY NOWY TOMYŚL NA LATA 2012-2027

Głównym dokumentem określającym szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Nowy Tomyśl jest Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Nowy Tomyśl. Regulamin został opracowany zgodnie z założeniami określonymi w Ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 1996 nr 132 poz. 622.). Regulamin został przyjęty Uchwałą nr XXIV/227/2012 Rady Miejskiej w Nowym Tomyślu z dnia 28 września 2012 r.

Przedmiotowy Regulamin obowiązuje:

- właścicieli nieruchomości,
- wszystkich przebywających na terenach należących do gminy Nowy Tomyśl oraz w innych miejscach publicznych, o ile ich właściciel nie określił innych zasad utrzymania czystości i porządku w tych miejscach.

Regulamin określa wymagania w zakresie:

- utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości,
- rodzajów i minimalnej pojemności urządzeń przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych, warunków rozmieszczania tych urządzeń i ich utrzymywania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym oraz technicznym,
- częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego,
- innych wymagań wynikających z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami,
- obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe, mające na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku,
- utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej, w tym także zakazu ich utrzymywania na określonych obszarach lub w poszczególnych nieruchomościach,

- wyznaczanie obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji i terminów jej przeprowadzenia,
- oraz postanowień końcowych.

Poza regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Nowy Tomyśl, pozostałymi aktami prawa miejscowego, dotyczącymi tego zagadnienia są:

- Uchwała Nr XXIV/229/2012 Rady Miejskiej w Nowym Tomyślu z dnia 28 września 2012 roku w sprawie: ustalenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług dotyczących odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów,
- Uchwała Nr XXVI/257/2012 Rady Miejskiej w Nowym Tomyślu z dnia 30 listopada 2012 roku w sprawie: podziału obszaru miasta i gminy Nowy Tomyśl na sektory,
- Uchwała Nr XXVI/258/2012 Rady Miejskiej w Nowym Tomyślu z dnia 30 listopada 2012 roku w sprawie: określenia rodzaju dodatkowych usług świadczonych przez gminę Nowy Tomyśl w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów oraz wysokości cen za te usługi,
- Uchwała Nr XXVI/264/2012 Rady Miejskiej w Nowym Tomyślu z dnia 30 listopada 2012 roku w sprawie: ustalenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości,
- Uchwała Nr XXVI/265/2012 Rady Miejskiej w Nowym Tomyślu z dnia 30 listopada 2012 roku w sprawie: ustalenia sposobu obliczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz jej wysokości,
- Uchwała Nr XXVI/266/2012 Rady Miejskiej w Nowym Tomyślu z dnia 30 listopada 2012 roku w sprawie: określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wnoszonej przez właścicieli nieruchomości położonych na terenie gminy Nowy Tomyśl.

Przyjęta 1 lipca 2011 roku Ustawa o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 roku Nr 152, poz. 897) była zapowiedzią istotnych zmian w całym kraju w zakresie zadań gmin oraz obowiązków właścicieli nieruchomości dotyczących utrzymania czystości i porządku.

Począwszy od 1 lipca 2013 roku funkcjonuje nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi, obligujący mieszkańców gmin do segregacji i selektywnej zbiórki odpadów.

Według nowego systemu za odbieranie oraz właściwe zagospodarowanie odpadów komunalnych odpowiedzialne są właśnie gminy.

W gminie Nowy Tomyśl zbieraniem i wywozem odpadów zajmuje się Przedsiębiorstwo Budowlane „DOMBUD” Sp. z o.o. Zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku, obowiązującym na terenie gminy Nowy Tomyśl, właściciele nieruchomości prowadzą selektywną zbiórkę odpadów komunalnych, z wydzieleniem następujących frakcji odpadów:

- papieru,
- metalu,
- tworzyw sztucznych,
- szkła i opakowań wielomateriałowych,
- odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w tym odpadów opakowaniowych, ulegających biodegradacji oraz odpadów zielonych,
- przeterminowanych leków i chemikaliów,
- zużytych baterii i akumulatorów,
- zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- mebli i innych odpadów wielkogabarytowych,
- odpadów budowlanych i rozbiórkowych,
- zużytych opon.

Zgodnie z nowym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi od dnia 01 lipca 2013 roku gmina Nowy Tomyśl odbiera i zagospodarowuje wyłącznie odpady wytworzone w gospodarstwach domowych. Podmioty prowadzące działalność gospodarczą zawierają indywidualnie umowy na odbiór odpadów komunalnych z podmiotami posiadającymi na terenie gminy Nowy Tomyśl wpis do rejestru działalności regulowanej.

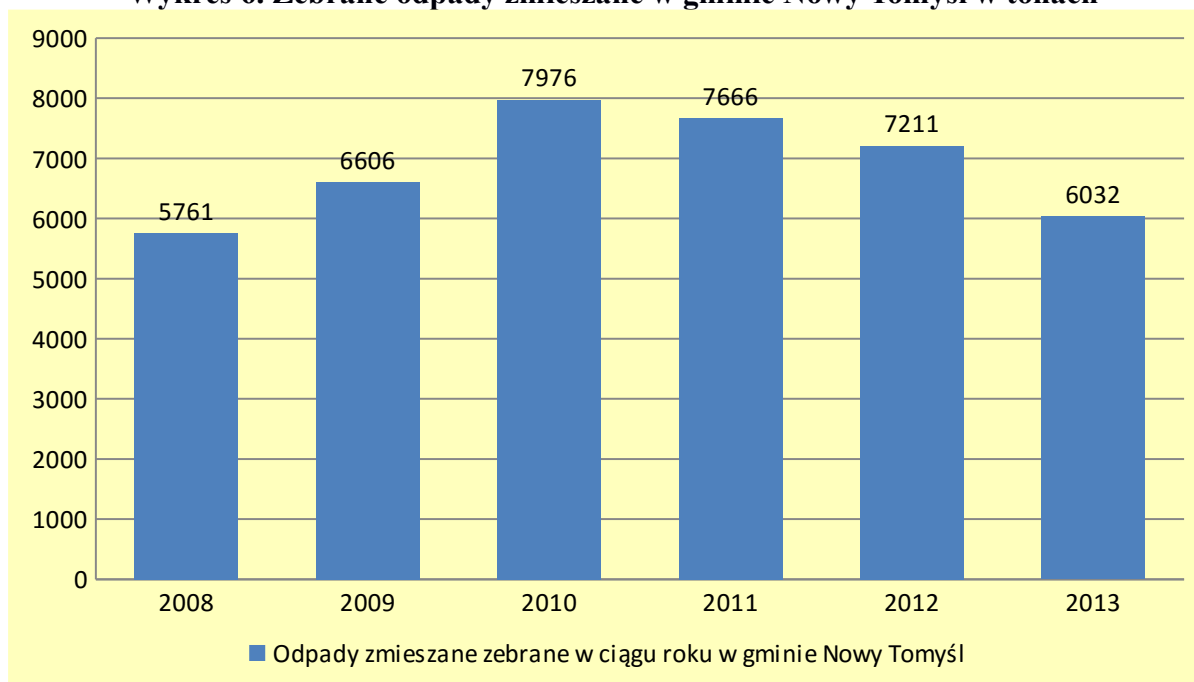
Wg danych z 2009 roku, zamieszczonych w Aktualizacji Programu Gospodarki Odpadami dla powiatu nowotomyskiego na lata 2008-2015 z perspektywą do 2020 roku, 72% mieszkańców gminy Nowy Tomyśl jest objętych zorganizowanym systemem odbioru odpadów. Odpady komunalne trafiają na składowisko w miejscowości Mnichy, w gminie Miedzichowo. W okresie poprzedzającym 2005 r. odpady komunalne z terenu gminy Nowy Tomyśl były składowane w Bukowcu. Powierzchnia ogólna składowiska wynosiła 1 ha. Obecnie składowisko jest zamknięte, zostało zrekultywowane w roku 2007. Podobnie składowisko odpadów Chojniki, które funkcjonowało 17 lat, je również zamknięto i zrekultywowano. Powierzchnia ogólna składowiska wynosiła 2,44 ha. W 2012 roku rozważano podjęcie inwestycji, mającej na celu powstanie nowego składowiska na obszarze gminy - w Borui Nowej. Obecnie jednak na terenie gminy nie funkcjonuje żadna instalacja do unieszkodliwiania odpadów, działają natomiast podmioty prowadzące działalność w zakresie

odzysku odpadów, polegającą na wykorzystaniu odpadów w całości lub części, lub prowadzącą do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania.

Do roku 2013 liczba zebranych odpadów zmieszanych wzrastała. Na przestrzeni lat 2008-2012 wzrosła ona o 19,1%. Dane dotyczące zebranych odpadów zmieszanych prezentuje poniższy wykres.

Wykres 6. Zebrane odpady zmieszane w gminie Nowy Tomyśl w tonach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

W gminie funkcjonują dwa Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, w których mieszkańcy gminy Nowy Tomyśl w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą oddać odpady problemowe, tj. odpady budowlane i rozbiórkowe, baterie i akumulatory, chemikalia, zużyte opony, meble, odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odzież i tekstylia, popiół, przeterminowane leki. Pierwszy zlokalizowany jest w Nowym Tomyślu, przy ul. E. Szczanieckiej 2, drugi natomiast w Bukowcu, przy ul. Sątopskiej 5.

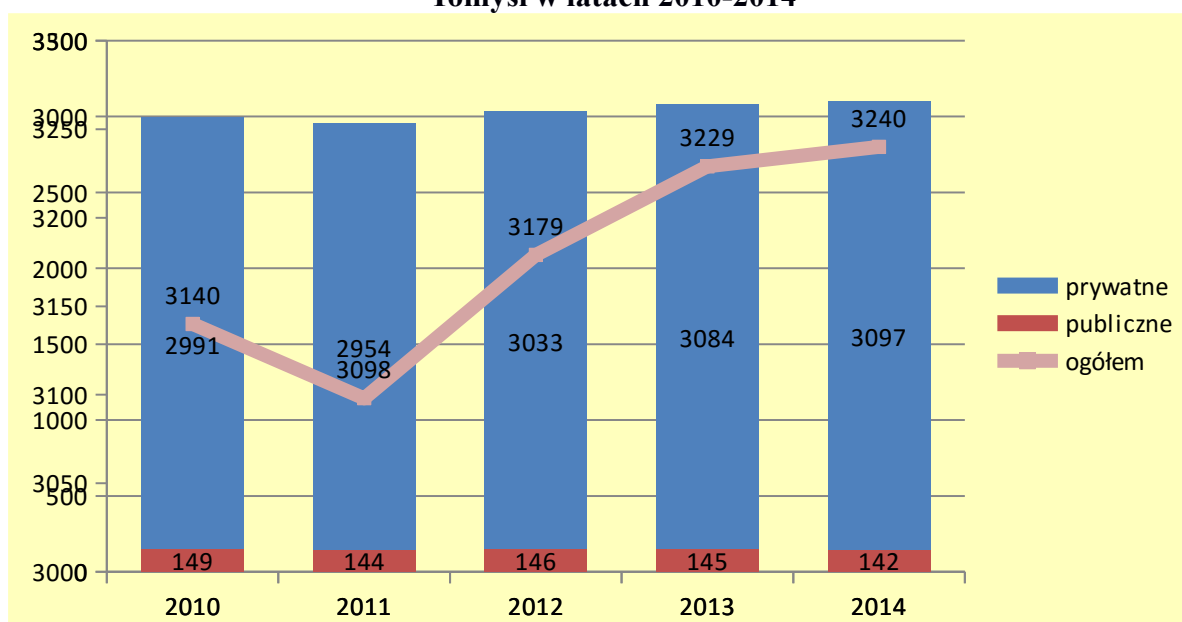

IV. Gospodarka

1. Przedsiębiorczość

Według A. Isachsena i C. Hamiltona: „przedsiębiorczość jest ekonomicznym pulsem społeczeństwa, który odmierza rytm i sposób zaspokajania potrzeb. Przedsiębiorczość zapewnia, że decyzje ekonomiczne mogą być koordynowane zgodnie z najlepiej pojętym interesem uczestników rynku”. Innymi słowy jest to jeden z ważniejszych czynników rozwoju gospodarczego, który dzięki wykorzystaniu miejscowych zasobów, w tym głównie siły roboczej, zaspokaja potrzeby społeczności lokalnej, stanowiąc tym samym podstawę gospodarki lokalnej. Niestety w Polsce wciąż przeważają jednoosobowe podmioty gospodarcze, zapewniające jedynie samozatrudnienie.

Wykres 7. Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Nowy Tomyśl w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Mieszkańcy częstokroć zmuszeni są pracować w gminach ościennych, większych miastach lub emigrować zagranicę w celach zarobkowych. Brakuje małych i średnich przedsiębiorstw, które generowałyby miejsca pracy. Gminy Nowy Tomyśl ten problem jednak w dużej mierze nie dotyczy. Wprawdzie tereny wiejskie związane są przede wszystkim z rolnictwem i dominują tam właśnie gospodarstwa indywidualne - małe, specjalizujące się w uprawie wikliny lub chmielu, ale ośrodek gospodarczy gminy stanowi miasto Nowy Tomyśl, w którym skupił się przemysł, o dominującej produkcji sprzętu medycznego, opakowań z tworzyw sztucznych, urządzeń elektrotechnicznych, odzieży, siedzeń do pojazdów komunikacji masowej. Ponadto zlokalizowane w Nowym Tomyślu lub na terenach mu przyległych zakłady to nie tylko miejscowy, rodzimy biznes. Zainwestowało tam wiele firm z kapitałem zagranicznym, m.in.: niemieckim, szwedzkim, duńskim i holenderskim.

W 2014 roku w gminie Nowy Tomyśl zarejestrowanych było 3240 podmiotów gospodarczych. Ich liczba na przestrzeni lat 2008 – 2014 charakteryzowała się tendencją wzrostową, wyłączając rok 2011, kiedy to nastąpił spadek. Na przestrzeni analizowanych lat liczba funkcjonujących podmiotów wzrosła o 3,1%. Przeważająca liczba podmiotów gospodarczych należy do sektora prywatnego. W 2014 roku 95,6% wszystkich podmiotów zarejestrowanych w gminie stanowiły podmioty prywatne.

Tabela 22. Podmioty gospodarcze według sekcji i działów PKD 2007 w gminie Nowy Tomyśl w latach 2009-2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sekcja A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo)	88	90	85	80	77	38
Sekcja B (górnictwo i wydobywanie)	1	2	2	2	3	3
Sekcja C (przetwórstwo przemysłowe)	356	349	337	345	338	351
Sekcja D (wytworzenie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych)	5	6	7	8	10	10
Sekcja E (dostawy wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją)	7	7	10	14	17	18
Sekcja F (budownictwo)	464	469	446	467	481	484
Sekcja G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle)	894	903	889	891	885	886
Sekcja H (transport i gospodarka magazynowa)	219	227	222	235	234	240
Sekcja I (działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi)	76	80	84	90	87	89

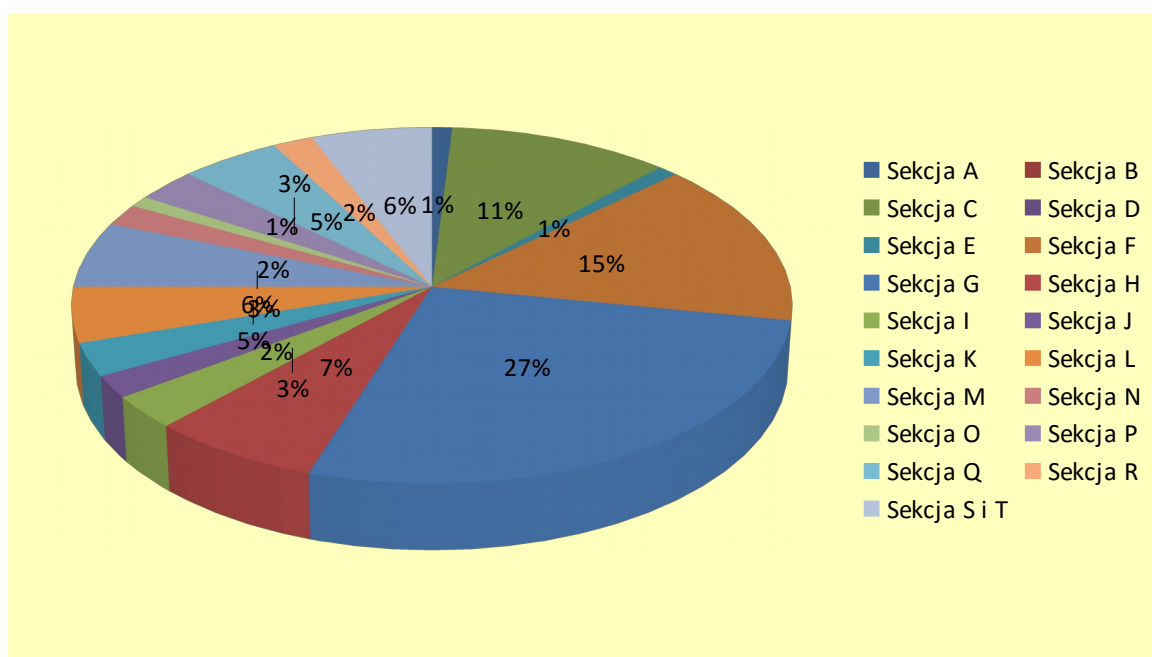

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sekcja J (informacja i komunikacja)	42	46	52	54	56	56
Sekcja K (działalność finansowa i ubezpieczeniowa)	94	93	98	99	92	87
Sekcja L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości)	143	144	150	153	156	164
Sekcja M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna)	170	178	179	186	201	210
Sekcja N (działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca)	63	64	65	65	75	74
Sekcja O (administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne)	18	18	18	18	17	17
Sekcja P (edukacja)	92	106	98	104	110	101
Sekcja Q (opieka zdrowotna i pomoc społeczna)	119	129	130	140	149	156
Sekcja R (działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją)	50	51	53	54	57	58
Sekcje S i T (podstawowa działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby)	168	178	173	174	184	198
SUMA	3069	3140	3098	3179	3229	3240

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

W sekcji G, czyli handlu hurtowym i detalicznym oraz naprawie pojazdów samochodowych, odnotowano najwięcej zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. W 2014 roku sekcja ta stanowiła 27,3% ogółu funkcjonujących podmiotów gospodarczych w gminie. Jednakże na przestrzeni lat 2009 – 2014 liczba podmiotów w sekcji G spadała, za wyjątkiem roku 2010, kiedy nastąpił jej chwilowy wzrost. Drugą najliczniejszą sekcją jest sekcja F, czyli budownictwo. Od 2009 roku liczba podmiotów przynależących to tej grupy wzrosła o 4,2%. Udział zarejestrowanych podmiotów gospodarczych według sekcji w 2014 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres 8. Udział zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, według sekcji, w gminie Nowy Tomyśl w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Na obszarze gminy Nowy Tomyśl znajduje się 300 ha przeznaczonych pod inwestycje. W przeważającej części są to jednak tereny należące do prywatnych właścicieli, którzy wprawdzie współpracują z administracją samorządową w sferze pozyskiwania zewnętrznych partnerów inwestycyjnych. Brakuje jednak terenów będących w posiadaniu samorządu. W rankingu przeprowadzonym przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową Nowy Tomyśl znalazł się w gronie 21 miast o wysokiej atrakcyjności inwestycyjnej. Czynniki sprzyjające owej atrakcyjności to:

- korzystne pod względem komunikacyjnym położenie,
- przystępne ceny gruntów,
- instytucje zapewniające pełną obsługę funkcjonującym w Nowym Tomyślu firmom, takie jak: Oddział Celny, Sąd Rejonowy, Urząd Skarbowy, Starostwo Powiatowe, banki i instytucje ubezpieczeniowe,
- rozwinięta infrastruktura techniczna (gazowa, kanalizacyjna, wodociągowa, telekomunikacyjna, energetyczna),
- rozwinięta sieć szkół ponadgimnazjalnych, przygotowujących młodzież do podjęcia pracy w różnych zawodach i zaspokajających potrzeby lokalnego rynku pracy,
- możliwość uzyskania ulg w podatku od nieruchomości dla firm tworzących nowe miejsca pracy,
- pomoc i doradztwo ze strony Urzędu Miejskiego w procesie inwestycyjnym,

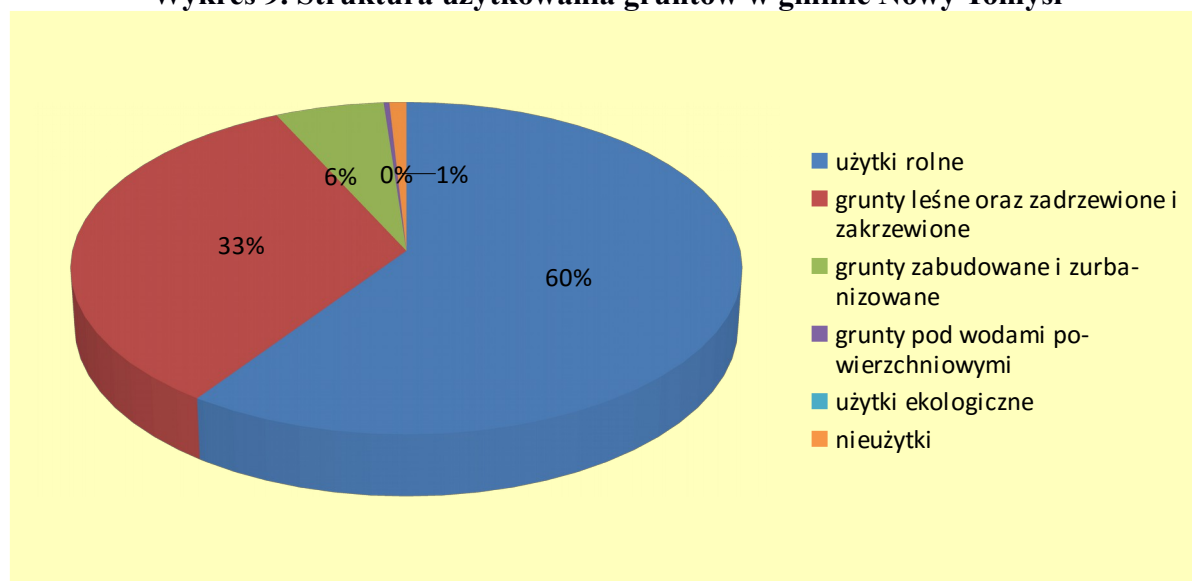
- istnienie instytucji zrzeszających przedsiębiorców i producentów (Ogólnopolskie Stowarzyszenie Plecionkarzy i Wikliniarzy, Polski Związek Producentów Szparaga, Stowarzyszenie Kupców Nowotomyskich, Nowotomyska Izba Gospodarcza).

Na obszarze miasta oraz gminy obowiązują Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego. Plany te obejmują zwykle wąski zakres - kilka działek. Brak jednorodnej polityki w zakresie sposobów zagospodarowania obszaru gminy Nowy Tomyśl. Należy opracować jeden szeroko zakrojony Plan Zagospodarowania Przestrzeni, który uwzględniałby zarówno obszar miejski, jak i wiejski gminy, zapewniał ochronę zabytkowej zabudowie typu olęderskiego, a jednocześnie wyznaczał obszary dla nowych inwestycji.

2. Rolnictwo oraz użytkowanie gruntów

W gminie Nowy Tomyśl użytki rolne zajmują największy obszar, tj. 11114 ha, co stanowi aż 60% całej powierzchni gminy. Użytki leśne zajmują powierzchnię 6216 ha, czyli 33% powierzchni gminy. Mniej jest gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, tylko 1099 ha. Strukturę użytkowania gruntów w gminie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 9. Struktura użytkowania gruntów w gminie Nowy Tomyśl

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

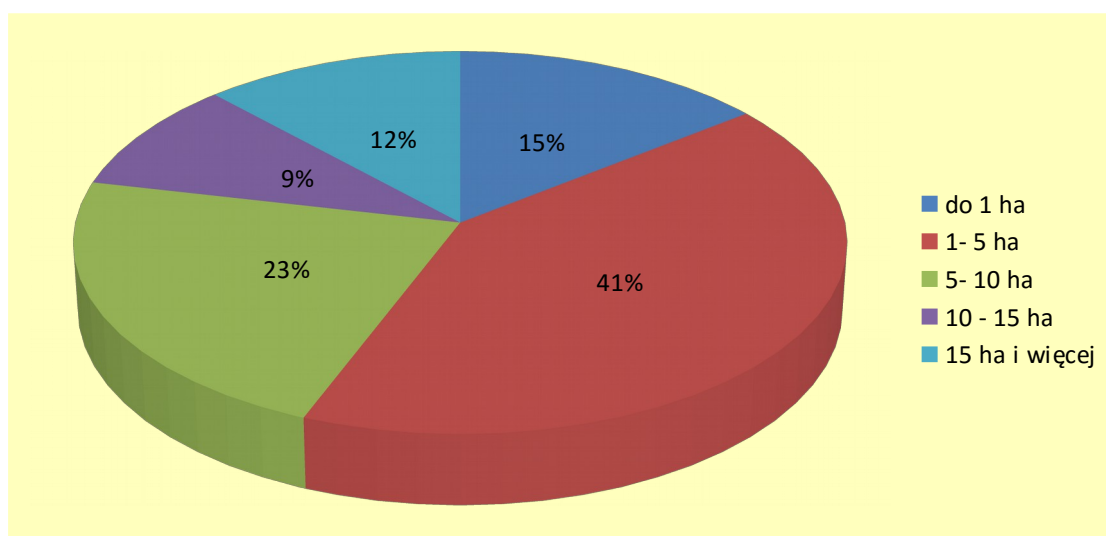

Warunki glebowe gminy nie są korzystne. Gleby klas III, IV a i IV b zajmują zaledwie 20 % powierzchni gruntów rolnych. Pozostałe 80 % stanowią gleby słabe typu żyniego słabego i bardzo słabego lub pastewnego. W gminie przeważają gleby żwirowo-gliniaste i piaszkowe, które są łatwo przepuszczalne, a przez to przesuszone. Przeważnie są one również nadmiernie zakwaszone. Na zakwaszenie wpływ mają związki siarki i azotu z atmosfery, kwaśne nawozy sztuczne oraz naturalne. W związku z występującym zakwaszeniem, gleby wymagają wapnowania, gdyż odczyn kwaśny hamuje pobieranie przez rośliny przyswajalnych składników gleby, a równocześnie zwiększa dostępność metali ciężkich i pierwiastków śladowych. Ponadto gleby nowotomyskie są podatne na degradację, której sprzyja intensywne użytkowanie gruntu pod względem rolniczym. Najlepsze grunty znajdują się w północno-wschodniej i wschodniej części gminy - na obszarze Wału Lwówecko- Rakoniewieckiego.

W gminie Nowy Tomyśl przeważają gospodarstwa małe (od 1 do 5 ha). Stanowią one aż 41% wszystkich gospodarstw prowadzących działalność rolniczą. Średnia powierzchnia gospodarstwa indywidualnego na terenie gminy wynosi 8,85 ha. Taka struktura świadczy o problemie rozdrobnienia gospodarstw rolnych. Panujące warunki glebowo-klimatyczne oraz struktura wielkości gospodarstw w gminie spowodowały, iż specjalnością rolnictwa nowotomyskiego oprócz zasiewów podstawowych stały się wiklina i chmiel oraz szparagi. Uprawa tych roślin jest bardzo pracochłonna. W gminie Nowy Tomyśl swoje siedziby mają: Stowarzyszenie Plecionkarzy i Wikliniarzy oraz Polski Związek Producentów Szparaga. Wskazuje to na nową rolę tego regionu Wielkopolski, jako ośrodka integracji producentów rolnych oraz doradztwa w dziedzinie uprawy, przetwórstwa i zbycia produktów rolnych. Miasto jest również uznawane za centrum wzornictwa przemysłowego i artystycznego w zakresie wikliniarstwa oraz ośrodek upowszechniania kultury i technologii uprawy chmielu.

Poniższy wykres przedstawia procentowo strukturę wielkościową gospodarstw indywidualnych, prowadzących działalność typowo rolniczą, w gminie Nowy Tomyśl.

Wykres 10. Struktura gospodarstw rolnych w gminie Nowy Tomyśl według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Drugim, po uprawie wikliny i chmielu, sektorem rolnictwa w gminie Nowy Tomyśl jest hodowla bydła mlecznego. Sprzyja jej duży obszar łąk. Dzięki nowoczesnym technologiom, zastosowanym w hodowli, nowotomyscy rolnicy uzyskują wysoką wydajność krów w produkcji mleka. Mleko z lokalnych gospodarstw trafia do Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Nowym Tomyślu. Jest ona producentem szerokiego asortymentu wyrobów nabiałowych.

3. Turystyka

Gmina Nowy Tomyśl ma dobre warunki turystyczne. Czynniki sprzyjające rozwojowi turystyki na tym terenie są:

- położenie gminy, zarówno pod względem krajobrazowym - liczne tereny zielone sprzyjające rekreacji, niezwykle ciekawe wydmy Sandru Nowotomyskiego; jak i pod względem komunikacyjnym - dobrze rozwinięta sieć dróg wojewódzkich, pobliska autostrada A2 i porty lotnicze, rozbudowana infrastruktura kolejowa;
- **osadnictwo olęderskie** – okolice Nowego Tomyśla są największym w Wielkopolsce obszarem kolonizacji olęderskiej. Na zagrodę olęderską składały się zazwyczaj trzy wolnostojące budynki: chałupa, chlew i stodoła, których podstawowym budulcem było drewno, a elementem wyróżniającym tzw. trempł, czyli wysokie poddasze, pełniące funkcję spichrza lub suszarni do chmielu. Budynki tworzące zagrodę usytuowane były na planie prostokąta lub kwadratu. W centralnym punkcie podwórza zwykle stała studnia z żurawiem. Taki typ budownictwa nadaje charakter zabytkowy

niemal każdej miejscowości w gminie, nadal spotkać go można między innymi we wsiach: Grubsko, Jastrzębsko Stare czy Sękowo. Budownictwo olęderskie charakteryzuje rozrzucenie budynków na dużej przestrzeni i skomplikowana sieć dróg leśnych je łączących;

- liczne szlaki turystyczne - w gminie Nowy Tomyśl na rowerzystów czekają szlaki: „Chmielu i wikliny”, „Budownictwa olęderskiego”, „Pałacowo-zamkowy”, „im. Emilii Szczanieckiej” i „Powstańców Wielkopolskich”; dla pieszych idealny jest "Nowotomyski szlak turystyczno-historyczny", uwzględniający zarówno budynki zabytkowe, jak i niezwykle atrakcyjne dla zwiedzających;
- uprawa wikliny i związana z nią działalność artystyczna:
 - na terenie gminy znajduje się **Muzeum Wikliniarstwa i Chmielarstwa** – składające się z dwóch budowli: zrekonstruowanego olęderskiego budynku mieszkalnego z końca XVIII wieku oraz stodoły olęderskiej zbudowanej w 2006 roku. Zbiory gromadzone w muzeum dotyczą historii uprawy wikliny, techniki plecenia wyrobów wiklinowych oraz historii uprawy chmielu. Muzeum prowadzi także warsztaty wikliniarskie i pokazy wyplatania, gotowania wikliny, gięcia kija wiklinowego, produkcji taśmy wikliniarskiej, a także kolorowania wyrobów techniką ręczną i maszynową. Jest to jedyna tego typu placówka w Polsce.
 - w Nowy Tomyślu, na placu Niepodległości, zlokalizowany jest największy na świecie kosz wiklinowy, został on wpisany do Księgi Rekordów Guinnessa. Jest to drugi z kolei kosz. Pierwszy wybudowany został w 2000 roku, obecny w 2006;
 - w mieście wytyczony jest Wiklinowy Deptak (ulica Mickiewicza łącząca plac Niepodległości z placem Chopina), gdzie można obejrzeć liczne wiklinowe formy wykonane z wikliny parasole, kwietniki, gazony, markizy oraz elewacje budynków. Podążając Wiklinowym Deptakiem można dotrzeć do **Wiklinowej Muszli Koncertowej** znajdującej się przy ulicy Norwida. Obiekt powstał w 2002 roku, dzięki inicjatywie nowotomyskich plecionkarzy. Przy budowie muszli wzięło łącznie udział czterdziestu dziewięciu plecionkarzy. Wsparcia swojego udzieliło sto trzydzieści podmiotów gospodarczych. W roku 2003 wyplecione także zostało wnętrze muszli koncertowej. W 2007 roku obiekt poddany został konserwacji. W muszli odbywają się liczne wydarzenia kulturalne m. in. wybory **Miss Polskiej Wikliny**;

- w Nowym Tomyślu corocznie odbywają się imprezy związane z wikliniarstwem: Jarmark Chmielo – Wikliniarski – koniec sierpnia i Ogólnopolski Plener Wikliniarski - w czerwcu. Podczas jarmarku, co 3 lata, odbywa się Światowy Festiwal Wikliny i Plecionkarstwa;
- w Nowym Tomyślu można zobaczyć **Wigloo**, jedyne na świecie igloo z wikliny;
- nowotomyskie zoo - przebywa w nim obecnie około 200 osobników reprezentujących około 42 gatunki. Pochodzą one z Polski i różnych stron świata. Są wśród nich: ryś, lamy, osły domowe, jelenie sika Dybowskiego, jelenie europejskie, zebra, wielbłąd, antylopy kob liczi, daniele, gwanako, jaki, kozy syryjskie, kuce szetlandzkie, owce bretońskie, makaki rebus, pawiany zielone, szopy pracze, ostronosy rude, skunksy, żółw czerwonołody, świnki morskie, koszatniczki, ptaki: papugi mnichy, nimfy, świergotki, pawie, bociany białe, bażanty, łabędzie, strusie emu i afrykańskie i inne zwierzęta. Nowotomyskie Zoo jest nie tylko miejscem wypoczynku i rekreacji, ale także sanatorium dla rannych dzikich zwierząt, znalezionych na obszarze gminy.
- rozbudowana baza noclegowa
- rozbudowana baza gastronomiczna
- szeroka oferta agroturystyczna - do największych atrakcji nowotomyskich agroturystyk należy: malownicze położenie wśród pól i lasów, wiele tras rowerowych oraz pieszych, przyjazna, rodzinna atmosfera; smaczna kuchnia oparta na zdrowych produktach, pochodzących prosto z gospodarstwa, przejażdżki bryczkami i jazda konna, ogniska i biesiady.
- liczne imprezy sportowe i kulturalne o lokalnym i ponadlokalnym charakterze.

Na terenie gminy Nowy Tomyśl funkcjonuje Gminny Ośrodek Informacji (GOI), który prowadzi działalność wydawniczą o charakterze promocyjnym względem gminy i powiatu nowotomyskiego oraz objazdowe muzeum etnograficzne, zwane Muzeum na Gościńcu.

4. Inwestycje zrealizowane ze środków zewnętrznych

Najważniejsze inwestycje zrealizowane przy wsparciu finansowym UE w latach 2008-2014 to:

Tabela 23. Inwestycje zrealizowane ze środków zewnętrznych

Nazwa projektu	Koszt całkowity	Kwota dofinansowania
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego		
Budowa kanalizacji sanitarnej we	678.177,67 zł	506.008,25 zł

Nazwa projektu	Koszt całkowity	Kwota dofinansowania
wsí Glinno V		
Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013		
Budowa ścieżki rowerowej na odcinku Stary Tomyśl - Róża wzdłuż drogi nr 701 w ramach	589.601,29 zł	400.084,57 zł
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013		
Kompleksowe zagospodarowanie ścieków w zlewni rzeki Obry - budowa sieci kanalizacji sanitarnej Nowy Tomyśl -Sękowo- Jastrzębsko Stare oraz Nowy Tomyśl- Boruja Kościelna	10.911.504,30 zł	4.000.000,00 zł
Przebudowa placu wokół Wiejskiego Domu Kultury, OSP i Biblioteki w Bukowcu	201.000,00 zł	70.755,00 zł
Odnowa centrum wsi Boruja Kościelna poprzez przebudowę placu Kościelnego, terenu wokół OSP i Wiejskiego Domu Kultury	499.302,35 zł	202.968,00 zł
Rozbudowa infrastruktury użyteczności publicznej we wsi Sątopy poprzez rozbudowę i przebudowę świetlicy wiejskiej	500.521,42 zł	200.000,00 zł
Budowa ścieżki pieszo-rowerowej w ul. Komunalnej w Nowym Tomyślu	182.695,74 zł	118.449,00 zł
Budowa placów zabaw na terenie 8 wsi z terenu gminy Nowy Tomyśl: w Wytomyślu, Starym Tomyślu, Cichej Górze, Jastrzębsku Starym, Sątopach, Bukowcu, Borui Nowej oraz Glinnie	182.333,18 zł	118.558,16 zł
Budowa świetlicy wiejskiej we wsi Sękowo	648.312,72 zł	419.000,00 zł
Budowa ścieżki pieszo – rowerowej w Glinnie, kierunek Stary Tomyśl	147.322,64 zł	95.819,00 zł
Rozbudowa małej infrastruktury przy szlakach turystycznych w gminie Nowy Tomyśl	386.338,56 zł	251.309,00 zł
Integracja mieszkańców ziemi	16.300,00 zł	10.000,00 zł

Nazwa projektu	Koszt całkowity	Kwota dofinansowania
nowotomyskiej poprzez organizację Jarmarku Chmielo - Wikliniarskiego w Nowym Tomyślu		
Zjazd byłych i obecnych mieszkańców wsi Róża	10.308,87 zł	5.603,59 zł
Festyn integracyjny w Bukowcu połączony z wyborem nazwy dla imprezy	11.964,10 zł	5.813,02 zł
„Piknik wakacyjny” w Przylęku	13.319,39 zł	8.035,81 zł
Integracja społeczności strażackiej poprzez organizację Powiatowego Święta Straży w Wytomyślu	8.373,49 zł	5.016,82 zł
Zagospodarowanie miejsca rekreacji i wypoczynku sobotnio – niedzielnego we wsi Przylęk	14.773,95 zł	8.476,86 zł
Integracja mieszkańców obszarów wiejskich poprzez obchody 760.lecia pierwszej wzmianki na temat wsi Wytomyśl	11.483,48 zł	7.058,68 zł
Organizacja gminnych zawodów sportowo – pożarniczych wraz z obchodami 80.lecia OSP w Borui Kościelnej	11.487,79 zł	7.580,54 zł
Turystyczno - historyczny szlak po Nowym Tomyślu	40.049,96 zł	25.000,00 zł
Udostępnienie na terenie Parku Miejskiego w Nowym Tomyślu urządzeń siłowni zewnętrznej w celu rozwijania aktywności społeczności lokalnej poprzez promocję i organizację aktywnego trybu życia.	23.370,86 zł	11.725,76 zł
Rewitalizacja i zagospodarowanie parku przy ul. Musiała w Nowym Tomyślu.	98.663,22 zł	39.701,98 zł
Linowy plac zabaw w Nowym Tomyślu.	99.311,43 zł	50.000,00 zł
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013		
Budowa gminnej infrastruktury dostępu do Internetu dla osób wykluczonych	6.757.206,45 zł (przewidywany)	6.757.206,45 zł (przewidywane)

Nazwa projektu	Koszt całkowity	Kwota dofinansowania
Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013		
Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych	358.523,77 zł	358.523,77 zł
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu		
Organizacja nowotomyskich obchodów Europejskiego Dnia Bez Samochodu - 22 września 2011 r.	31.349,39 zł	13.843,97 zł
Program Ministerstwa Edukacji Narodowej - "Radosna szkoła"		
Modernizacja szkolnego placu zabaw w Bukowcu	119.538,00 zł	59.769,00 zł
Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych		
Przebudowa dróg gminnych (ul. Poznańska i Sienkiewicza) w Nowym Tomyślu	2.608.909,14 zł	1.304.454,57 zł
Przebudowa drogi gminnej (nr 305) w Nowym Tomyślu (ul. 3 Stycznia w Nowym Tomyślu i Glinnie) wraz z infrastrukturą towarzyszącą	2.318.800,00 zł	1.159.400,00 zł
Przebudowa ul. Tysiąclecia i Kolejowej w Nowym Tomyślu wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	3.213.900,00 zł	1.606.900,00 zł
Program "Blisko Boisko"		
Budowa boiska ze sztuczną nawierzchnią w Parku Kultury i Wypoczynku	1.019.313,84 zł.	300.000,00 zł
Program Orlik		
Budowa nowotomyskiego Orlika	1.486.282,37 zł	666.000,00 zł
Projekt zrealizowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych		
Budowa Domu Dziennego Pobytu w Nowym Tomyślu	1.169.531,39 zł	534.507,00 zł

Źródło: Urząd Miejski w Nowym Tomyślu

V. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem, które w przejrzysty sposób prezentuje wyniki przeprowadzonej diagnozy społeczno – gospodarczej. Ujęte w niej zostały wnioski z wykonanych analiz, a także spostrzeżenia mieszkańców wypracowane podczas spotkań warsztatowych na etapie konsultacji społecznych dokumentu Strategii. Analiza SWOT pozwala jednocześnie na ocenę zasobów i problemów gminy oraz określenie szans wykorzystania tych pierwszych i zniwelowania drugich.

Ta analiza wykonana została z uwzględnieniem podziału na grupy czynników:

- Mocne strony (S jak strength) - zalety, to co stanowi atut gminy
- Słabe strony (W jak weaknesses) - wady, problemy gminy
- Szanse (O jak opportunities) - to, co umożliwia korzystne zmiany
- Zagrożenia (T jak threats) - to, co może przeszkodzić w dokonaniu zmian

Mocne oraz słabe strony odnoszą się do uwarunkowań wewnętrznych, do obecnej sytuacji gminy. Szanse oraz zagrożenia dotyczą uwarunkowań zewnętrznych, czyli oddziaływania otoczenia gminy.

Tabela 24. Analiza SWOT gminy Nowy Tomyśl – mocne i słabe strony

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Dogodne położenie gminy (niewielka odległość od Poznania, stosunkowo mała do przejścia granicznego i Berlina) 2. Korzystne położenie komunikacyjne (przebieg autostrady A2, dobrze rozwinięta infrastruktura kolejowa) 3. Szeroka oferta edukacyjna - duża liczba szkół 4. Wysoki poziom komputeryzacji szkolnictwa, 5. Sprzyjająca sytuacja demograficzna - rosnąca liczba mieszkańców gminy, dodatnie saldo migracji, dodatni przyrost naturalny 6. Funkcjonowanie punktu konsultacyjnego dla osób z nałogami 7. Wykorzystywanie potencjału związanego z uprawą chmielu, wikliny i szparagów 8. Dogodne warunki inwestycyjne 9. Współpraca z zagranicznymi inwestorami 10. Duże zalesienie obszaru gminy 11. Funkcjonowanie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych	1. Stosunkowo duża liczba osób bezrobotnych, przewaga kobiet wśród osób bezrobotnych 2. Duża liczba osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej 3. Zły stan obiektów oświatowych 4. Zły stan obiektów kulturalnych 5. Słabo rozwinięta oferta usług opiekuńczych dla starszych mieszkańców gminy 6. Niewystarczająco rozwinięta sieć wodociągowa oraz kanalizacyjna, konieczność modernizacji istniejących odcinków 7. Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura drogowa, szczególnie na terenie wiejskim - zły stan nawierzchni, brak oświetlenia i mała liczba ścieżek rowerowych 8. Niewystarczająca liczba parkingów 9. Niewystarczająca infrastruktura sportowa na terenie wiejskim 10. Niekorzystne warunki glebowe 11. Duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych 12. Starzenie się społeczeństwa (wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym) 13. Niewystarczająca ilość miejscowych planów

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
12. Występowanie terenów atrakcyjnych przyrodniczo (tereny zielone - parki dworskie, wydmy Sandru Nowotomyskiego) 13. Występowanie złóż gazu ziemnego i ropy naftowej 14. Występowanie zabudowy olęderskiej i obiektów zabytkowych 15. Dogodne warunki turystyczne - rozbudowana baza noclegowo-gastronomiczna 16. Bogata oferta agroturystyczna 17. Brak przemysłu generującego duże zanieczyszczenia 18. Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna - gazowa, wodociągowa, kanalizacyjna 19. Prężna działalność NOK-u 20. Duża ilość imprez kulturalnych i artystycznych 21. Rozwinięta infrastruktura sportowa na terenie miasta 22. Rosnąca liczba podmiotów gospodarczych 23. Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii 24. Prężne działanie organizacji pozarządowych 25. Otwartość władz na oddolną aktywność mieszkańców	- zagospodarowania przestrzennego 14. Brak jednolitej oferty turystycznej 15. Niewystarczające wykorzystanie zasobów przyrodniczo- turystycznych 16. Brak wyznaczonej strefy przemysłowej i terenów przeznaczonych pod inwestycje 17. Brak ochrony krajobrazu kulturowo – przyrodniczego osadnictwa olęderskiego 18. Wysoki poziom niskiej emisji 19. Zły stan wód powierzchniowych 20. Niewystarczające wykorzystanie odnawialnych źródeł energii 21. Brak przydomowych oczyszczalni ścieków 22. Brak siłowni na terenie osiedli 23. Niewystarczające oświetlenie ulic na terenach wiejskich 24. Brak mieszkań komunalnych 25. Odływ młodych ludzi.

Tabela 25. Analiza SWOT gminy Nowy Tomyśl – szanse i zagrożenia

SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Możliwość finansowania inwestycji ze środków zewnętrznych, w tym unijnych 2. Korzystne prognozy rozwoju ruchu turystycznego w skali kraju 3. Rozwój agroturystyki, wzrost atrakcyjności obszarów wiejskich jako destynacji turystycznej 4. Rosnący poziom wynagrodzeń społeczeństwa 5. Wzrost wykształcenia oraz kwalifikacji społeczeństwa w skali kraju 6. Dostępność środków zewnętrznych na aktywizację ludności bezrobotnej 7. Moda na rolnictwo ekologiczne 8. Dostępność instrumentów wsparcia dla gospodarstw rolnych	1. Rosnące koszty edukacji 2. Pogłębiające się zjawiska patologii w kraju 3. Niski poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa 4. Niska opłacalność działalności rolniczej 5. Starzenie się społeczeństwa 6. Rosnące bezrobocie 7. Emigracja zarobkowa do krajów Unii 8. Niszczenie naturalnego środowiska m. in. poprzez emisję niską

VI. Analiza potencjału jakości życia

Analiza potencjału jakości życia wykonana została w formie ankiet. Respondentami były osoby dorosłe, w wieku od 33-80 lat, z przewagą osób w wieku średnim, w większości mieszkańcy miasta Nowy Tomyśl. Odpowiadali oni na pytania, podzielone na cztery bloki tematyczne:

- Przestrzeń i infrastruktura
- Gospodarka
- Społeczeństwo
- Środowisko

Udzielone odpowiedzi umożliwiły określenie poziomu jakości życia w mieście i gminie Nowy Tomyśl. Scharakteryzowane zostały bieżące problemy mieszkańców, a także potrzeby, które powinny zostać zaspokojone w przyszłości.

Według mieszkańców w gminie brakuje przede wszystkim terenów inwestycyjnych oraz planu zagospodarowania przestrzennego, który uwzględniałby zarówno potrzebę ochrony zabudowy typu olęderskiego, jak i wyznaczył strefę przemysłową. Podnoszą też kwestie złego stanu infrastruktury drogowej: braku utwardzonej powierzchni dróg na terenach wiejskich, niewystarczającej ilości ścieżek rowerowych, parkingów oraz braku oświetlenia. Mieszkańcy uważają, że potencjałem gminy jest natura oraz możliwość rozwoju turystyki. By wykorzystać walory turystyczne regionu proponują: promocję Parku Krajobrazowego Glińskie Góry, utworzenie Parku Krajobrazowego Zabudowy Olęderskiej, rozbudowę bazy gastronomicznej oraz poszerzenie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej, np. poprzez ścianki wspinaczkowe, park linowy czy rozbudowę nowotomyskiego zoo. Proponują również podjęcie współpracy z pobliskimi gminami w celu stworzenia wspólnej oferty turystycznej.

Wnioski z przeprowadzonych ankiet umieszczone zostały w Załączniku nr 1. do niniejszego dokumentu.

VII. Strategiczny program rozwoju

1. Wizja i misja gminy

Wizja gminy to jej obraz, stan w przyszłości do którego dąży się poprzez realizację inwestycji w ramach proponowanych działań, przy zaangażowaniu wszystkich możliwych zasobów, w tym również zasobów ludzkich. **Misja** z kolei ma bardziej precyzyjny charakter. Wyznacza ona konkretny kierunek działań rozwojowych i określa poszczególnym jednostkom samorządu terytorialnego konkretne działania w kierunku osiągnięcia pożądanego stanu.

Wizja gminy Nowy Tomyśl

*Nowoczesna i przedsiębiorcza gmina
zamieszkała przez świadome i wykształcone społeczeństwo,
której kapitał ludzki stanowi kluczową wartość
docenianą przez inwestorów zewnętrznych.
Rozwijająca się z poszanowaniem wielowiekowej kultury
i tradycji rolnej opartej na uprawie chmielu i wikliniarstwie,
której ślady stanowią pozostałości olęderskiej zabudowy wiejskiej,
co stwarza przyjazny klimat, zachęcający do wypoczynku
odwiedzających to miejsce gości,
przybyłych zarówno z kraju jak i z zagranicy.*

Misja gminy Nowy Tomyśl

*Wzmacnianie konkurencyjności Gminy Nowy Tomyśl poprzez
rozwój kapitału ludzkiego, tworzenie warunków do rozwoju
przedsiębiorczości, zapewnienie nowoczesnej infrastruktury
i zachowanie walorów środowiska.*

2. Cele strategiczne i operacyjne

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Tomyśl to plan długofalowego rozwoju gminy. Kierunek rozwoju jednostki został wyznaczony za pomocą wypracowanego, podczas wielu etapów prac na dokumencie, planu operacyjnego. Składa się on z celów strategicznych i operacyjnych oraz odpowiadających im kierunków działań.

Najważniejszym, w tzw. hierarchii ważności, jest cel strategiczny. W Strategii Rozwoju Gminy Nowy Tomyśl wypracowane zostały cztery takie cele, odpowiadające priorytetowym obszarom funkcjonowania gminy, którymi są:

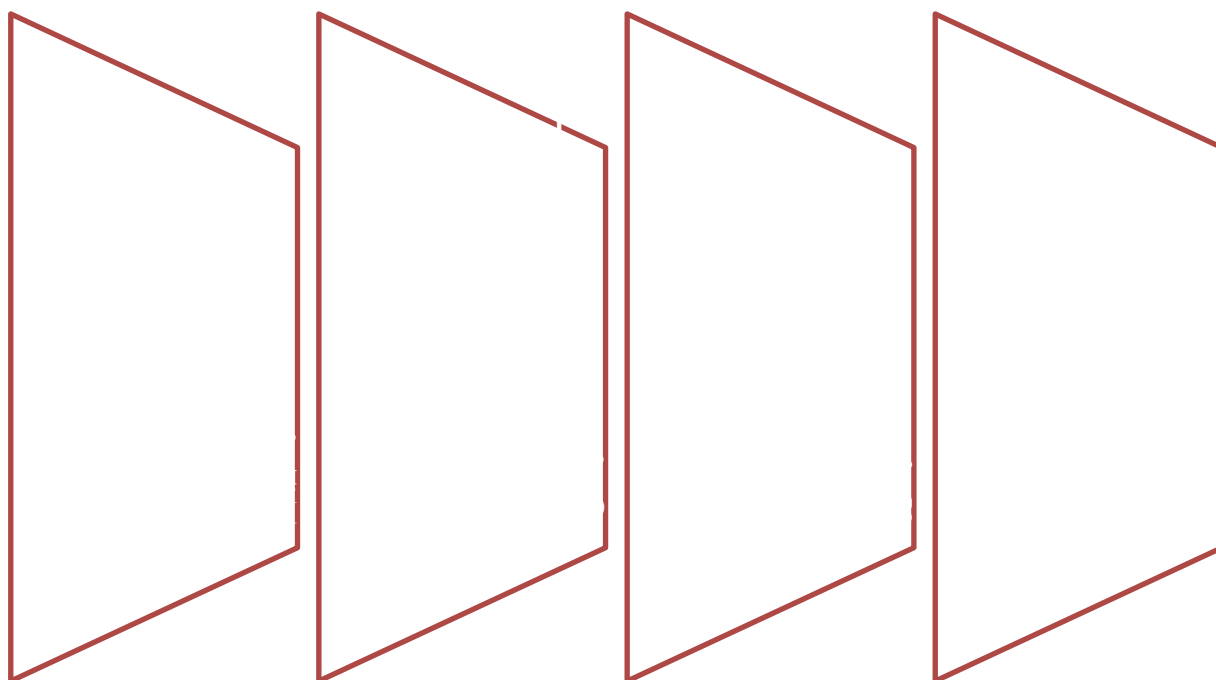
- przestrzeń i infrastruktura;
- społeczeństwo;
- gospodarka i turystyka;
- środowisko.

Cele strategiczne często określane są mianem celów końcowych, które ostatecznie mają zostać osiągnięte i prowadzą do stanu określonego za pomocą wizji. Cele operacyjne to z kolei cele pośrednie, bardziej szczegółowe, które w efekcie wpływają na osiągnięcie celów strategicznych. Każdemu z nich przyporządkowane zostały kierunki działań odzwierciedlające najpilniejsze potrzeby gminy oraz jej mieszkańców.

Plan operacyjny jest wynikiem sporządzonej diagnozy społeczno-gospodarczej miasta i gminy Nowy Tomyśl, spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami oraz uwag wniesionych na etapie konsultowania założeń dokumentu. Diagnoza została opracowana na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Miejski w Nowym Tomyślu oraz Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu, ogólnodostępnych danych Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Tomyślu i Głównego Urzędu Statystycznego oraz na podstawie informacji z dokumentów operacyjnych i strategicznych jednostki. Z kolei podczas konsultacji społecznych, mieszkańcy, m.in. oceniali jakość życia w gminie, istotność proponowanych działań, wskazywali problemy, które najbardziej hamują rozwój gminy, wskazując jednocześnie na sposoby ich rozwiązania.

Realizacja wypracowanych celów oraz przyporządkowanych im kierunków działań wpłynie na osiągnięcie stanu określonego w wizji, przyczyniając się tym samym do poprawy warunków i jakości życia w gminie, w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Rysunek 3. Drzewo celów *CELE STRATEGICZNE*

CELE OPERACYJNE

PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA	GOSPODARKA I TURYSTYKA	SPOŁECZEŃSTWO	ŚRODOWISKO
1.1. Funkcjonalna infrastruktura transportowa i komunikacyjna	2.1. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy	3.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	4.1. Ograniczenie niskiej emisji
1.2. Rozwój infrastruktury technicznej	2.2. Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, w tym aktywizacja osób bezrobotnych	3.2. Wzrost jakości usług edukacyjnych i kulturalnych	4.2. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych oraz gospodarka odpadami
1.3. Zwiększenie dostępności i poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej	2.3. Tworzenie warunków dla rozwoju usług turystycznych	3.3. Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej	4.3. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczności
	2.4. Wspieranie rozwoju sektora rolniczego	3.4. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców	
		3.5. Zapobieganie występowaniu zachorowań i uzależnień oraz promocja zdrowia	

PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA

Cel strategiczny 1:

Nowoczesna i odpowiadająca potrzebom mieszkańców infrastruktura komunalna

Cele operacyjne:**1.1. Funkcjonalna infrastruktura transportowa i komunikacyjna**

- ☐ Budowa i modernizacja dróg;
- ☐ Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego z uwzględnieniem energooszczędnych technologii;
- ☐ Poprawa bezpieczeństwa przy drogach, głównie na terenach wiejskich;
- ☐ Podejmowanie działań na rzecz budowy zachodniej obwodnicy Nowego Tomysła wraz z budową wiaduktu;
- ☐ Budowa i modernizacja chodników;
- ☐ Zapewnienie wystarczającej liczby miejsc parkingowych;
- ☐ Stworzenie spójnej sieci ścieżek rowerowych;
- ☐ Działania na rzecz rozwoju infrastruktury teleinformacyjnej.

1.2. Rozwój infrastruktury technicznej

- ☐ Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej;
- ☐ Wspieranie procesu rozwoju sieci gazowej;
- ☐ Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.

1.3. Zwiększenie dostępności i poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej

- ☐ Budowa i modernizacja obiektów oświatowych i kulturalnych;
- ☐ Budowa i modernizacja istniejącej infrastruktury sportowej w szczególności na obszarach wiejskich;
- ☐ Budowa centrum rekreacji i sportu;
- ☐ Poprawa stanu technicznego obiektów stanowiących własność komunalną;
- ☐ Stworzenie odpowiednich warunków do spotkań mieszkańców obszarów wiejskich, w tym modernizacja świetlic wiejskich.

GOSPODARKA I TURYSTYKA**Cel strategiczny 2:**

Efektywna gospodarka, wykorzystująca lokalne zasoby i wspierająca rozwój lokalnej przedsiębiorczości

Cele operacyjne:

2.1. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy

- ☐ Uzbieranie terenów inwestycyjnych;
- ☐ Opracowanie Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego będących odpowiedzią na potrzeby rozwojowe gminy;
- ☐ Promocja terenów inwestycyjnych.

2.2. Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, w tym aktywizacja osób bezrobotnych

- ☐ Prowadzenie akcji promujących samozatrudnienie jako satysfakcjonującą formę rozwoju zawodowego;
- ☐ Organizacja kursów oraz szkoleń w zakresie przedsiębiorczości oraz zarządzania;
- ☐ Promowanie schematów przedsiębiorczego myślenia za pomocą szkoleń i seminariów dla dzieci i dorosłych.

2.3. Tworzenie warunków dla rozwoju usług okołoturystycznych

- ☐ Rozwój bazy gastronomiczno-noclegowej, w tym agroturystyki na obszarach wiejskich;
- ☐ Utworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej przy efektywnym wykorzystaniu zasobów przyrodniczych, historycznych i kulturowych;
- ☐ Rozbudowa infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej; działania na rzecz podniesienia jakości usług turystycznych;
- ☐ Uporządkowanie i kompleksowe zagospodarowanie nowych terenów na cele rekreacyjno-wypoczynkowe;
- ☐ Odpowiednie oznakowanie obiektów zabytkowych oraz walorów przyrodniczych.

2.4. Wspieranie rozwoju sektora rolniczego

- ☐ Promocja lokalnych produktów rolnych;
- ☐ Aktywizacja terenów wiejskich poprzez wspieranie przetwórstwa rolno-spożywczego;
- ☐ Wspieranie rozwoju branż świadczących usługi dla rolnictwa;
- ☐ Wspieranie lokalnych producentów w promowaniu swoich produktów na poziomie regionalnym i ponadregionalnym

SPOŁECZEŃSTWO**Cel strategiczny 3:**

Poprawa jakości życia poprzez zagwarantowanie mieszkańcom wysokiej jakości usług społecznych stanowiących odpowiedź na ich potrzeby

Cele operacyjne:

3.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

- ☐ Zapewnienie opieki osobom starszym i niepełnosprawnym;
- ☐ Organizacja wydarzeń kulturalnych skierowanych dla seniorów;
- ☐ Aktywizacja osób bezrobotnych, głównie kobiet, w tym zagwarantowanie opieki nad dzieckiem w żłobkach;
- ☐ Wsparcie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym; szczególnie wspomaganie dzieci przez poradnictwo specjalistyczne i współpracę z organizacjami oświatowymi i sportowymi;
- ☐ Przeciwdziałanie uzależnieniom;
- ☐ Budowa mieszkań komunalnych i socjalnych;
- ☐ Usuwanie barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej.

3.2. Wzrost jakości usług edukacyjnych i kulturalnych

- ☐ Dostosowanie infrastruktury oświatowej w szczególności szkół i przedszkoli do rosnącej liczby dzieci;
- ☐ Zagwarantowanie dzieciom i młodzieży atrakcyjnej oferty zajęć pozalekcyjnych;
- ☐ Utworzenie funduszu stypendialnego dla zdolnej młodzieży i dzieci w wieku szkolnym;
- ☐ Wspieranie rozwoju twórczości i kreatywności wśród dzieci i dorosłych;
- ☐ Systematyczne doposażanie szkół, przedszkoli oraz instytucji kultury.
- ☐ Promocja lokalnej kultury i tradycji;
- ☐ Wspieranie grup i organizacji zajmujących się działalnością kulturalną;
- ☐ Organizowanie ogólnodostępnych wydarzeń kulturalnych mających służyć integracji społecznej;
- ☐ Promowanie lokalnej działalności artystycznej na szczeblu lokalnym i ponadlokalnym;
- ☐ Promowanie gminy poprzez organizowanie wydarzeń kulturalnych

3.3. Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej

- ☐ Stworzenie ciekawej oferty sportowo-rekreacyjnej dla wszystkich grup wiekowych;
- ☐ Wyposażenie szkół w wysokiej jakości sprzęt sportowy;
- ☐ Rozwój infrastruktury sportowej, w szczególności na terenie wiejskim;
- ☐ Wspieranie inicjatyw społecznych w zakresie rozwoju działalności sportowej.

3.4. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

- ☐ Rozbudowa monitoringu miejskiego;
- ☐ Wspieranie działalności Ochotniczych Straży Pożarnych.

3.5. Zapobieganie występowaniu zachorowań i uzależnień oraz promocja zdrowia

- ☐ Opracowanie diagnozy potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców gminy;
- ☐ Opracowanie i realizacja gminnych programów zdrowotnych oraz innych działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia;
- ☐ Opracowanie i realizacja gminnych programów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii;
- ☐ Opracowanie diagnozy zagrożeń społecznych na terenie gminy i miasta Nowy Tomyśl.

ŚRODOWISKO

Cel strategiczny 4:

Poszanowanie środowiska naturalnego oraz kształcenie świadomego ekologicznie społeczeństwa

Cele operacyjne:

4.1. Ograniczenie niskiej emisji

- ☐ Modernizacja sieci ciepłowniczej na terenie miasta;
- ☐ Działania na rzecz ograniczania natężenia ruchu samochodowego;
- ☐ Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej;
- ☐ Działania wspierające termomodernizację budynków mieszkalnych;

- ☐ Promocja rozwoju różnych form OZE.

4.2. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych oraz gospodarka odpadami

- ☐ Rozbudowa i modernizacja systemu przesyłania wody pitnej - sieć wodociągowa dla nowych mieszkańców;
- ☐ Rozbudowa i modernizacja kanalizacji;
- ☐ Tworzenie przydomowych oczyszczalni ścieków;
- ☐ Zagospodarowanie terenu po wysypisku śmieci;
- ☐ Zbiórka i utylizacja azbestu.

4.3. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczności

- ☐ Organizowanie akcji informacyjnych dotyczących ekologii, akcji sprzątania świata;
- ☐ Promowanie zdrowego i ekologicznego stylu życia;
- ☐ Organizowanie zajęć związanych z ekologią dla dzieci w szkołach;
- ☐ Promowanie dbania o czystość i ekologię.

VIII. Spójność Strategii z dokumentami wyższego szczebla

Zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Nowy Tomyśl na lata 2015-2025 cele strategiczne i operacyjne oraz odpowiadające im kierunki działań są spójne z założeniami dokumentów strategicznych wyższego szczebla: powiatu (Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Nowotomyskiego na lata 2008-2017), województwa (Wielkopolska 2020), kraju (Strategia Rozwoju Kraju 2020, Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020), jak i Europy (Europa 2020).

1. Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 to dokument strategiczny Unii Europejskiej na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego, obejmujący dziesięcioletni horyzont czasowy. Strategia ta została zapoczątkowana w marcu 2010 roku, a szczególny nacisk położono w niej na potrzebę zintegrowanego działania państw członkowskich, w celu wychodzenia z kryzysu oraz wdrażania reform, dotyczących globalizacji, starzenia się społeczeństwa czy

racjonalnego wykorzystania zasobów. Określa pięć celów nadrzędnych, które obejmują: zatrudnienie, badania i rozwój, zmiany klimatu i zrównoważone wykorzystanie energii, edukację oraz walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. W Strategii Europa 2020 określone zostały priorytety, które umożliwią osiągnięcie ustalonych założeń:

- Inteligentny rozwój – gospodarka oparta na wiedzy i innowacji;
- Zrównoważony rozwój – wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu - gospodarka charakteryzująca się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniająca spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Każdemu z priorytetów przyporządkowane zostały z kolei projekty przewodnie. Założenia Strategii Europa 2020 uwzględniają poprawę sytuacji w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz środowiskowej.

Cele Strategii Rozwoju Gminy Nowy Tomyśl są spójne z założeniami wspomnianego dokumentu. Dotyczy to przede wszystkim kwestii zmniejszania emisji zanieczyszczeń do środowiska, zwalczania zjawiska wykluczenia społecznego czy zwiększania dostępności usług społecznych. Najważniejszą przesłanką jest więc stały i zrównoważony wzrost gospodarczy, sprzyjający włączeniu społecznemu.

2. Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo

Dokument ten stanowi aktualizację Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015, która wynikała z potrzeby dostosowania jej do nowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych współczesnego świata. Nowy dokument został przyjęty przez Radę Ministrów 25 września 2012 roku i jest główną strategią rozwojową Polski do 2020 roku.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 zakłada wzmocnienie i wykorzystanie potencjałów, które zapewnią szybki i zrównoważony rozwój, a także poprawę jakości życia mieszkańców. W dokumencie wyznaczone są następujące obszary strategiczne oraz cele:

- Sprawne i efektywne państwo:
 - Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem
 - Zapewnienie środków na działania rozwojowe
 - Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela
- Konkurencyjna gospodarka:

- Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej
- Wzrost wydajności gospodarki
- Zwiększenie innowacyjności gospodarki
- Rozwój kapitału ludzkiego
- Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych
- Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko
- Zwiększenie efektywności transportu
- Spójność społeczna i terytorialna:
 - Integracja społeczna
 - Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych
 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

Głównym celem dokumentu jest „wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności”.

Założenia Strategii Rozwoju Gminy Nowy Tomyśl są spójne z założeniami Strategii Rozwoju Kraju 2020. Zakładają one bowiem rozwój kapitału społecznego i wzrost jakości życia, aktywizację społeczeństwa, rozwój gospodarczy oraz poprawę stanu środowiska naturalnego.

3. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 to najważniejszy dokument dotyczący ładu przestrzennego Polski. Jego celem jest sprawne funkcjonowanie system planowania przestrzennego w Polsce. Wizja Polski wskazuje, iż w 2030 roku będzie krajem spójnym społecznie, gospodarczo i przestrzennie. Określa on również zasady i działania, mające zapobiec konfliktom w gospodarowaniu przestrzenią.

Celem strategicznym dokumentu jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym. Ponadto określone zostały następujące cele operacyjne:

- Zwiększenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności

- Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów
- Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej
- Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski
- Zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa
- Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego

Cele wypracowane w ramach Strategii Rozwoju Gminy Nowy Tomyśl na lata 2015-2025 są zgodne z założeniami Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030. We wspomnianych dokumentach zakłada się bowiem, iż przestrzeń publiczna stanie się przyjazna dla mieszkańców – rozwiązane zostaną kluczowe problemy wpływające na obniżenie jej jakości. Nacisk zostanie położony na rozwój infrastruktury komunikacyjnej, poszanowanie środowiska naturalnego, wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych oraz zwiększanie konkurencyjności ośrodków miejskich.

4. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR)

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego jest dokumentem określającym cele oraz sposób działania podmiotów sfery publicznej w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Wizja określona w dokumencie wskazuje, że w 2020 roku Polska będzie krajem odznaczającym się takimi cechami jak:

- konkurencyjność i innowacyjność;
- spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna;
- skuteczność, efektywność i partnerstwo w realizacji celów rozwojowych;
- bezpieczeństwo ekologiczne, wysoki poziom i skuteczność ochrony środowiska oraz zasobów przyrodniczych.

Dokument wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego, w tym wobec obszarów wiejskich i miejskich. Celem strategicznym jest efektywnie wykorzystanie specyficznych, regionalnych oraz terytorialnych, potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju,

czyli wzrostu zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Wyznaczone zostały następujące cele szczegółowe oraz operacyjne:

- Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów:
 - Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych
 - Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza ośrodkami wojewódzkimi
 - Budowa podstaw konkurencyjności województw
- Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych:
 - Wzmacnianie spójności w układzie krajowym
 - Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe
 - Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze
 - Przewyższanie niedogodności związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż zewnętrznych granic UE
 - Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o niższej dostępności
- Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie:
 - Wzmocnienie strategicznego wymiaru polityki regionalnej
 - Poprawa jakości zarządzania politykami publicznymi, w tym ich właściwe ukierunkowanie terytorialne
 - Przebudowa i wzmocnienie koordynacji w systemie wieloszczeblowego zarządzania
 - Wspomaganie budowania kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieć współpracy między różnymi aktorami polityki regionalnej.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Tomyśl na lata 2015-2025 jest spójna z założeniami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie. Określone cele dla gminy Nowy Tomyśl, podobnie jak najważniejsze wyzwania nakreślone w KSRR, zakładają wzrost konkurencyjności regionu, przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej oraz tworzenie warunków dla sprawnego rozwoju obszaru.

5. Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku została uchwalona 17 grudnia 2012 roku. Stanowi ona aktualizację Strategii z roku 2005. Konieczność modyfikacji poprzedniego dokumentu była podyktowana m.in. zmianą pozycji Polski w Unii, postępującą globalizacją, problemami środowiskowymi i demograficznymi, rosnącymi różnicami w rozwoju regionów oraz poziomie życia ich mieszkańców. Wielkopolska 2020 to najważniejszy dokument samorządu województwa, zawierający podstawowe wytyczne dla polityki regionalnej, których realizacja zapewnić ma trwałą i zrównoważony rozwój regionu. Łączy w sobie diagnozę stanu regionu z wyzwaniami rozwojowymi, stawianymi przed regionem, a także aspiracjami jego mieszkańców.

Cel generalny Strategii zakłada „efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju”. Wizja Wielkopolski w 2020 roku wskazuje, iż będzie to region inteligentny, innowacyjny i spójny. W ramach tego celu określono cele strategiczne i operacyjne:

- Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu
 - Zwiększenie spójności sieci drogowej
 - Wzrost różnorodności oraz upowszechnianie efektywnych form transportu
 - Rozbudowa infrastruktury na rzecz społeczeństwa informacyjnego
 - Lepsze wykorzystanie dróg wodnych
 - Rozwój komunikacji lotniczej
- Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami
 - Wsparcie ochrony przyrody
 - Ochrona krajobrazu
 - Ochrona zasobów leśnych i ich racjonalne wykorzystanie
 - Wykorzystanie, racjonalizacja gospodarki zasobami kopalin oraz ograniczanie skutków ich eksploatacji
 - Ograniczanie emisji substancji do atmosfery
 - Uporządkowanie gospodarki odpadami
 - Poprawa gospodarki wodno – ściekowej
 - Ochrona zasobów wodnych i wzrost bezpieczeństwa powodziowego
 - Poprawa przyrodniczych warunków dla rolnictwa
 - Promocja postaw ekologicznych
 - Zintegrowany system zarządzania środowiskiem przyrodniczym
 - Poprawa stanu akustycznego województwa
- Lepsze zarządzanie energią

- Optymalizacja gospodarowania energią
- Rozwój produkcji i wykorzystanie alternatywnych źródeł energii
- Poprawa bezpieczeństwa energetycznego regionu
- Zwiększenie konkurencyjności metropolii poznańskiej i innych ośrodków wzrostu w województwie
 - Rozwój metropolii poznańskiej
 - Wzmocnienie biegunów wzrostu w subregionach
- Zwiększenie spójności województwa
 - Wsparcie ośrodków lokalnych
 - Rozwój obszarów wiejskich
 - Aktywizacja obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych
 - Wsparcie terenów wymagających restrukturyzacji, odnowy i rewitalizacji
 - Zwiększenie dostępności do podstawowych usług publicznych
 - Wsparcie terenów o wyjątkowych walorach środowiska kulturowego
- Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu
 - Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw
 - Wzmocnienie roli nauki i badań dla innowacji i rozwoju gospodarczego
 - Rozwój sieci i kooperacji w gospodarce regionu
 - Rozbudowa instytucji otoczenia biznesu
 - Tworzenie warunków rozwoju inteligentnych specjalizacji, w tym wspieranie sektorów kreatywnych w gospodarce
 - Rozwój instrumentów finansowych dla gospodarki
 - Doskonalenie kadr gospodarki
 - Przygotowanie i racjonalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych
 - Tworzenie warunków dla ekspansji gospodarki województwa na rynki zewnętrzne
 - Poprawa warunków dla rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolnego
 - Rozwój gospodarki społecznej
 - Rozwój „srebrnego sektora” gospodarki
 - Rozwój biznesu i usług zdrowotnych
- Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia
 - Poprawa warunków, jakości i dostępności edukacji
 - Wsparcie szkolnictwa wyższego
 - Promocja przedsiębiorczości i zatrudnialności
 - Rozwój oraz promocja postaw kreatywnych i innowacyjnych
 - Wzmocnienie szkolnictwa zawodowego i technicznego oraz poprawa organizacji rynku pracy
 - Rozwój kształcenia ustawicznego
- Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa
 - Wzmacnianie aktywności zawodowej
 - Poprawa sytuacji i przeciwdziałanie zagrożeniom demograficznym
 - Poprawa stanu zdrowia mieszkańców i opieki zdrowotnej
 - Promocja zdrowego stylu życia
 - Wzmocnienie włączenia społecznego

- Wzmocnienie systemu usług i pomocy społecznej
- Wzmocnienie włączenia społecznego
- Wzmocnienie systemu usług i pomocy społecznej
- Kształtowanie skłonności mieszkańców do zaspokajania potrzeb wyższego rzędu
- Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego
- Ochrona zasobów, standardu i jakości życia rodziny
- Ochrona i utrwalanie dziedzictwa kulturowego
- Poprawa warunków mieszkaniowych
- Wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem
 - Tworzenie warunków dla zarządzania rozwojem regionu
 - Budowa wizerunku województwa i jego promocja
 - Sprawna, innowacyjna administracja samorządowa
 - Budowa partnerstwa dla innowacji
 - Budowa regionalnych systemów zabezpieczania i reagowania na zagrożenia
 - Rozwój współpracy terytorialnej

Założenia Strategii Rozwoju Gminy Nowy Tomyśl na lata 2015-2025 są zgodne z założeniami zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolska. Ich realizacja wpłynie na poprawę warunków w każdym, priorytetowym obszarze funkcjonowania określonej jednostki – w obszarze środowiska naturalnego, przestrzeni i infrastruktury, społeczeństwa oraz gospodarki i turystyki.

6. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Nowotomyskiego na lata 2008-2017

Strategia Rozwoju Powiatu Nowotomyskiego na lata 2008-2017 została opracowana w odpowiedzi na zmieniające się warunki społeczno-gospodarcze w ówczesnej Polsce (potrzeba aktualizacji Strategii na lata 2002-2012), wynikające głównie z przystąpienia do Unii Europejskiej. Otworzyło to nową perspektywę dla rozwoju polskich samorządów. Jest to najważniejszy dokument programowy powiatu nowotomyskiego. Na jego podstawie tworzone są dokumenty planistyczne mające charakter operacyjny. Wizja powiatu w 2017 roku wskazuje, iż będzie to „nowoczesny obszar gospodarczy Wielkopolski, przyjazny środowisku i żyjącej w nim społeczności. Zintegrowane samorządy lokalne, wspólnie działające na rzecz dobrego wykorzystania swojego położenia tworząc podsystemy zdrowego, bezpiecznego i dostatniego życia mieszkańców”.

Plan operacyjny Strategii Rozwoju Gminy Nowy Tomyśl cechuje się spójnością z najważniejszymi założeniami Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Nowotomyskiego, które wskazują przede wszystkim na: rozwój gospodarczy z poszanowaniem środowiska naturalnego, rozwój społeczny i przeciwdziałanie negatywnym

zjawiskom prowadzącym do wykluczenia społecznego, zapewnienie dostępności usług społecznych, integracja wraz z rozwojem funkcji turystyczno-rekreacyjnej i kulturowej.

Plan operacyjny Strategii Powiatu Nowotomyskiego obejmują następujące cele strategiczne i szczegółowe:

Cel strategiczny 1. Wzrost jakości życia poprzez zapewnianie zrównoważonego rozwoju przestrzeni powiatu oraz kształtowanie jego rozwoju gospodarczego

- 1.1. Rozwój systemu komunikacyjnego powiatu nowotomyskiego
- 1.2. Kształtowanie środowiska naturalnego i zabezpieczenie ciągłości zasobów przyrodniczych powiatu nowotomyskiego
- 1.3. Wykorzystanie potencjału społeczno-gospodarczego powiatu nowotomyskiego dla rozwoju przedsiębiorczości i ogólnego wzrostu ekonomicznego
- 1.4. Zwiększenie dostępu oraz racjonalizacja standardów obsługi w zakresie usług publicznych w ramach administracji powiatowej

Cel strategiczny 2. Zintegrowany rozwój edukacji szkolnej i kierunków kształcenia nakierowany na kształtowanie pożądaných kwalifikacji oraz umiejętności pracowniczych w odpowiedzi na bieżące i przyszłe zapotrzebowanie rynku pracy w powiecie

- 2.1. Rozwój systemu oświaty publicznej powiatu nowotomyskiego
- 2.2. Polityka zrównoważonego i elastycznego rynku pracy oraz przeciwdziałanie negatywnych zjawiskom w sferze zatrudnienia

Cel strategiczny 3. Kształtowanie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego powiatu wraz z zapewnieniem wzrostu ogólnego stanu zdrowotności oraz bezpieczeństwa jego mieszkańców

- 3.1. Podniesienie rangi działań z zakresu pomocy oraz integracji społecznej mieszkańców powiatu nowotomyskiego
- 3.2. Organizacja powiatowego systemu opieki zdrowotnej oraz zapewnienie wszechstronności opieki medycznej oraz wzrostu ogólnego stanu zdrowotności społeczeństwa powiatu nowotomyskiego
- 3.3. Wzrost ogólnego stanu bezpieczeństwa publicznego w powiecie nowotomyskiego w zakresie działania służb porządkowych i ratowniczych
- 3.4. Tworzenie warunków organizacyjnych i finansowych na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w powiecie nowotomyskim

Cel strategiczny 4. Skuteczne wykorzystanie potencjału przyrodniczego oraz lokalnego dziedzictwa kulturowego powiatu

4.1. Wzrost znaczenia sektora turystycznego w gospodarce powiatu w oparciu o wykorzystanie walorów przyrodniczych oraz promocję lokalnej tożsamości kulturowej mieszkańców powiatu nowotomyskiego

4.2. Wzrost aktywności kulturalnej oraz sportowej mieszkańców powiatu nowotomyskiego wraz z rozwojem powiatowej infrastruktury placówek kulturalnych i bazy sportowo-rekreacyjnej.

IX. Finansowanie Strategii

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Tomyśl na lata 2015-2025 jest najważniejszym dokumentem planistycznym określającym cele oraz odpowiadające im kierunki działań. Są on wynikiem wieloetapowych prac prowadzonych w ramach konsultacji społecznych, odpowiedzią na potrzeby mieszkańców oraz istotne z punktu widzenia wpływania na systematyczny rozwój gminy. Finansowanie realizacji inwestycji, w ramach wypracowanych kierunków działań, jest uzależnione od bieżącej kondycji finansowej jednostki oraz od zabezpieczenia odpowiedniej wielkości środków w corocznie sporządzanym planie finansowym, tj. budżecie gminy. Jest to szczególnie istotne w kwestii zapewnienia rozwoju społeczno-gospodarczego, w perspektywie długoterminowej. W związku z tym rolą władz samorządowych jest efektywne poszukiwanie możliwości zwiększania dochodów własnych, jednocześnie podejmując starania na rzecz pozyskiwania środków ze źródeł zewnętrznych.

Przewiduje się, iż zadania strategiczne, przewidziane w Strategii będą realizowane m.in. z następujących źródeł:

- budżet gminy Nowy Tomyśl;
- budżet gmin sąsiednich, współpracujących w realizacji zadań;
- budżet starostwa powiatowego;
- budżet województwa wielkopolskiego;
- budżet państwa;
- środki pozostałych partnerów lokalnych i instytucji zaangażowanych w realizację Strategii;
- środki Unii Europejskiej (w ramach polityki strukturalnej i polityki spójności);
- środki krajowych i międzynarodowych instytucji finansowych;
- środki prywatne (w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego);
- środki własne sponsorów, dzierżawców obiektów, przedsiębiorców itp.

Wachlarz możliwych źródeł pozyskiwania środków finansowych na realizację zaplanowanych inwestycji jest bardzo szeroki, a wyżej wymienione możliwości nie stanowią katalogu zamkniętego.

Niewątpliwie największe możliwości pozyskiwania środków finansowych na realizację inwestycji dla jednostek samorządu terytorialnego, w tym także dla gminy Nowy Tomyśl, otwiera nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej. Gmina będzie miała możliwość ubiegania się o dofinansowanie planowanych inwestycji z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (WRPO 2014+) oraz innych programów krajowych, tj.: Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko; Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój; Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój; Programu Operacyjnego

Polska Cyfrowa; Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna; Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Pozyskiwanie środków z tych Programów jest jednak ściśle uzależnione od aktywności władz lokalnych. Doświadczenie perspektywy 2007-2013 wskazują jednak na efektywną realizację inwestycji, współfinansowanych ze środków zewnętrznych, w tym szczególnie ze środków unijnych.

X. Wdrażanie i monitorowanie strategii

Wypracowanie mechanizmów gwarantujących efektywne wdrażanie, monitorowanie i ewaluację efektów Strategii Rozwoju Gminy Nowy Tomyśl wpływać będzie na osiągnięcie zamierzonych celów oraz kierunków działań. Ponadto jest to typ dokumentu, który powinien reagować na zmiany w otoczeniu wewnętrznym, jak i zewnętrznym, a więc powinien przewidywać potrzebę aktualizacji najważniejszych jego założeń. Procesy: wdrażania, monitorowania i ewaluacji są nierozzerwalnie związane z planowaniem strategicznym.

Proces wdrażania Strategii rozpoczyna się wraz z przyjęciem dokumentu odpowiednią uchwałą Rady Miejskiej w Nowym Tomyślu, a odpowiedzialność za ten proces spoczywa na samorządzie gminnym. Usprawnienie tego procesu będzie możliwe dzięki powołaniu specjalnej jednostki, Zespołu ds. realizacji Strategii, sprawującej stałą pieczę nad realizacją postanowień przyjętego dokumentu. Bezpośrednią kontrolę nad pracami powołanego Zespołu będzie sprawował Burmistrz Nowego Tomyśla, a w skład Zespołu będą wchodzić przedstawiciele lokalnego samorządu, organizacji pozarządowych oraz środowisk społecznych i gospodarczych funkcjonujących w gminie. Odpowiedzialność Zespołu nie wiąże się wyłącznie z kontrolą realizacji postanowień Strategii, ale także z monitorowaniem efektów oraz ich oceną, a wyniki swoich prac będzie corocznie przedstawiał w specjalnie sporządzanych raportach i przedkładał Radzie Miejskiej. Do głównych zadań Zespołu należy zaliczyć m.in.:

- ustalanie kryteriów i zasad realizacji Strategii;
- zapewnianie zgodności założeń Strategii z dokumentami na wyższym szczeblu;
- kontrolowanie realizacji założeń Strategii;
- zbieranie oraz analizowanie danych na temat postępów prac, niezbędnych w procesie monitorowania i oceny Strategii;
- opracowanie raportów, analiz;
- monitorowanie zmian zachodzących w otoczeniu (sygnalizowanie zmian) oraz reagowanie na te zmiany;
- zgłaszanie pojawiających się nieprawidłowości;
- aktualizacja założeń dokumentu;
- monitorowanie efektów realizacji inwestycji w ramach wypracowanych kierunków działań, a następnie ich ocena.

Niezmiernie ważnym zadaniem jest także uczestnictwo w pracach Rady Miejskiej w tworzeniu corocznego budżetu gminy, w celu zabezpieczenia środków na realizację zaplanowanych projektów.

Monitoring polega na gromadzeniu danych, które dotyczą realizacji założeń Strategii, służące do oceny ich efektywności i skuteczności. Na tej podstawie dokonywana jest ocena postępu prac. Sygnalizowana jest także ewentualna konieczność dokonania modyfikacji dokumentu. Monitoring jest także procesem zapewniającym efektywne wydatkowanie środków publicznych na realizację określonych zadań. Ewaluacja, a więc ocena dostarcza informacji na temat efektów końcowych z realizacji założeń Strategii w zestawieniu z założeniami początkowymi, stanowiąc tym samym źródło informacji przy planowaniu strategicznym po roku 2025.

W procesie monitoringu niezwykle ważny jest odpowiedni dobór wskaźników, za pomocą których zmierzone zostaną efekty realizacji Strategii. W poniższej tabeli znajduje się wykaz wybranych, najważniejszych wskaźników, który nie stanowi ich katalogu zamkniętego. Dane do wskaźników będą pozyskiwane ze statystyk publicznych, a także z poziomu konkretnych projektów.

Tabela 26. Wskaźniki realizacji celów strategicznych i operacyjnych zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Nowy Tomyśl

PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA		
Cel strategiczny	Cel operacyjny	Wskaźniki
<u>NOWOCZESNA</u> <u>I ODPOWIADAJĄCA</u> <u>POTRZEBOM</u> <u>MIESZKAŃCÓW</u> <u>INFRASTRUKTURA</u> <u>KOMUNALNA</u> -	1.1 Funkcjonalna infrastruktura transportowa i komunikacyjna	- długość wyremontowanych dróg (km) - długość wybudowanych dróg o powierzchni utwardzonej (km) - długość wybudowanych ścieżek rowerowych - długość wybudowanych chodników (km) - długość wybudowanej i zmodernizowanej sieci oświetlenia ulicznego - ilość nowych miejsc parkingowych - odsetek mieszkańców korzystających z Internetu - liczba wypadków drogowych na terenach wiejskich
	1.2. Rozwój infrastruktury technicznej	- odsetek mieszkańców podłączonych do sieci kanalizacyjnej - odsetek mieszkańców podłączonych do sieci wodociągowej - wartość środków finansowych przeznaczonych na poprawę stanu infrastruktury technicznej - liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków - odsetek mieszkańców podłączonych do sieci gazowej
	1.3. Zwiększenie dostępności i poprawa jakości obiektów użyteczności publicznej	- liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej oraz infrastruktury sportowej - liczba wybudowanych obiektów sportowych - liczba zmodernizowanych świetlic - wysokość środków przeznaczonych i pozyskanych na renowację i doposażenie obiektów oświatowych i kulturalnych - wartość środków pozyskanych na budowę i modernizację świetlic wiejskich

GOSPODARKA I TURYSTYKA		
Cel strategiczny	Cel operacyjny	Wskaźniki
<u>EFEKTYWNA</u> <u>GOSPODARKA,</u> <u>WYKORZYSTUJĄCA</u> <u>LOKALNE ZASOBY</u> <u>I WSPIERAJĄCA</u> <u>ROZWÓJ</u> <u>LOKALNEJ</u> <u>PRZEDSIĘBIORCZO</u> <u>ŚCI</u>	2.1. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy	• powierzchnia terenów przeznaczonych pod inwestycje • stopień uzbrojenia terenów • liczba opracowanych Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego • powierzchnia scalonych terenów inwestycyjnych • liczba przygotowanej dokumentacji pod tereny inwestycyjne • wartość środków przeznaczonych na promocję gminy na targach • wartość środków pozyskanych na cele inwestycyjne
	2.2. Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, w tym aktywizacja osób bezrobotnych	• liczba zrealizowanych inwestycji • liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej • liczba przeprowadzonych szkoleń dla bezrobotnych • wskaźnik bezrobocia • liczba osób biorących udział w szkoleniach
	2.3. Tworzenie warunków dla rozwoju usług turystycznych	• wartość środków przeznaczonych na promocję gminy na targach • wartość środków przeznaczonych na ochronę zabytków • liczba działań wspierających ochronę i promocję dziedzictwa kulturowego • wartość środków pozyskanych na rewitalizację • liczba nowych obiektów agroturystycznych • środki pozyskane na rozwój agroturystyki • liczba szkoleń dotyczących prowadzenia działalności agroturystycznej • wartość środków przeznaczonych na dofinansowanie agroturystyki
	2.4. Wspieranie rozwoju sektora rolniczego	• liczba przeprowadzanych kampanii informacyjnych na rynkach produktów rolnych • wartość środków pozyskanych na podnoszenie konkurencyjności rolnictwa • wartość środków przeznaczonych na promocję produktów rolnych i działania wspierające przetwórstwo rolne

SPOŁECZEŃSTWO		
Cel strategiczny	Cel operacyjny	Wskaźniki
<u>POPRAWA JAKOŚCI</u> <u>ŻYCIA POPRZECZ</u> <u>ZAGWARANTOWANI</u> <u>E MIESZKAŃCOM</u> <u>WYSOKIEJ JAKOŚCI</u> <u>USŁUG</u> <u>SPOŁECZNYCH</u> <u>STANOWIĄCYCH</u> <u>ODPOWIEDŹ NA</u> <u>ICH POTRZEBY</u>	3.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	• liczba organizowanych wydarzeń kulturalnych dla osób starszych • liczba wybudowanych mieszkań komunalnych i socjalnych • liczba bezrobotnych • wskaźnik zatrudnienia (%) • odsetek kobiet wśród bezrobotnych • liczba przeprowadzonych kursów dla osób bezrobotnych • liczba miejsc w żłobkach • liczba osób korzystających z pomocy społecznej • liczba osób dotkniętych poszczególnymi patologiami społecznymi • liczba osób starszych, którym zapewniono opiekę • liczba bezdomnych • liczba programów dotyczących przeciwdziałaniu zjawiskom patologicznym • wartość wypłaconych środków pomocowych • liczba zniesionych barier architektonicznych
	3.2. Wzrost jakości usług edukacyjnych i kulturalnych	• liczba warsztatów i zajęć pozalekcyjnych • wartość środków przeznaczonych na stypendia dla uczniów • wartość środków pozyskanych na zajęcia pozalekcyjne • wartość środków przeznaczonych na wyposażenie szkół, przedszkoli i instytucji kultury • liczba zorganizowanych imprez kulturalnych i rozrywkowych • wartość środków przeznaczonych na działalność kulturalną • wartość środków przeznaczonych na promocję lokalnych tradycji
	3.3. Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej	• liczba zgłaszanych inicjatyw obywatelskich • liczba organizacji pozarządowych • liczba nowopowstałych obiektów sportowych i rekreacyjnych • wartość środków przeznaczonych na zakup sprzętu sportowego dla szkół • wartość środków przeznaczonych na działalność sportową

SPOŁECZEŃSTWO		
Cel strategiczny	Cel operacyjny	Wskaźniki
		liczba imprez sportowych
	3.4. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców	- liczba zainstalowanych kamer monitoringu gminnego - wartość środków przeznaczonych na wyposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych, Policji oraz Straży Miejskiej - liczba przestępstw
	3.5. Zapobieganie występowaniu zachorowań i uzależnień oraz promocja zdrowia	- liczba opracowań dotyczących diagnozy potrzeb zdrowotnych mieszkańców - liczba opracowanych i zrealizowanych programów zdrowotnych oraz innych działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia - liczba opracowanych i zrealizowanych programów gminnych programów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii

ŚRODOWISKO		
Cel strategiczny	Cel operacyjny	Wskaźniki
<u>POSZANOWANIE</u> <u>ŚRODOWISKA</u> <u>NATURALNEGO</u> <u>ORAZ</u> <u>KSZTAŁCENIE</u> <u>ŚWIADOMEGO</u> <u>EKOLOGICZNE</u> <u>SPOŁECZEŃSTWA</u> -	4.1. Ograniczenie niskiej emisji	- liczba zlikwidowanych źródeł emisji zanieczyszczeń - liczba mieszkańców objętych zasilaniem sieciowym ciepła - długość zmodernizowanej sieci PEC - liczba budynków poddanych termomodernizacji
	4.2. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych oraz gospodarka odpadami	- długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej - liczba przeprowadzonych remontów/modernizacji sieci wod-kan - liczba przydomowych oczyszczalni ścieków - wartość środków przeznaczonych na zagospodarowanie terenu po wysypisku śmieci - ilość zutylizowanego azbestu
	4.3. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczności	- liczba akcji promujących ekologię oraz ekologiczny tryb życia - liczba mieszkańców uczestniczących w programach i akcjach ekologicznych

Źródło: Opracowanie własne

XI. Ważność i prawdopodobieństwo celów

Zadania określone w niniejszej Strategii mają zapewnić zrównoważony rozwój gminy, a także doprowadzić do poprawy warunków bytowych mieszkańców. Prawdopodobieństwo realizacji określonych celów uzależnione jest przede wszystkim od możliwości finansowania gminy. Gmina powinna prowadzić skoordynowane działania, zapewniające równoległy rozwój każdej sfery: społecznej, gospodarczej, środowiskowej oraz przestrzennej.

Dla uzyskania pożądanego stanu gminy, określonego w wizji Strategii, niezbędna jest realizacja wszystkich założeń. Wszystkie wytyczone cele są ważne dla prawidłowego funkcjonowania gminy, jako że są one ze sobą ściśle skorelowane. Prawdopodobieństwo ich realizacji jest uzależnione od działań władz gminy, a przede wszystkim od istniejących możliwości finansowania. W pierwszej kolejności zrealizowane zostaną te kierunki działań, na które możliwe będzie uzyskanie zewnętrznych środków finansowych.

Istotą działania odpowiednich jednostek wdrażających założenia dokumentu jest sprawne podejmowanie decyzji, a także odpowiednie reagowanie na bieżącą sytuację. Wybór, na co przeznaczone zostaną środki finansowe, uwarunkowany jest potrzebami mieszkańców. Należy prowadzić działania, zmierzające do realizowania inwestycji finansowanych z zewnętrznych źródeł. Jednakże należy również podejmować decyzje, z uwzględnieniem bieżącej sytuacji, a także niespodziewanych wydarzeń, takich jak powódź, klęski żywiołowe itp. Najważniejszym zadaniem jednostek samorządowych jest uwzględnienie najistotniejszych oraz najpilniejszych potrzeb mieszkańców gminy.

Ocena istotności działań dla mieszkańców i rozwoju gminy dokonana została w ankietach, wypełnianych przez lokalną społeczność. Mieszkańcy obszaru najlepiej znają problemy występujące na obszarze gminy. Prawdopodobieństwo realizacji celów zależne jest od sprawnego działania koordynatorów wdrażania Strategii. Niezbędne, jak również od wsparcia lokalnych społeczności oraz organizacji pozarządowych. Kompleksowa oraz zintegrowana współpraca jest gwarantem powodzenia określonych zadań.

Spis tabel

Tabela 1. Charakterystyka Doliny Kopalnej Wielkopolskiej.....	16
Tabela 2. Monitoring jakości wód podziemnych w powiecie nowotomyskim.....	16
Tabela 3. Liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu pyłu PM10 w poszczególnych miastach województwa wielkopolskiego.....	18
Tabela 4. Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach gminy Nowy Tomyśl.....	24
Tabela 5. Gęstość zaludnienia wybranych jednostek terytorialnych.....	24
Tabela 6. Liczba ludności, wg płci, w gminie Nowy Tomyśl w latach 2008-2014.....	25
Tabela 7. Ruch naturalny ludności gminy Nowy Tomyśl w latach 2008 - 2014.....	25
Tabela 8. Struktura ekonomicznych grup ludności w gminie Nowy Tomyśl w latach 2008 - 2014.....	26
Tabela 9. Migracje mieszkańców gminy w latach 2008 - 2014.....	27
Tabela 10. Liczba bezrobotnych, według płci, w gminie Nowy Tomyśl w latach 2008 - 2014.....	28
Tabela 11. Liczba szkół podstawowych i dzieci uczęszczających do szkół podstawowych w latach 2008-2013/2014.....	29
Tabela 12. Liczba gimnazjów i młodzieży uczęszczającej do gimnazjów w latach 2008 – 2013/2014... ..	29
Tabela 13. Wskaźnik procentowy objęcia dzieci wychowaniem przedszkolnym w latach szkolnych: 2010/2011 - 2013/2014.....	30
Tabela 14. Liczba komputerów w szkołach w gminie w latach 2008 – 2012.....	30
Tabela 15. Liczba komputerów w poszczególnych szkołach w gminie Nowy Tomyśl w latach 2013-2015	31
Tabela 16. Najczęściej występujące powody przyznania pomocy społecznej w latach 2008-2010.....	33
Tabela 17. Najczęściej występujące powody przyznania pomocy społecznej w latach 2011-2014.....	34
Tabela 18. Formy pomocy społecznej udzielonej przez Ośrodek Pomocy Społecznej.....	35
Tabela 19. Wielkość środków gminnych przeznaczonych na pomoc społeczną.....	36
Tabela 20. Długość sieci wodociągowej oraz liczba ludności z niej korzystająca.....	50
Tabela 21. Zasoby mieszkaniowe w gminie Nowy Tomyśl w latach 2008 - 2013.....	55
Tabela 22. Podmioty gospodarcze według sekcji i działów PKD 2007 w gminie Nowy Tomyśl w latach 2009-2014.....	61
Tabela 23. Inwestycje zrealizowane ze środków zewnętrznych.....	68
Tabela 24. Analiza SWOT gminy Nowy Tomyśl – mocne i słabe strony.....	72
Tabela 25. Analiza SWOT gminy Nowy Tomyśl – szanse i zagrożenia.....	73
Tabela 26. Wskaźniki realizacji celów strategicznych i operacyjnych zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Nowy Tomyśl.....	97

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności w gminie Nowy Tomyśl.....	23
Wykres 2. Struktura ludności gminy Nowy Tomyśl wg grup ekonomicznych.....	26
Wykres 3. Wielkość nakładów finansowych na funkcjonowanie OSP w latach 2011-2014.....	38
Wykres 4. Długość sieci gazowej rozdzielczej na terenie gminy w latach 2008-2013 [w m].....	52
Wykres 5. Liczba korzystających z instalacji wyrażona w % z ogółu ludności.....	52
Wykres 6. Zebrane odpady zmieszane w gminie Nowy Tomyśl w tonach.....	59
Wykres 7. Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Nowy Tomyśl w latach 2010-2014.....	60
Wykres 8. Udział zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, według sekcji, w gminie Nowy Tomyśl w 2014 roku.....	62
Wykres 9. Struktura użytkowania gruntów w gminie Nowy Tomyśl.....	64
Wykres 10. Struktura gospodarstw rolnych w gminie Nowy Tomyśl według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku.....	65

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy.....	6
Rysunek 2. Mapa rozmieszczenia złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w okolicach gminy.....	12
Rysunek 3. Drzewo celów.....	77

Załącznik nr 1: Raport z konsultacji społecznych

Strategia Rozwoju Gminy jest najważniejszym dokumentem strategicznym opracowywanym przez jednostkę samorządu terytorialnego. Określa kierunki rozwoju gminy i stanowi odzwierciedlenie oczekiwań mieszkańców. Dlatego rola mieszkańców gminy w procesie tworzenia dokumentu Strategii jest bardzo istotna. Niniejszy dokument został opracowany na modelu partycypacyjno-eksperckim, zapewniającym udział lokalnej społeczności i ekspertów zewnętrznych, koordynujących opracowanie Strategii.

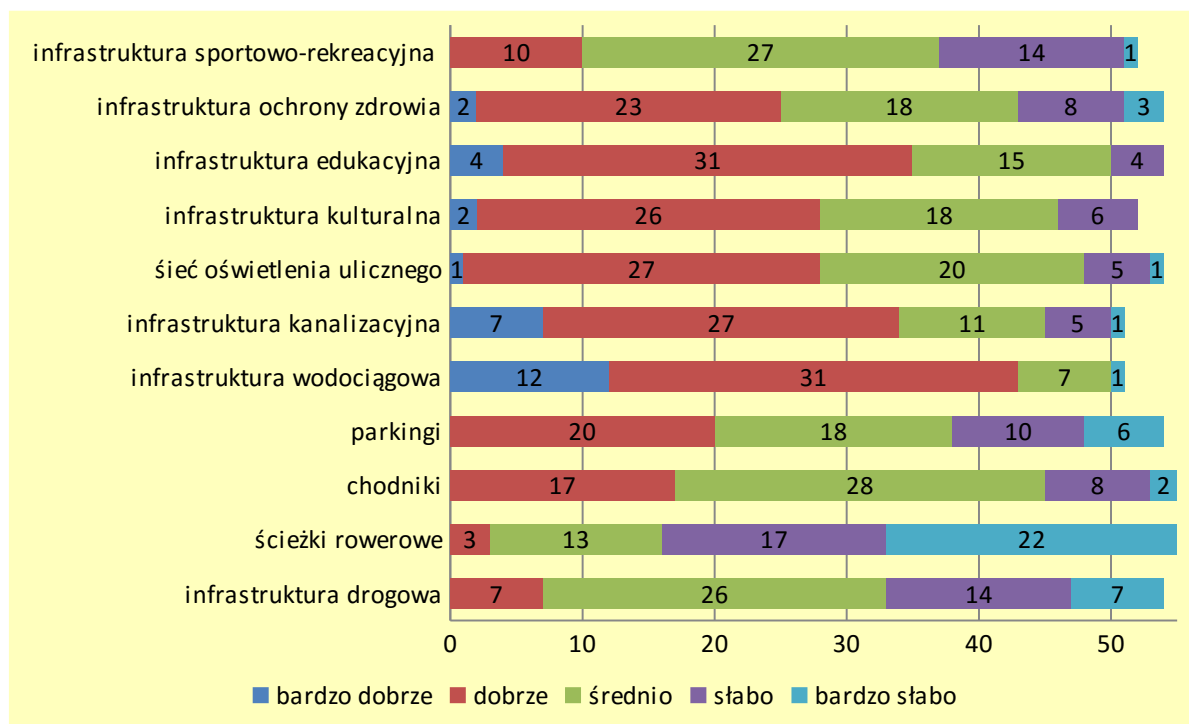
Konsultacje społeczne są częścią procesu decyzyjnego lokalnej społeczności. Udział mieszkańców w tym procesie zwiększa trafność rozpoznania kluczowych problemów i wypracowania sposobów ich rozwiązywania. Tym samym wzmocnione zostaje poczucie społecznej odpowiedzialności przy współdecydowaniu o kwestiach mających zapewnić trwałą, zrównoważony rozwój gminy na najbliższe lata.

Pierwsze konsultacje społeczne, w ramach prac nad Strategią Rozwoju Gminy Nowy Tomyśl na lata 2015-2025 odbyły się 22 września 2015 r. w Nowotomyskim Ośrodku Kultury. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele samorządu, jednostek organizacyjnych gminy, organizacji pozarządowych, radni, sołtysi, przedsiębiorcy oraz zainteresowani mieszkańcy gminy Nowy Tomyśl. Spotkanie zostało podzielone na dwie części. Podczas pierwszej, zaprezentowane zostały najważniejsze dane dotyczące różnych sfer funkcjonowania gminy: społecznej, gospodarczej i przestrzennej, które zostały opracowane na podstawie informacji udostępnionych przez Urząd Miejski w Nowym Tomyślu, Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Tomyślu oraz na podstawie ogólnodostępnych danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego. Druga, główna część spotkania miała charakter warsztatowy. Uczestnicy konsultacji zostali podzieleni na cztery grupy tematyczne: społeczeństwo, gospodarka i turystyka, przestrzeń i infrastruktura oraz środowisko. Każdy z zespołów diagnozował problemy zakłócające rozwój gminy (w danym obszarze) oraz wypracowywał sposoby ich rozwiązania. Na zakończenie warsztatowej części spotkania, każdy z uczestników, wypełnił ankietę, w której ocenił jakość życia w gminie Nowy Tomyśl, wskazał mocne i słabe strony gminy, odpowiedział na pytania dotyczące uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, odbywających się na terenie gminy, a także ocenił istotność wskazanych w ankiecie działań. Ankieta została również udostępniona na stronie internetowej gminy Nowy Tomyśl i można było ją wypełnić do 30 września 2015 r. Mieszkańcy byli tym

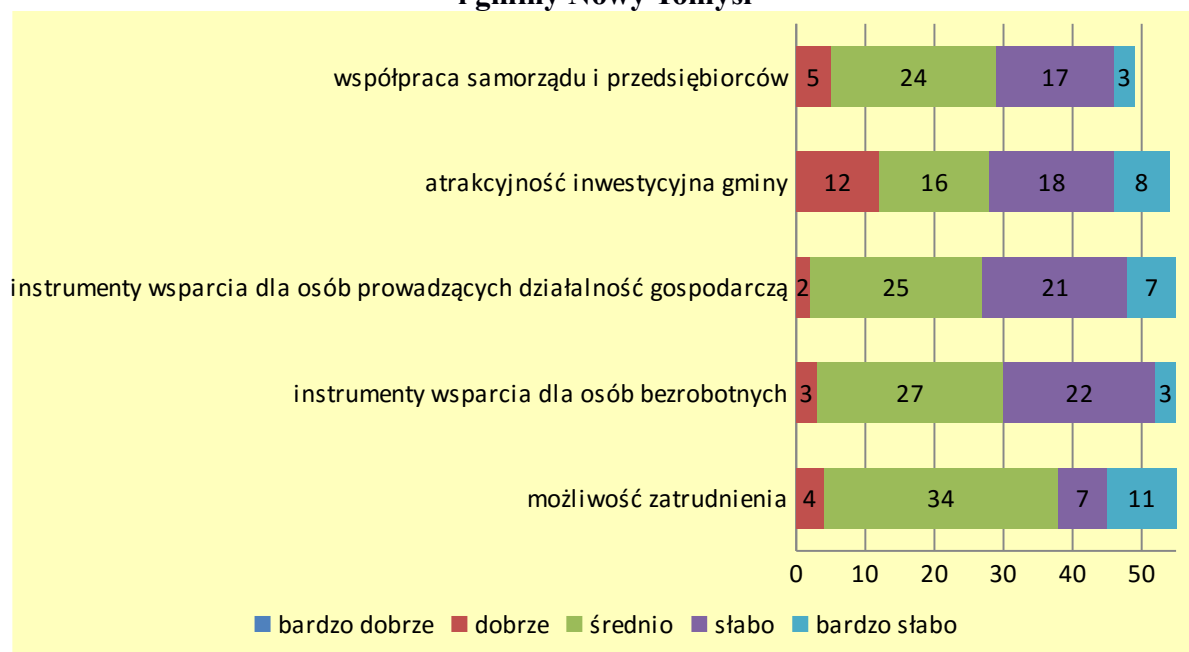
samym zachęceni do aktywnego włączenia się w opracowywanie Strategii. Wyniki ankiety zostały przedstawione poniżej.

Wykres 1.1. Ocena stanu infrastruktury na terenie miasta i gminy Nowy Tomyśl

Źródło: Wyniki badania ankietowego, opracowanie własne.

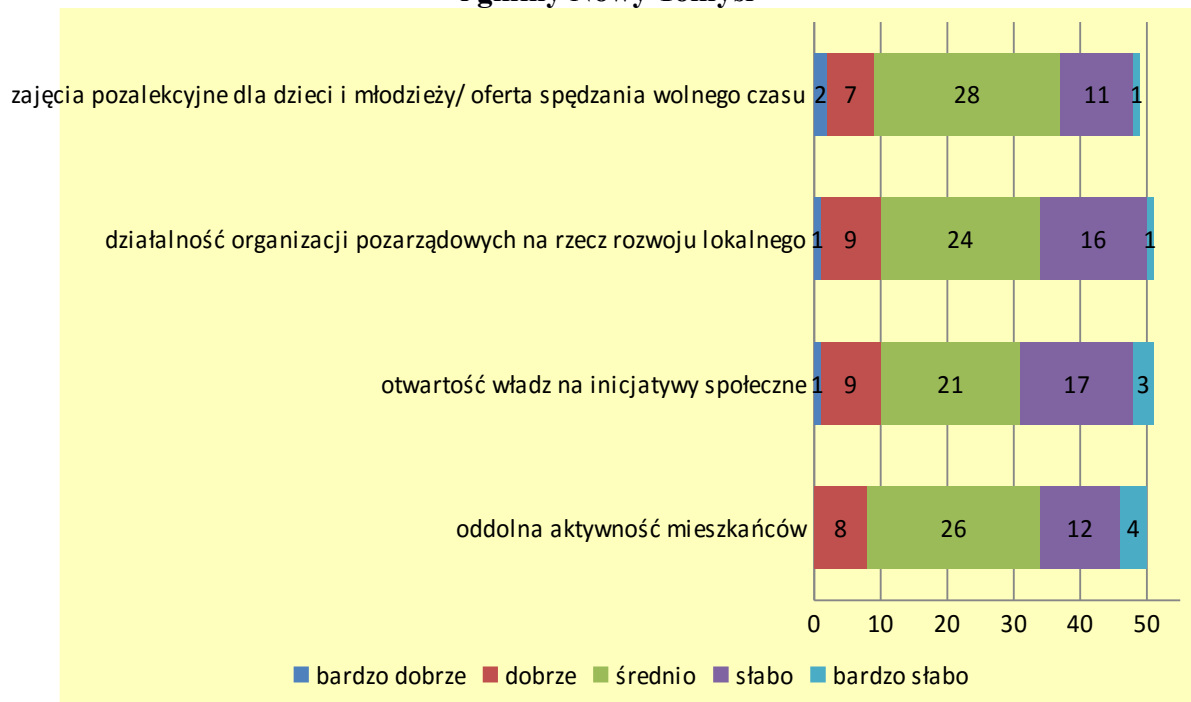
Wykres 1.2. Ocena sytuacji gospodarczej i lokalnego rynku pracy na terenie miasta i gminy Nowy Tomyśl

Źródło: Wyniki badania ankietowego, opracowanie własne.

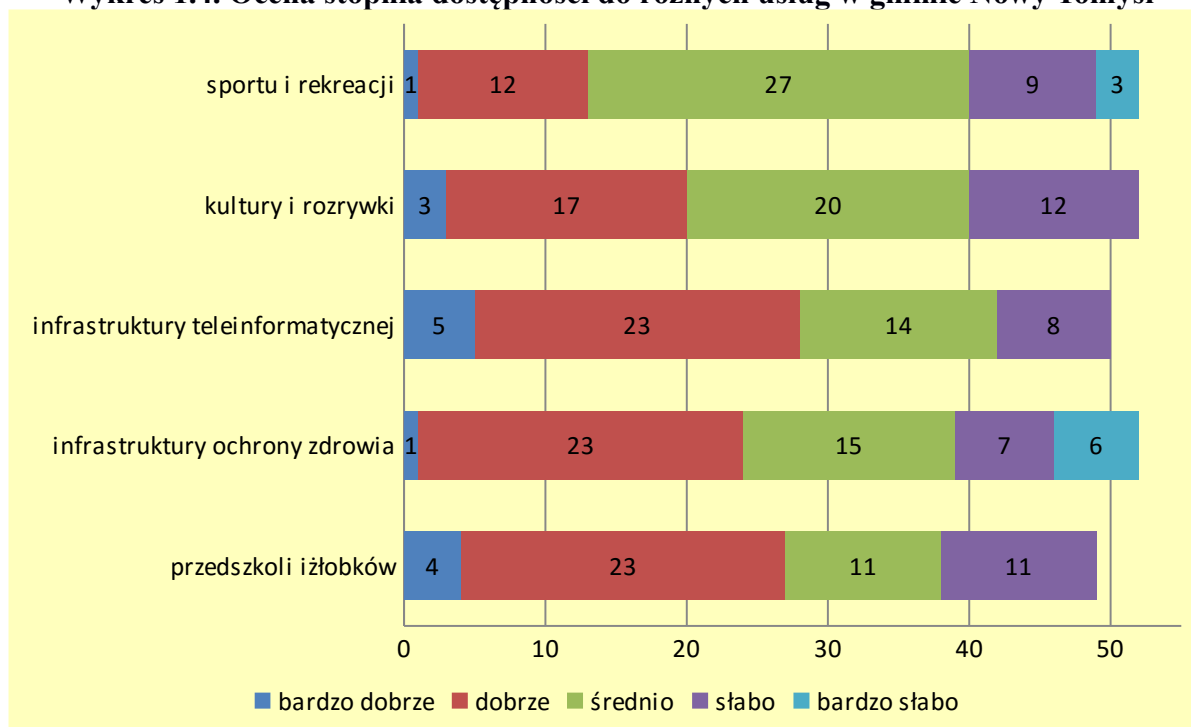

Wykres 1.3. Ocena aktywności mieszkańców i współpracy społecznej na terenie miasta i gminy Nowy Tomyśl

Źródło: Wyniki badania ankietowego, opracowanie własne

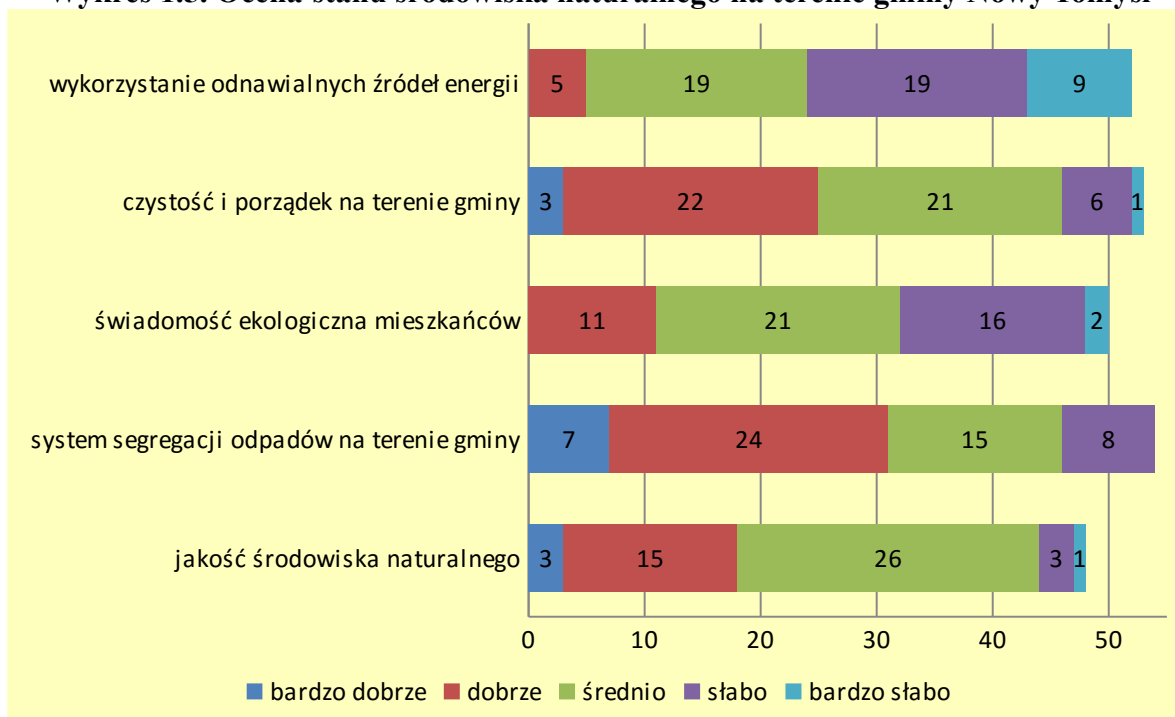
Wykres 1.4. Ocena stopnia dostępności do różnych usług w gminie Nowy Tomyśl

Źródło: Wyniki badania ankietowego, opracowanie własne

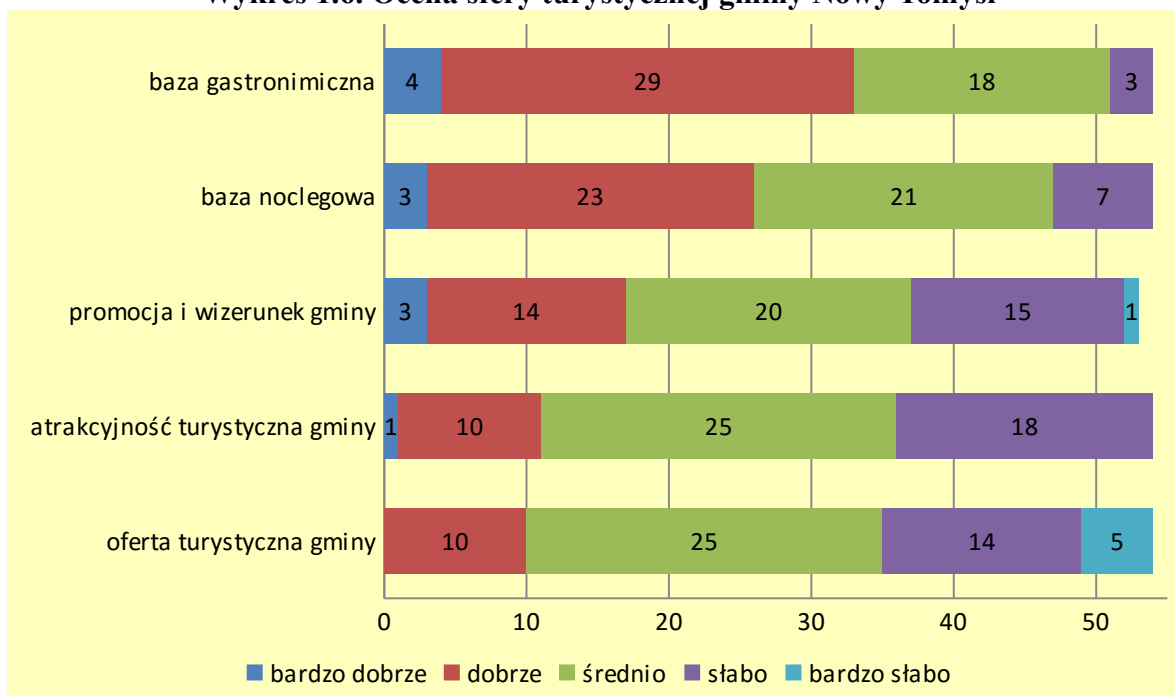

Wykres 1.5. Ocena stanu środowiska naturalnego na terenie gminy Nowy Tomyśl

Źródło: Wyniki badania ankietowego, opracowanie własne

Wykres 1.6. Ocena sfery turystycznej gminy Nowy Tomyśl

Źródło: Wyniki badania ankietowego, opracowanie własne

Wnioski z wyników ankiet w poszczególnych sferach:

- Infrastruktura: najlepiej oceniono stan infrastruktury kanalizacyjnej oraz wodociągowej, a także edukacyjnej, najsłabiej natomiast stan ścieżek rowerowych.
- Sytuacja gospodarcza i lokalnego rynku pracy: według respondentów najlepiej oceniona została możliwość zatrudnienia w gminie, najgorzej zaś instrumenty wsparcia dla osób prowadzących działalność gospodarczą.
- Aktywność mieszkańców i współpraca społeczna: wszystkie odpowiedzi są podobne, Respondenci najlepiej ocenili działalność organizacji pozarządowych, za najgorszą stronę uznali zaś otwartość władz na inicjatywy społeczne.
- Środowisko naturalne: najlepiej oceniony został system segregacji odpadów w gminie, najgorzej wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.
- Turystyka: ankietowani uznali za najlepszy aspekt sfery turystycznej bazę noclegową, bazę gastronomiczną, a za najgorszy atrakcyjność turystyczną gminy i jej ofertę turystyczną.

Ważnym elementem przeprowadzonej ankiety było określenie mocnych i słabych stron miasta i gminy Nowy Tomyśl. Ukazane zostały one w poniższej tabeli. Pogrubione zostały najczęściej udzielane odpowiedzi.

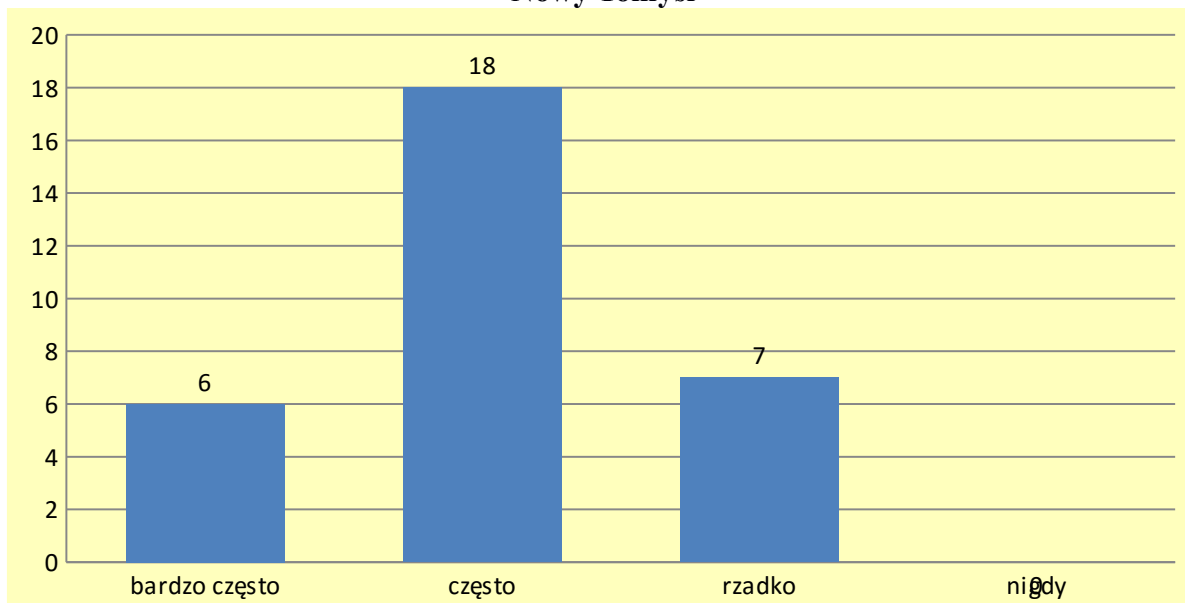
Tabela 1.1. Mocne i słabe strony gminy Nowy Tomyśl

Mocne strony	Słabe strony
• Atrakcyjne położenie Nowego Tomysła • Infrastruktura kolejowa • Bliskość autostrady • Zdrowe powietrze • Duża liczba szkół (edukacja) • Tereny cenne przyrodniczo wokół miasta • Punkt konsultacyjno – informacyjny dla osób z nałogami • Świetlica socjoterapeutyczna • Organizowanie np. Jarmarku Chmielo – Wikliniarskiego • Oferta kulturalna • Obszary leśne • Instytucje kultury	• Brak strefy przemysłowej i terenów inwestycyjnych • Brak planu zagospodarowania przestrzennego • Ograniczenia turystyczne, brak atrakcji • Zły stan dróg, brak ich utwardzenia na terenach wiejskich • Stopa bezrobocia • Brak ochrony krajobrazu kulturowo – przyrodniczego osadnictwa olęderskiego • Brak ścieżek rowerowych (za mało, brak oświetlenia) • Brak oświetlenia ulicznego • Brak siłowni na osiedlach • Brak oferty spędzania wolnego czasu dla młodzieży • Uboga oferta dla młodzieży- zatrudnienie i kultura • Odpływ młodych ludzi

Źródło: Wyniki badania ankietowego, opracowanie własne

Wykres 1.7. Częstotliwość uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych na terenie gminy Nowy Tomyśl

Źródło: Wyniki badania ankietowego, opracowanie własne

Wśród respondentów w wydarzeniach kulturalnych bardzo często uczestniczyło 19,3%, często aż 58%. Natomiast rzadko w takich imprezach uczestniczy 22,5% ankietowanych. Nie ma osób, które w ogóle nie biorą udziału w życiu kulturalnym gminy. W poniższej tabeli znajdują się odpowiedzi na pytanie w jakich imprezach ankietowani uczestniczą oraz jakich brakuje. Pogrubione zostały najczęściej udzielane odpowiedzi.

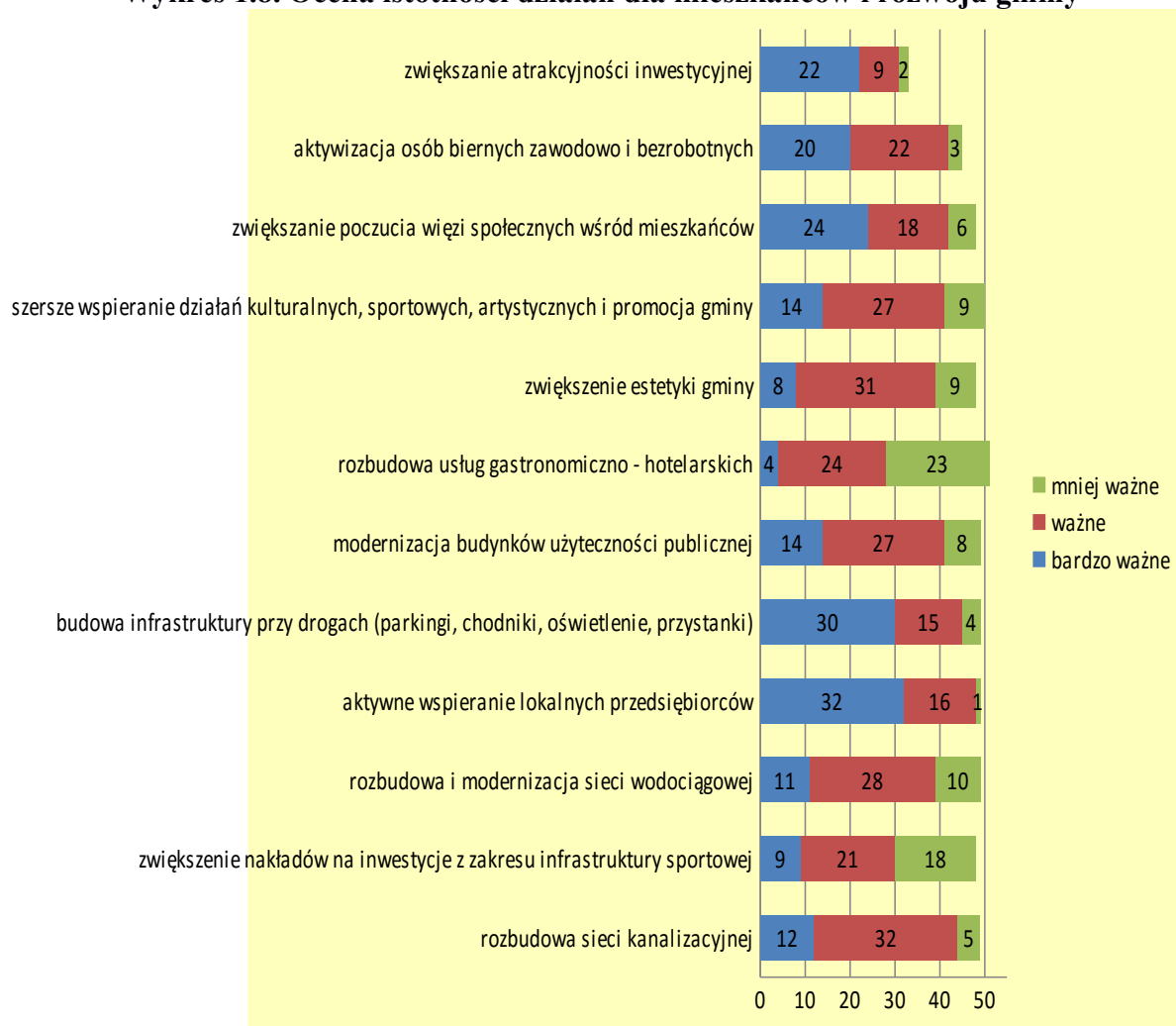
Tabela 1.2. Wydarzenia kulturalne w gminie

W jakich imprezach Pan/Pani uczestniczy?	Jakich wydarzeń kulturalnych brakuje?
• Jarmark • Dożynki • Wystawy • Występy kulturalne w NOK-u • Festyny/imprezy sportowe • Koncerty • Występy artystyczne • Sportowe (w tym np. biegi) • Odczyty w bibliotece • Wszystkich	• Występów orkiestry dętej • Adresowanych do młodych ludzi • Jest wystarczająca liczba imprez

Źródło: Wyniki badania ankietowego, opracowanie własne

Wykres 1.8. Ocena istotności działań dla mieszkańców i rozwoju gminy

Źródło: Wyniki badania ankietowego, opracowanie własne

Wśród najistotniejszych działań dla mieszkańców i rozwoju gminy, na podstawie wyników badania ankietowanego, należy wyróżnić: aktywne wspieranie lokalnych przedsiębiorców oraz budowę infrastruktury przy drogach (parkingi, chodniki, oświetlenie, przystanki). Najniżej oceniona została istotność rozbudowy usług gastronomiczno-hotelarskich, a także zwiększanie nakładów na inwestycje z zakresu infrastruktury sportowej.

Powyżej przedstawione wyniki były jednym z elementów prezentowanych podczas drugich konsultacji społecznych, które odbyły się 23 października 2015 r. w Nowotomyskim Ośrodku Kultury. Przedstawiono wówczas także propozycję misji i wizji gminy oraz celów strategicznych, operacyjnych i odpowiadających im kierunków działań.

Wyniki konsultacji społecznych zostały przekazane do publicznej wiadomości. Mieszkańcy gminy mieli możliwość zapoznania się z udostępnionymi materiałami. Zostali także zaproszeni do składania uwag i sugestii dotyczących planu operacyjnego Strategii

za pośrednictwem specjalnie przygotowanej ankiety, w terminie do 13 listopada 2015 r. Zgłoszone propozycje zostały przeanalizowane, a następnie wprowadzone do dokumentu. Były to propozycje uzupełnienia planu operacyjnego o:

- dodatkowy cel operacyjny wraz z kierunkami działań:

3.5. Zapobieganie występowaniu zachorowań i uzależnień oraz promocja zdrowia

- *Opracowanie diagnozy potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców gminy;*
- *Opracowanie i realizacja gminnych programów zdrowotnych oraz innych działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia;*
- *Opracowanie i realizacja gminnych programów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii;*
- *Opracowanie diagnozy zagrożeń społecznych na terenie gminy i miasta Nowy Tomyśl.*
- dodatkowe kierunki działań dla następujących celów:

1.1.

- *Utwardzenie nawierzchnią asfaltową drogi gminnej nr 376541 Sękowo – Przylęk*
- *Utwardzenie nawierzchnią asfaltową drogi gminnej nr 376606 Sękowo – Chojniki/Paproć*
- *Zainstalowanie energooszczędnego oświetlenia na odcinku drogi gminnej nr 376541 – od drogi wojewódzkiej nr 302 do świetlicy wiejskiej i Jeziora Sękowskiego*
- *Kontynuowanie budowy ścieżki rowerowo – pieszej Nowy Tomyśl – Sękowo i dalej do Jastrzębska Starego oraz Zbąszynia*

1.2.

- *Przedłużenie kanalizacji na drodze gminnej nr 376541 do wysokości świetlicy wiejskiej i osiedla domków jednorodzinnych przy Jeziorze Sękowskim*
- *Wykonanie dokumentacji i ułożenie sieci gazowej Nowy Tomyśl – Sękowo*

2.3.

- *Uporządkowanie i kompleksowe zagospodarowanie terenu po wschodniej stronie Jeziora Sękowskiego w celu utworzenia atrakcyjnego miejsca rekreacyjno-wypoczynkowego oraz integracyjnego dla mieszkańców miasta i gminy Nowy Tomyśl*
- *Oznakowanie zabytkowych obiektów olęderskich na terenie gminy Nowy Tomyśl (np. drewnianymi tablicami z herbem i nazwą miejscowości, numerem posesji oraz rokiem budowy domu lub stodoły olęderskiej).*

Strategię Rozwoju Gminy Nowy Tomyśl poszerzono o dodatkowy cel operacyjny 3.5., a także nowy kierunek działania dla celu 2.3. – uporządkowanie i kompleksowe zagospodarowanie nowych terenów na cele rekreacyjno-wypoczynkowe. Pozostałe, proponowane kierunki działań wpisują się w kierunki już określone w dokumencie, stanowiąc ich uszczegółowienie. Wpisują się one w takie działania jak:

- Budowa i modernizacja dróg; Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego z uwzględnieniem energooszczędnych technologii; Stworzenie spójnej sieci ścieżek rowerowych (cel 1.1.);
- Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej; Wspieranie procesu rozwoju sieci gazowej (cel 1.2.);
- Utworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej przy efektywnym wykorzystaniu zasobów przyrodniczych, historycznych i kulturowych; Rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej; działania na rzecz podniesienia jakości usług turystycznych; Odpowiednie oznakowanie obiektów zabytkowych oraz walorów przyrodniczych (cel 2.3.).

Podsumowując, konsultacje społeczne niezależnie od formy ich przeprowadzenia, stanowią wyraz dialogu społecznego, prowadzonego z mieszkańcami. Umożliwiają mieszkańcom wyrażenie opinii na temat spraw dla nich istotnych. Ich zaangażowanie wpływa na powodzenie wdrażania wypracowanych kierunków rozwoju. Konsultacje społeczne są więc jednym z kluczowych elementów planowania strategicznego jednostki samorządowej.

W dniu 18 stycznia 2016 r. projekt dokumentu został zaprezentowany na posiedzeniu wspólnym Komisji stałych Rady Miejskiej w Nowym Tomyślu. Zgłoszone zostały następujące uwagi, które zostały uwzględnione w Strategii Rozwoju Gminy Nowy Tomyśl na lata 2015-2025:

- na str. 18 uaktualniona została Tabela 3. Liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu pyłu PM10 w poszczególnych miastach województwa wielkopolskiego;
- na str. 22 uzupełniono informację o 4 pomnikach przyrody w Przyłęku;
- dodano następujące kierunki działań:
 - Podejmowanie działań na rzecz budowy zachodniej obwodnicy Nowego Tomyśla wraz z budową wiaduktu w ramach celu operacyjnego 1.1. Funkcjonalna infrastruktura transportowa i komunikacyjna,
 - Budowa centrum rekreacji i sportu w ramach celu operacyjnego 1.3 Zwiększenie dostępności i poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej;
- zmieniono brzmienie następujących kierunków działań:
 - Rozwój bazy gastronomiczno-noclegowej na Rozwój bazy gastronomiczno-noclegowej, w tym agroturystyki na obszarach wiejskich,
 - Modernizacja świetlic wiejskich na Stworzenie odpowiednich warunków do spotkań mieszkańców obszarów wiejskich, w tym modernizacja świetlic wiejskich;

- w tabeli 36 Wskaźniki realizacji celów strategicznych i operacyjnych zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Nowy Tomyśl dla celu operacyjnego 3.4. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców skorygowano wskaźnik Wartość środków przeznaczonych na doposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych oraz Policji na Wartość środków przeznaczonych na doposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych, Policji oraz Straży Miejskiej.